

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 14

Poznań, sobota dnia 10 stycznia 1931

Rok XXVI

O zniżkę cen

Hasło zniżki cen jest ponętne w każdym kraju, gdyż spożywczy liczbą przewyższają wytwórców. Nie należy jednakowoż hasła tego brać demagogicznie, lecz przyrzeć się rzeczowo uzasadnionym i słusznym jego granicom. Wnikając bowiem obiektywnie w głąb zagadnienia, stwierdzimy, jak skomplikowany jest ten problem.

Zacznijmy od stwierdzenia faktu, że w Polsce istnieje znaczna rozpiętość między cenami hurtowymi i detalicznymi, tak jak istnieją „nożyce” między cenami płodów rolnych i produktami przemysłowymi. Porównując wskaźnik cen hurtowych, wynoszący 78,4, z wskaźnikiem cen detalicznych, wynoszącym 99,0, widzimy, że różnica w punktach wynosi 20,6, czyli, że spadek (1927=100) cen odbił się wprawdzie w hurcie, lecz prawie że nie dosięgnął detalu.

Człowiek, powierzchownie patrząc na powyższą różnicę, dojdzie niewątpliwie do wniosku, że detalista, kupując o 20 proc. taniej, niż dawniej, a sprzedając po dawnych cenach, chowa zysk w wysokości dodatkowych 20 procent do kieszeni, bogacąc się niesłychanie kosztem konsumenta. Tak jednak nie jest, przynajmniej nie w całej rozciągłości.

Pamiętać należy nadewszystko, że w skład ceny detalicznej wkracza szereg czynników, niezależnych od kształtowania się ceny hurtowej, a więc: robocizna, komorne, opłaty za światło i opał, podatki, świadczenia socjalne, koszty opakowania i transportu, ryzyko kredytowe, jak wogóle cena pieniądza itp. czynniki, niezależne od ceny hurtowej. Otóż wyliczone pozycje, nie uległy obniżeniu i trwają na niezmiennym poziomie od dawna (oczywiście wykluczamy drobne wahania cen np. materiałów opakunkowych, jako nieistotne w porównaniu z innymi czynnikami). Z tej racji nie można domagać się, aby zniżyć ceny hurtowej w wysokości, powiedzmy, 15 proc. odpowiadała automatycznie zniżka ceny detalicznej w tejże wysokości. Albowiem ceny hurtowe i detaliczne są niewspółmierne.

Ala... niewspółmierne — tylko do pewnego stopnia, boć cena hurtowa w cenie detalicznej zajmuje pokaźne miejsce i zniżce jednej odpowiadać musi proporcjonalna zniżka drugiej. Weźmy za przykład cenę chleba pszennego w Poznaniu: cena ta obecnie wynosi tyle, ile wynosiła rok temu, mianowicie 1 złoty, tymczasem cena mąki pszennej spadła o 22 procent... Stąd wniosek prosty, że cena chleba pszennego jest wygórowana, boć cena mąki decydująco wpływa, a przynajmniej wpływać powinna na cenę chleba. Czem więc wytłumaczyć wysoki poziom ceny chleba? Zmową kartelową piekarzy.

Rewizja cen niektórych produktów skartelizowanych wydaje się niezbędną, bo statystyka wykazuje, iż podczas, gdy ceny wyrobów nieskartelizowanych spadają, ceny produktów skartelizowanych bądźto są „sztywne”, t. j. trwają na dawnym poziomie, bądź nawet... rosną.

Również wypada poświęcić baczną uwagę wspomnianym powyżej ogólnym

Kapitan Kaciukiewicz

jeden z głównych „bohaterów” brzeskich

Warszawa, 10. 1. (Tel. wł.). Sobotnia „Gazeta Warszawska” uległa konfiskacie za artykuł „Kapitan Kazimierz Kaciukiewicz”. „Robotnik” w tej sprawie pisze: „Udało nam się stwierdzić, że Adam Sokłowski to tylko pseudonim. Prawdziwe jego nazwisko według wszelkiego prawdopodobieństwa brzmiało Kazimierz Kaciukiewicz. Służył on jako kapitan w 8 dywizjonie żandarmerji w Toruniu. W

sierpniu został z Torunia wymeldowany do Czortkowa, gdzie mieszka jego rodzina, zajmująca się handlem świni. Kapitan Kaciukiewicz po 23 listopada udał się do Czortkowa.” W dalszym ciągu „Robotnik” pisze: „Udało nam się również ustalić nieznane dotąd nazwisko jednego z majorów. Jest to Włodzimierz Zieliński z 78 p. p., stacjonowanego w Wilejce. Major Zieliński po Brześciu przebywa w Toruniu.” (w)

Skład delegacji niemieckiej na sesję genewską

Berlin, 10. 1. (PAT.) — Wczoraj ogłoszony został oficjalny skład delegacji niemieckiej na sesję styczniową Rady Ligi Narodów. Na czele delegacji stoi min. spraw zagranicznych, Curtius. W skład jej wchodzi: Dyrektor ministerjalny Gauss, poseł Freytag, dyr. ministerjalny Ritter, radca legacyjny Woermann, tajny radca von Weizsäcker i tajny radca Frohwain, tajny radca v. Moltke, radca legacyjny Noebel, dyr. ministerjalny Posse z ministerstwa gospodarki Rzeszy. Jako przedstawiciele rządu pruskiego należą do delegacji: sekretarz stanu Weissmann, tajny radca Gurich z pruskiego minister-

stwa oświaty i radca ministerjalny v. Ratenau z pruskiego ministerstwa spraw wewnętrznych, jako delegat urzędu prusowego rządu Rzeszy wyjeżdża tajny radca v. Kaufmann, nadradca Heyde, tajny radca v. Sauken.

Berlin, 10. 1. (PAT.) — Minister spraw zagranicznych dr. Curtius powrócił do Berlina. Według informacji prasy, gabinet Rzeszy odbędzie we wtorek posiedzenie, na którym w obecności ministra Curtiusa omówiony zostanie ponownie program akcji delegacji niemieckiej na sesji Rady Ligi. Nazajutrz, po posiedzeniu, min. Curtius wyjedzie do Genewy.

Komisarz Biedrzyński skazany na 12 lat ciężkiego więzienia

Motywy polityczne w uzasadnieniu wyroku

Lipsk, 10. 1. (Tel. wł.) W procesie przeciwko komisarzowi Biedrzyńskiemu zapadł wyrok, na mocy którego Biedrzyński skazany został na 7 lat ciężkiego więzienia za szpiegostwo, na 5 lat ciężkiego więzienia za strzelanie, na 6 miesięcy więzienia za nielegalne przekroczenie granicy oraz na 1 rok więzienia za nieprawne posiada-

nie broni. Wszystkie kary skomasyowano do 12 lat ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego.

W motywach wyroku podkreślono, że jako urzędnik polski chciał wkraść się w tajemnicę Niemiec i „naraził tem samym na szwank bezpieczeństwa najbardziej zagrożonej prowincji wschodniej”.

Nowy prezydent senatu gdańskiego

Gdańsk, 10. 1. (Tel. wł.) Wczoraj popołudniu otwarto posiedzenie Volkstagu. Na porządku dziennym znajdowały się wybory prezydenta i członków nowego senatu. Na początku posiedzenia komunista Plenikowski odczytał długą deklarację, w której uzasadnił poglądy swojej frakcji na mające się odbyć wybory senatorów. Zapowiedział ostrą opozycję przeciwko rządowi faszystowskiemu i burżuazyjnemu przyszłego prezydenta dra Zieh-

ma. Ponieważ porozumienie co do składu personalnego senatu było całkowicie osiągnięte, przeto wybory przeszły bez żadnego incydentu. Komuniści i socjaliści nie wzięli w nich udziału, opuściwszy na samym początku salę. Nowy prezydent senatu dr. Ziehm, nacjonalista niemiecki, jak również i wiceprezydent centrowiec Wierciński-

kosztom handlowym i poddać rewizji ich wysokość: jeśli chodzi o ciężary podatkowe i socjalne, wszyscy wciąż się nimi zajmują, zresztą bezowocnie. Natomiast nie widzimy skutecznych wysiłków, któreby zdążyły ku obniżeniu ryzyka kredytowego, usprawnienia aparatu handlowego, potaniania kosztów przewozu itd.

W Niemczech, Włoszech, w Czecho-

łowacji widzimy zakreślone na wielką skalę kampanje na rzecz zniżki cen. I u nas godzi się zagadnieniu temu poświęcić baczną uwagę, ale — jak powiedzieliśmy — w granicach rzeczowo uzasadnionych i słusznym. Wówczas problem zniżki cen, w mniejszym lub większym stopniu, zależnie od branży, może nam dopomóc do przewyciężenia marazmu, w jakim toniemy.

Hiszpanja na rozdrożu

Hiszpanja przeżywa w ciągu ostatniego stulecia „tylko” 50 „pronunciamientos”. Ostatnimi czasy wydarzyło się piętnaście buntów wojskowych tego kalibru, co ostatni w Jaca. Armja jest w Hiszpanji grupą o charakterze zawodowo-kastowym i niezadowolone swoje manifestuje w sposób czynny.

W r. 1929, w czasie dyktatury Primo de Riveri, niezadowoleni z jego regimenu artylerzyści podnieśli bunt w Ciudad Reale. Obecnie, gdy władzę sprawuje generał Berenguer, niezadowolonymi okazali się lotnicy, a bunt ich w Jaca i Cuatros Vientos stłumił... artylerzyści.

Z drugiej strony rozruchy, spowodowane przez ludność cywilną, też nie należą w Hiszpanji do rzadkości. W ciągu ostatnich 30 lat była Barcelona areną 10 strajków generalnych, połączonych z rozruchami, tłumionymi krwawo przez siłę zbrojną. Wszystkie jednak dotychczasowe zaburzenia, bunt i zorganizowane ruchy republikańskie rozbiły się w próżnię, wobec braku koordynacji i rozproszenia sił.

W Hiszpanji, jeśli chodzi o ruch republikański, zaznaczają się ostro dwa prądy: umiarkowany, reprezentowany przez partję republikańską, istniejącą już blisko sto lat, która grupuje inteligencję, pewne sfery mieszczaństwa, oraz nieco zwolenników wśród armji, i radykalny, którego przedstawicielem są syndykaty robotnicze o charakterze anarchistyczno-rewolucyjnym.

Oba te obozy idą przeważnie z osobną i działają każdy na własną rękę. Umiarkowani republikańscy, wśród których znajdują się zarówno socjaliści, np. Lerroux, jak i prawnicy, obawiają się zbyt ścisłej współpracy i walki o republikę ramie w ramie z syndykalistami. Celem syndykalistów jest republika robotnicza i przemiana ustroju społecznego w Hiszpanji, wówczas gdy republikańscy „pur sang” dążą do zreformowania rządów, ustalenia republiki liberalnej na wzór francuskiej.

Na 6 tygodni przed wybuchem buntu w Jaca odbyła się w San Sebastian konferencja republikańców z przedstawicielami „Sindicato Unico”, na której uchwalono prowadzić wspólną akcję. W odezwie jednak, wydanej w Barcelonie, syndykat ten zaznaczał, że wspólna akcja z republikańcami jest poddyktowana tylko względami taktycznymi i może obowiązywać tylko do momentu obalenia monarchji. Potem drogi obu obozów się rozchodzą. Ogłoszony do poparcia powstania strajk generalny na 15 grudnia zawiódł jednak oczekiwania przywódców. Robotnicy w Katalonji nie poparli akcji republikańskiej.

Większość armji pozostała wierna monarchji w poczuciu własnego interesu, albowiem partja republikańska ogłasza stale jako jedną z reform redukcję sił zbrojnych i redukcję budżetu odnośnego.

Tak więc okazało się podczas ostatniej rewolwy wojskowej i próby równoczesnej obalenia monarchji, iż rozbieżność w dążeniu do celów ostatecznych nie pozwoliła republikańcom — umiarkowanym i radykalnym — osiągnąć powodzenia.

Radykalizm lewego skrzydła republikańców odstrasza i napawa obawą szersze masy mieszczaństwa, które wolą narazić status quo, niż skok w niewiadomą przyszłość. A to właśnie kształtuje sytuację na korzyść monarchji, która utrzymuje się, wygrywając różnice, dzielące obozy swych przeciwników.

L. K.

Etatyzm w cyfrach

W 6 miliardowym budżecie brutto przedsiębiorstwa państwowe zajmują pierwsze miejsce, gdyż stanowią około 40 proc. tego budżetu. Niewątpliwie w nadchodzącej dyskusji budżetowej przedewszystkiem ze strony Klubu Narodowego, a może i z pewnych kół obozu rządowego (chocby nieśmiało) padną słowa krytyki zarówno co do gospodarki rządu w przedsiębiorstwach, jak i co do nadmiernej rozbudowy etatyzmu. Wobec tego warto podać dla orientacji niektóre cyfry nowego prelimitarza, dotyczące przedsiębiorstw państwowych.

Przedsiębiorstwa te dzieli się na skomercjalizowane i nieskomercjalizowane. Nie mając miejsca na dokładniejsze przedstawienie różnicy w organizacji wewnętrznej obdwu typów, zaznaczamy jedynie różnicę w sposobie budżetowania, polegającą na tem, że przedsiębiorstwa nieskomercjalizowane figurują w budżecie z planami finansowo-gospodarczymi, podobnymi do budżetów administracji, gdy przedsiębiorstwa skomercjalizowane podają bilanse oraz rachunki strat i zysków za ubiegły okres. Trzymając się z konieczności tego systemu, podamy przy pierwszych rozcho-

dy budżetowe, przy drugich bilanse oraz cyfry strat i zysków, zaś w obu wypadkach wpłaty do skarbu, względnie dopłaty z niego.

I. Przedsiębiorstwa nieskomercjalizowane

Nazwa	w tysiącach złotych	
	wydatki	wpłata (+) dopłata (-)
oleje państwowe	1.623.101	+ 45.910
lasy państwowe	108.067	+ 65.154
poczta telegraf i telefon	248.572	+ 15.623
polskie Agencje Telegr.	2.853	- 797
drukarnie państw. wydawnictwa państwowe	3.927	+ 170
	623	+ 647
Zdrójwiska państwowe	5.161	-
mennice państw.	1.420	- 190
zupy solne	17.263	+ 250
etapy Urzędu Emigracyjnego . . .	1.449	-

Razem te przedsiębiorstwa, których wartość szacunkowa wynosi przeszło 11 miliardów, mają wpłacać do skarbu około 126 milionów, czyli 1 proc. wartości. Czy wpłacą nawet tę niezmiernie sumę, to jeszcze wielkie pytanie.

II. Przedsiębiorstwa skomercjalizowane

Nazwa	tysiące złotych		
	Suma bilansowa	rach. strat i zysków	Wpłata (+) wzgl. dopłata (-)
Wytwórnia Uzbrojenia w Warszawie	156 923	9 179	- 7 000
Wytwórnia Pionchu w Zagoźkowie	47 010	2 077	- 2 450
Zakłady Inżynierji w Warszawie	33 707	484	- 2 000
Zakłady Lotnicze w Warszawie	6 630	713	-
Zakłady Umundurowania w Warszawie	4 158	149	-
Zakłady Przemysłowo-Zbożowe w Lublinie	-	-	- 615
Chorzów (Fabr. Zw. Azotowych)	62 182	33 118	+ 1 000
Brzeszcze (Kop. Węgla)	174 120	80 825	+ 1 000
Żegluga Polska	23 188	11 700	- 1 550
Mościce (Fabr. Zw. Azotowych)	43 277	8 946	- 821
Zakłady Wodociągowe na G. Śląsku	-	-	- 5 289
Wytw. Aparatów Telegr. i Telef.	18 362	-	-
	12 473	14 172	+ 10

Bilanse oraz rachunki strat i zysków odnoszą się do roku 1929, gdy wpłaty względnie dopłaty ze skarbu są wzięte z prelimitarza na rok 1931/32. Mościce i Zakłady Przemysłowo-Zbożowe bilansów ani rachunków strat i zysków nie przedłożyły.

Jak widzimy, z 13 przedsiębiorstw skomercjalizowanych tylko dwa mają dać skromne wpłaty: Polmin i Chorzów. Cztery podają bez wpłaty i dopłaty, a do pozostałych 7 ma skarb dopłacić około 20 milionów zł. Należy dodać, że Zakłady Inżynierji otrzymały w roku bieżącym pożyczkę od szwajcarskiej firmy samochodowej Saurera w sumie 2 milionów dolarów

pod warunkiem współpracy w fabrykacji samochodów.

Tak przedstawia się w ogólnych cyfrach stan naszych przedsiębiorstw państwowych. Ogółem, reprezentując wartość przeszło 12 miliardów zł mają one wpłacić do skarbu w roku nadchodzącym 114 milionów, czyli około 1 proc. wartości.

Suma ta dopiero wtedy nabierze właściwego znaczenia, gdy wyjaśnimy, że przedsiębiorstwa skomercjalizowane płać tylko niektóre podatki, prócz majątkowego i dochodowego, a nieskomercjalizowane wogóle żadnych podatków nie płać.

Wnioski zbyteczne. M. K.

Propaganda niemiecka w Paryżu

Paryż, w styczniu.

Przechadzka po Paryżu jest zawsze niezmiernie interesująca i pouczająca. Odbądźmy ją dzisiaj pod znakiem Lorcarna, a przekonamy się, że i na paryskim bruku zbliżenie francusko-niemieckie jest bardzo widoczne.

Plac Opery. O kilka od niego kroków bardzo nowoczesny skład wyłożony metalem, nosi wyzywający napis: Allemande! Jest to turystyczne biuro niemieckie, prowadzące jak najszerzej propagandę, aby przywabić cudzoziemców, a zwłaszcza Amerykanów i Anglików, przybywających do Francji na zwiedzenie „Germany”. Kolosalne afisze, które mly wyscielone są ścianami składu, sławią piękność krajobrazów niemieckich, oryginalność zwyczajów prowincjonalnych, tajemniczość średniowiecznych grodów. Wszystkie broszury, niektóre bardzo luksusowo wydane, są w języku angielskim. Szereg wypomadających urzędników udziela wskazówek:

„Biuro nasze w Paryżu istnieje dopiero od niedawna, informuje mnie jeden z nich, ale rozwija się doskonale, więc w przyszłości nasze publikacje będą również wychodziły po francusku”

„Czy to prawda, że turystom, przyjeżdżającym do jednego z portów francuskich, ofiarowano wolny przejazd przez Francję, byle tylko udali się wprost do Niemiec? — pytam na-ownie?”

Urzędnik spogląda na mnie z pod oka i przez zaciśnięte zęby mówi:

„Jest to najzupełniej błędna informacja! Skąd ona pochodzi?”

„Sekret zawodowy, odpowiadam, zamykając podwoje „Niemiec”.

Przed gmachem giełdy nie panuje już zgłęb, ani gorączkowy ruch rannych godzin. Na wewnątrz natomiast wrze, gdyż telegraf otwarty jest całą noc, jak i telefony, za których pomocą korespondenci różnych pism zagranicznych komunikują swe wiadomości. Pomiędzy nimi znajdują się liczni Niemcy. W pewnych popołudniowych godzinach, jedna ze sal zajęta jest przez niemieckich korespondentów sportowych, gdyż Berlin może, dzięki temu uczestniczyć we wszystkich paryskich wyścigach konnych. Pod wieczór załoga dziennikarska się zmienia. Polityka wysuwa się na plan pierwszy, a dokoła giełdy i na bulwarach, specjalni roznosiciele gazet sprzedają pisma niemieckie, przywiezione samolotem.

Jeden z powyższych dziennikarzy, nazwiskiem Sieburg, był przez pięć lat w Paryżu korespondentem „Frankfurter Zeitung”. Ze swego pobytu we Francji zebrał sporo obrazków i informacyj, które we formie na pół humorystycznej, a na pół krytycznej, uwiecznił w książce, która ukazała się w Niemczech p. n. „Gott in Frankreich”. Wysłała ona we Francję pod nieico zmienionym nagłówkiem „Dieu est-il Français”, w tłumaczeniu p. Betza, ale zaopatrzona listem samego wydawcy Grassetta.

Czy tylko do roli obserwatorów ograniczają się dziennikarze, przybyli tutaj z tamtej strony Renu? — Nie. W czasie ich pobytu w Paryżu wchodzi naturalnie w stosunki z tutejszymi kółkami pacyfistycznymi, a potem wykazują je, przesyłając im z Niemiec korespondencje. Do takich właśnie

należą artykuły niejakiego W. Duesberga, który przez kilka lat z całym korowodem innych Niemców urzędował na owej giełdzie dziennikarskiej. Obecnie jest informatorem berlińskim dzienników „Oeuvre”, „Republique” i „Soir”.

Nie dość na tem. Przed ostatnimi wyborami w Rzeszy, gdy przerzucałam prasę prowincjonalną z południowej Francji, zwróciły moją uwagę pewne artykuły bardzo tendencyjnie przedstawiające sytuację w Niemczech, jakoteż wskazujące zrećnie słuszność pewnych żądań niemieckich. Dostały się one również w ręce dziennikarzy francuskich, którzy po nitce do kłębka doszli, kto jest tym tajemniczym korespondentem. Okazał się nim niejaki Friedrich Hirth, były sekretarz prywatny p. Stresemanna, autor książki o nim, który, dzięki interwencji p. Brianda, jak stwierdzał tygodnik satyryczny „Aux Ecoutes”, umieścił we francuskiej prasie prowincjonalnej 21 artykułów, dowodząc, w jaki sposób można pozyskać opinję niemiecką dla umocnienia węzłów lokalniejskich i pokoju światowego w pojęciu oczywiście... niemieckim.

P. Hirth jest zresztą znany w Paryżu, gdyż asystował pamiętnemu wystąpieniu p. Abła, a pozatem cieszy się podobno pewną sympatią między innymi pewnych osobistości literackich, ale i politycznych.

Kompres „Gamma”

jest to gotowy do użyciu piszczalski okład mulewcy do kuracji domowej przeciwko reumatyzmowi, artretyzmowi, podagrze. Otrzymać można w każdej aptece. Informacje: ustne Biuro Piszczany, Poznań ul. Masztalarska 7, tel. 18-95, pisemne Biuro Piszczany, Cieszyn. Tw 381

Ponieważ mówimy o roli pisarskiej p. Hirtha, to przejdźmy na lewy brzeg Sekwany, a zobaczymy ogromne okna wystawowe pewnej księgarni, zawalonych dziełami Kayserlinga, Heinricha Manna, Ernsta Jungera, wyżej wspomnianego Sieburga, Emila Ludwiga i oczywiście Remarque'a. Ten ostatni przyjaźni się z p. Hirthem, który znowu wydał książkę „Hitler ou le guerrier déchainé”. Ci wszyscy pisarze są rzekomo zwolennikami zbliżenia francusko-niemieckiego. Jakżeż więc reagują na obecne wypadki w Niemczech? W jaki sposób zamierzają na polu intelektualnym przeciwdziałać pangermańskiemu projektowi zaborczej polityki?

Odpowiedź na to pytanie dadzą nam oni sami. Spowodowana bowiem ona została wezwaniem, a onem im przez znanego francuskiego literata i publicystę p. Gerarda Bauera, a ogłoszonym na łamach tutejszych „Nouvelles Littéraires”. I. Briares.

O postępowaniu ministerstwa spr. wewn. i władz mu podległych

Z przemówienia posła Rymara — Wybory w Poznańskim

W sejmowej komisji budżetowej, przy obradach nad etatem ministerstwa spraw wewnętrznych poseł z Klubu Narodowego p. Rymar powiedział między innymi, co następuje:

Czytaliśmy w dziennikach o okólniku p. ministra spraw wewnętrznych z poleceniem do wojewodów i starostów, ażeby pilnowali by samorzady w budżetach na rok 1931/32 trzymały się w zasadzie sum mieszczących się w zamknięciu rachunkowym na r. 1927/8. Mamy tu jaskrawy przykład, jak łatwo dawać rady drugim. Tymczasem p. minister w swoim budżecie postępuje zupełnie inaczej. W myśl owej zasady powinno się nam przedłożyć budżet tego resortu w sumie 206 i pół miliona. Nawet budżet ówczesny był uchwalony tylko w kwocie 183 milj. — wówczas przekroczone go o 23 milj. Proponując więc obecnie budżet zwyczajny na przeszło 248 milj., p. minister odbiega od zasady swego okólnika o 41 milj., a od ustawy skarbowej 1927/8 o 64 milj. (P. Polakiewicz: Dodatek mieszkaniowy i dodatek 15-procentowy). Wątpię, czy to wystarczy na uzasadnienie. Dodatek 10-procentowy, dalej 15-procentowy i mieszkaniowy wynoszą razem 36 do 37 milj., brak jeszcze 27 do 28 milionów. Niewątpliwie i w tej nadwyżce znajdują się pozycje prawnie opancerzone, ale jest wiele takich, które okazują, że pamięta się w tem ministerstwie, jak można wygodnie urzędować, jest też wiele „radosnego rozmachu”. W r. 1927/8 minister nie miał budżetu reprezentacyjnego i jakoś się bez niego obchodził. Teraz żąda 150.000 zł. W r. 1927/8 wystarczał fundusz dysp. 1 milj. i nie został przekroczony, obecnie żąda się 6 milj. Ministerstwo rozbudowuje naraz aż trzy nowe urzędowiska. (Min. Składkowski: Nie będę się tam kapał! Ja także nie. W ciągu 2 lat, zamiast 3, mamy już 6 rządowych urzędowisk. Nie wątpię, że p. minister poprze mój wniosek, ażeby referenci budżetu w ciągu 3 dni z punktu widzenia okólnika p. ministra rozpatrzyli jego własny budżet i w granicach zamknięć rachunkowych za r. 1927/8 plus ustawowo uzasadnione pozycje przedłożyli nam budżet nowy. (P. Polakiewicz: Nie podejmuję się tego zrobić, oświadczam już zgóry).

P. Polakiewicz w sprawozdaniu r. 1928/9 bardzo pięknie pisał o obowiązkach urzędników administracji i policji. To samo dziś powtórzył ładnie to brzmie, ale życie rzuca na te zasady wręcz ponure barwy.

Nie jest odosobnione zdanie, że dzisiaj Polska nie ma w znaczeniu państwowem ani starostów, ani policji. Ma natomiast takich starostów i takich urzędników policji, którzy w okresie wyborów w całości, a w innym czasie w znacznym procencie przyjęli na siebie funkcje agitatorów jednej z partji politycznej. P. minister za cały ten okres wyborów ostatnich jest odpowiedzialny za administrację. Pod okiem

p. ministra dn. 4 listopada w Warszawie była strzelania, bójki, niszczenie cudzego mienia w szeregu lokali Stron Narodowego, a policja zachowywała się biernie. Prezes Stronnictwa nie został w tej sprawie przez p. ministra przyjęty, a na skargę dotychczas niema odpowiedzi. Wiadomo i mamy na to dowody, jak w Poznaniu uzbrojeni „strzelcy” manewrowali po ulicach przez 5 tygodni przy współudziale gen. Dreszera i kmdanta policji. „Strzelcy” ci byli ulokowani w koszarach, posługiwali się wojskowymi autami ciężarowymi i p. bierali płacę. Urządzali oni napady, masakraowali ludzi do nieprzytomności. W ostatnim tygodniu przed wyborami i po wyborach zaczęło się masowe bicie nie tylko przez „strzelców”, ale i przez policję. Raniono razem 140 osób.

P. Lieberman był już aresztowany, więc był w ręku i pod osłoną policji. Mam protokulary opis bicia już po wyborach red. Mechlińskiego w Skarszewie dnia 15 grudnia. Mówca cytuje nazwiska wszystkich biorących w tem udział policjantów. Policja krakowska pobila szereg dziennikarzy, a interwencja nie doprowadziła dotąd do rezultatu. Były podobne wypadki w Cieszynie, w Rymanowie. Reakcji przeciw tym okropnościom ze strony ministerstwa i głównej komendy P. P. nie znam. Chyba, że przyjmie do wiadomości fakt awansu policjanta Belzy, skazanego na 1 miesiąc więzienia za pobicie 5 narodowców.

Przechodząc do spraw samorządowych, mówca przypomina, że były lata, gdy samorzady zmuszane do inwestycji i zachęcane do pożyczek na ten cel. Później wyszło 21 dekretów i ustaw, nakładających na samorzady nowe obowiązki. Nie cała suma pożyczek zaciągnięta przez samorzady poszła na inwestycje. Około 30 proc. wydano na wydatki bieżące. Teraz koniunktura się zepsuła, a ministerjum spycha ciężary na samorzady, odbierając im jednocześnie wpływ, np. zmniejszonego podatku kinowy, podatek od przewozu towarów, przy jednoczesnej zwwyżce taryfy. W tych warunkach samorzadom grozi ruina. W Krakowie część rady miejskiej wybrana jest jeszcze w 1911 r., we Lwowie stworzono potworka: radni z przed wojny plus nominaci. W Gdyni nowy ustrój spreczny jest z konstytucją, w Warszawie rada miejska urzęduje, choć termin upłynął. Samorząd powiatowy w Malopolsce oprowadzony jest całkowicie przez starostów jako komisarzy.

Praca nad ustawami samorządowymi była w Sejmie daleko posunięta, u niemożliwił jej rząd. Obecnie zapowiada się ze strony rządu male ustawy samorządowe. Zapowiedź podobna była i w poprzednim Sejmie. Równie oplakany jest stan gmin. 900 gminom grozi ruina.

Budżet m. Poznania na rok 1931-32

Przemówienie p. radcy Kultysa w poznańskiej radzie miejskiej w dniu 9 stycznia

Preliminarz budżetowy na przyszły okres gospodarczy od 1 kwietnia 1931 do 31 marca 1932, jaki mam zaszczyt imieniem magistratu, a z upoważnienia p. prezydenta miasta wnieść w ujęciu cyfrowym na plenum świetnej rady miejskiej, dzieli się, zgodnie z przepisami, na: budżet administracji ogólnej i budżet przedsiębiorstw miejskich; każdy z nich znowu na zwyczajny i nadzwyczajny.

Zwyczajne wydatki administracji ogólnej wynoszą 23.633.903 zł; nadzwyczajne — 670.000 zł; wydatki zwyczajne przedsiębiorstw miasta — 27.559.022 zł, ich zaś nadzwyczajne wydatki 3.263.975 złotych.

Wydatki zwyczajne całego budżetu, wliczając w nie i czysty zysk przedsiębiorstw miejskich, dochodzą do kwoty 51.192.925 zł, a wszystkie wydatki nadzwyczajne do sumy 3.933.975 zł, czyli, że globalna suma budżetu wynosi 55.126.900 zł.

W porównaniu z ubiegłym rokiem budżetowym 1930/31 jest zatem ogólna suma wszystkich przyszłorocznych wydatków niższa o 9.583.320 zł; zaznaczyć należy, że spadek ten odnosi się tak do wydatków zwyczajnych, jak i nadzwyczajnych, z porównania bowiem cyfr budżetowych roku 1930/31 i 1931/32 okazuje się, że wydatki zwyczajne, prelimitowane na rok przyszły, obniżyły się o kwotę 426.517 zł, a wydatki nadzwyczajne o kwotę 9.156.803 zł.

O ile chodzi o spadek wydatków zwyczajnych, wyrażający się cyfrą 426.517 zł, to ze sumy tej przypada na administrację ogólną tylko 211.843 zł; gdy jednak zważy się, że wydatki przyszłoroczne na oprocentowanie i spłatę długów wzrosły o 875.610 zł, to oszczędności w innych działach administracji ogólnej dochodzą do poważnej sumy 1.087.453 zł; zaoszczędzenie tej kwoty można było osiągnąć przez redukcję wydatków przedewszystkiem personalnych, a także niektórych rzeczowych, jak np. w dziedzinie szkolnictwa i dróg. Magistrat był świadom, że jest to ope-

racja, dotykająca boleśnie liczne rzesze pracowników miejskich i osób, których dochody zawisły w pewnym rozmiarze od kas miejskich, ale widział się zniewolony do jej zastosowania, mając na względzie z jednej strony wszechświatowy kryzys gospodarczy i ciężkie położenie gospodarze obywateli miasta Poznania, placących podatki, z drugiej zaś strony obowiązek przedłożenia radzie miejskiej budżetu realnego i utrzymania jego równowagi.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Zwłaszcza w interesie tych przedsiębiorstw, które, jak już wyżej wspominałem, mając do dyspozycji dochody z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Dla jednego przedsiębiorstwa miejskiego, faktycznie już istniejącego, uložono na rok przyszły osobny preliminarz budżetowy, zamykający się czystym zyskiem w wysokości 88.096 zł; jest to lecznica miejska, która w myśl istniejących przepisów winna być wyłączoną ze szpitala miejskiego i odrębnie — o ile chodzi o budżet — administrowana.

Zaznaczyć wreszcie należy, iż jedno z przedsiębiorstw miejskich, a mianowicie dawniejszy Bank Miasta, a obecnie Komunalna Kasa Oszczędności uzyskała z dniem 1 stycznia 1931 osobowość prawną i stanowi zupełnie samodzielną jednostkę prawną.

Przedsiębiorstwa względnie zakłady miejskie „deficytowe”, a do tych należy: muzeum, Opera, tabor i szpital — wymagają o 365.760 zł, a uwzględniając 300.000 zł z działu VII na Operę o 65.760 zł, mniejszej dopłaty z ogólnych funduszy miejskich.

Budżet na rok przyszły, skromny co do rozmiarów i zamierzeń, jest wynikiem przeczności, nakazanej przez położenie gospodarcze. Odpowiada chwili i jej potrzebom — może za wyjątkiem wydatków na zatrudnienie bezrobotnych, które w preliminarzu są bardzo skromnie udotowane — ale potrzeby te mogą korporacje miejskie każdego czasu odpowiednio udotować, o ileby powołane do tego w pierwszej linii pań-

Kryzysy towarzyszą rozwojowi Europy

Wielki kryzys o rozpiętości światowej, jaki wstrząsa posadami Europy w dwadzieścia lat po zakończeniu wojny i zahacza rykoszetem o bogactwa Ameryki, ma swoich poprzedników w historii, skromniejszych znacznie co do rozmiarów, choć, jeśli chodzi o skutki i bolesne przejęcia dla dotkniętej niemi ludności, niemniej może dotkliwych. W początkach wieku XIX, gdy industrializacja Europy rozpoczęła dopiero swój pochód zwycięski, a opieka społeczna i państwowa prawie nie istniała, skutki bezpośredniego kryzysu dla dotkniętych nie były niczym absolutnie łagodzone, a środki zaradcze — nieznanne.

Pierwszy wielki kryzys w gospodarce europejskiej pojawia się w roku 1810; po okresie rozwoju i dobrobytu przychodzi nagły spadek cen, fabryki wstrzymują produkcję, następuje szereg wielkich bankructw w świecie bankowym i handlowym. Kryzys obejmuje i dotyka głównie Francję i Anglię. W r. 1815 kryzys pogłębia się jeszcze bardziej, a znani ekonomiści, jak Sismondi, przypisuje go nadprodukcji.

Drugi wielki kryzys wybucha w r. 1825 w Anglii w skutku wielkich wojen napoleońskich. Bezrobocie ogarnia wszystkie większe miasta fabryczne. W ciągu jednego miesiąca 70 banków zawieszają wypłaty i ogłaszają upadłość. Zapasy złota w Banku Angielskim zmniejszają się raptem. Francja odczuwa również ten kryzys, choć znacznie słabiej. W N. Jorku dyskonta podnosi się do 36 proc., a bankrutwa syją się jak z rogu obfitości.

Lata 1836—1847 stanowią okres niezwyklego rozwoju sieci kolejowej w zachodniej Europie i postępu w dziedzinie przemysłowania. A w r. 1848 wybucha we Francji gwałtowny i niezwykle ostry kryzys, którego główną cechą jest jednoczesny spadek cen produktów rolniczych oraz fabrykatorów. Obfite urodzaje z jednej strony, nadprodukcja przemysłowa — z drugiej, położyły kres spekulacji na zwyż-

ZAJYWAJ

Biomalz

z lecytyną

by wzmocnić Twoją nerwy!

BIOMALZ z lecytyną uzdrowia system nerwowy

Wszystkich aptekach i drogeriach

Pw 8294-71.2

stwo na tę coraz groźniejszą bolączkę nie znalazło odpowiednich środków i sposobów.

Świetnej radzie miejskiej, powołanej do strzeżenia interesów miasta i jego mieszkańców, przedkładamy według najlepszej wiedzy i woli zestawiony preliminarz budżetowy na r. 1931/32 i prosimy o jego przyjęcie.

kę i tak doszło do kryzysu gospodarczego, który przyczynił się do przyspieszenia wybuchu rewolucji lutowej w 1848 r. Kryzys nie ogranicza się do Francji i obejmuje tym razem Europę środkową.

Rok 1857 jest znowu rokiem kryzysu, który ogarnia nie tylko Europę zachodnią, Niemcy, ale sięga swym wpływem do Ameryki południowej i krajów azjatyckich.

Zaledwie 18 lat mija znowu w spokoju, a już lata 1875—1877 ubiegają pod znakiem kryzysu i zaburzeń w gospodarce krajów europejskich.

Wielkie kryzysy gospodarcze powtarzają się nadal w miarę rozwoju przemysłu i finansów, a następują z pewną regularnością po każdej wojnie. Tak więc 1900—1901 rok jest okresem kryzysowym w związku z wojną anglo-boerską w Transwaalu, rok 1907—08 przynosi ostre zaburzenia natury finansowo - przemysłowej w związku z wojną rosyjsko-japońską i daje się odczuć szczególnie mocno Stanom Zjednoczonym.

Lata 1920—21 są w całej Europie przełomowym okresem kryzysu inflacyjnego powojennego i fantastycznej anarchii spekulacyjnej.

Niespotykane dotąd w historii kryzysów napięcie i rozlewność, jakie cechują obecny kryzys światowy, można wyjaśnić sobie — poza wszystkimi innymi bardziej skomplikowanymi przyczynami — zespoleniem całego omal świata w jeden wielki konglomerat ekonomiczny, którego wszystkie części powiązane są między sobą niemi komunikacją niesłychanie intensywnej. Przyczyną, jeśli się zważy, iż ludność we wszystkich krajach europejskich wzrosła od r. 1800 wielokrotnie, to przy obecnej gęstości zaludnienia tych krajów i koncentracji wielomiljonowej w stolicach, wielkich miastach i zagłębiach górniczo-hutniczych efekty i refleksy każdego kryzysu, obejmującego wszystkie dziedziny działalności, są stokrotnie silniejsze i donioślejsze niż dawniej. W. W.

?

Czy nazwisko Pańskie figuruje już na liście nazwisk subskrybentów PAMIĘTNIKÓW FERDYNDANDA FOCHA

Marszałka Francji i Polski
w 2-ach tomach, na bezdrzewnym papierze, które powinny się znaleźć w każdym domu Polskim

z dniem 15 stycznia 1931 r.
upływa termin subskrypcji po wyjątkowo niskiej cenie zł 24,- za egzemplarz broszur, zł 32,- „ „ „ oprawne

podług niżej zamieszczonego kuponu subskrypcyjnego, który należy natychmiast wypełnić.

Kupon do wycięcia. nr 6994

Do
Towarzystwa Wydawniczego w Warszawie
(Wydawnictwo J. Mortkowicza)
Mazowiecka 12.

Niniejszym zamawiam PAMIĘTNIKI MARSZAŁKA FOCHA w broszurze za zł 24,-, w oprawie za zł 32,-, na warunkach subskrypcji i wpłacam równocześnie na konto P.K.O. nr. 18645

Tytułem 1. raty — zł 8,- za brosz., ew. zł 10,- za opr. oraz zobowiązuje się płacić przed dniem 10 lutego 1931 r. zł 8,- za brosz., ew. zł 10,- za opr. a przed dniem 5 marca 1931 r. zł 8,- za brosz., ew. zł 12,- za opr. oraz zł 2,- na koszty przesyłki poleconej.

Imię i nazwisko _____
Zawód _____
Adres _____

Prosimy o czytelne wypełnienie. Niepotrzebne wyrazy skreślić.

Zajście na wiecu B. B. przed sądem

Wągrówiec, 8 stycznia.

Dzisiaj przed tutejszym sądem powiatowym pod przewodnictwem sędziego p. Litwiaka toczyła się rozprawa przeciw p. Brzezińskiemu, sekretarzowi Związku Zawodowego Robotników Rolnych i Leśnych z Poznania, oskarżonemu o zakłócenie spokoju publicznego i o wyrażenie się na wiecu B. B. w Wągrówcu w czasie dyskusji, że „Zagórski zginał z ręką władzy”. Po przesłuchaniu świadków, sąd uznał oskarżenie w punkcie zarzucającym wywołanie po wiecu zbiegowiska ulicznego i skazał oskarżonego na 90 złotych grzywny lub 6 dni aresztu. Co do reszty zaś zarzutów sąd oskarżonego uniewinnił.

O sprawie zajęć na wiecu B. B. w Wągrówcu przed wyborami donosiliśmy już bezpośrednio. P. Brzeziński został wtenczas aresztowany i odstawiony do więzienia przy sądzie o-

kręgowym w Gnieźnie, skąd go po krótkim czasie zwolniono. (ek.)

Skarga Rusinów

Warszawa, 10. 1. (Tel. wł.) Do sekretariatu Ligi Narodów wpłynęła skarga, podpisana przez wszystkich posłów i senatorów ruskich w sprawie t. zw. „pacyfikacji” wschodnich powiatów Ma.opolski, a skierowana przeciwko państwu polskiemu i metodom, stosowanym przez władze w lecie ub. r.

Kochające matki żądają tylko Emulsję tranową „Erbe”, która stanowi skuteczny środek leczniczy i odżywczy u dzieci przy krzywym, słabości i rozmięczeniu kości (osteomalacia), niezycie oskrzeli, gruźlicy płuc i wogóle w tych wypadkach, gdy dla organizmu wskazanym jest pełnowartościowy środek odżywczy. Emulsja tranowa „Erbe” jest również preparatem wybitnie wzmacniającym dla osób dorosłych i osłabionych wiekiem i rekonwalescentów. Do nabycia w aptekach i drogeriach. Pw 7432-49,84

Pp. Car i Paschalski jako przewodnicy B. B. w sprawie brzeskiej

W zeszytu z 10 bm. „Myśl Niepodległa” (nr. 1056) pisze:

„Komisja prawnicza Sejmu pod przewodnictwem p. Stanisława Cara powierzyła referat wniosku Klubu Narodowego w sprawie brzeskiej członkowi Bezparytyjnego Bloku Współpracy z Rządem, mecenasowi Franciszkowi Paschalskiemu. Kiedy wnioskodawcy zaproponowali wybór koreferenta w osobie posła Nowodworskiego, który uzasadniał wniosek w Sejmie, p. Car sprzeciwił się temu, twierdząc, że propozycja wykrocza poza zwyczaj parlamentarne. Kiedy zaś poseł Trampczyński zażądał określenia terminu następnego posiedzenia komisji, p. Car odparł, iż oznaczenie daty posiedzenia komisji zależy od przewodniczącego, albowiem może się zdarzyć, że referent nie będzie w stanie przygotować na datę oznaczoną swego referatu. Wówczas poseł Zwierzynski złożył w imieniu Klubu Narodowego oświadczenie, podające, jak pisze „Kurjer Poranny”, w wątpliwość załatwienie wniosku i wszechstronne zbadaanie sprawy Brześcia.

„Pan Car był podczas omawianego w interpelacji torturowania aresztowanych posłów przez brzeski personel więzienny ministrem sprawiedliwości, czyli piastował urząd zwierzchnika prokuratora Michałowskiego, który miał nadzór nad śledztwem. Gdy ministrem sprawiedliwości w gabinecie p. Stawka został tenże prokurator Michałowski, „sanacyjna” większość obrała p. Carawicemarszałkiem Sejmu i przewodniczącym komisji regulaminowej. Lecz z chwilą wniesienia na porządek dzienny interpelacji w sprawie Brześcia, p. Car zrzekł się godności przewodniczącego komisji regulaminowej i objął stanowisko przewodniczącego komisji prawniczej. Poczem od razu zastosował słynną metodę... precedensów.

„Ale jakiej taktyce będzie holdował referent, p. Paschalski?

„Mecenas Paschalski mógł być poznać... tajemnicę Brześcia wcześniej, niż ktokolwiek inny. Palesta warszawska omawiała ją już pod koniec października r. ub. Wszelako adwokat Paschalski nie uznał za możliwe wziąć udział w zebraniu. I wystosował do zapraszanego kolegów list (w którym zastanawiał się, że brak udziału zreszta sędziów i prokuratorów w zebraniu uniemożliwia mu przybycie).

„Był jednakowoż czes, kiedy mecenas Paschalski ustosunkowywał się do zagadnień prawnych mniej formalistycznie. Ba! Wygłaszał na ten temat kazania sędziom i prokuratorom... Nie są to nawet dzieje zbyt odległe.

„W roku 1925 mieli stanąć przed sądem doraźnym komuniści Hübner, Rutkowski i Kniewski, którzy podczas pościgu za nimi zabili posterunkowego Witmana, zastrzelili studenta Kempnera, śpieszącego z pomocą Witmanowi, oraz poranili 14 innych osób.

„Pan mecenas Paschalski posuwał swój liberalizm tak daleko, iż żądał od sędziów w imię chrześcijańskich tradycji uznania kodeksu podziemi za obowiązujący w procesach karnych, tudzież przyznania „immunitetu” dla wykonawców wyroków trybunałów kapturowych. Winę za zbrodnię Hübnera zwał na policję. On miał swoje „tajemnice”, a policja mu przeszkadzała, korzystając z usług wywiadowców. Cóż więc miał zrobić Hübner? Zrezygnować z „tajemnic” wobec państwa polskiego?

„Interpelacja w sprawie brzeskiej nie wychodzi poza granice przestrzegania prawa, jednakowego dla wszystkich bez wyjątku. Ale czytamy w niej o rzeczach, które, gdyby dotyczyły bolszewików Hübnera, Rutkowskiego i Kniewskiego, spotkałyby się ze strony mecenas Paschalskiego z natychmiastową energiczną reakcją. Mecenas Paschalski nie czekałby, jakie stanowisko zajmą sędziowie i prokuratorzy z tego, lub innego koła, czy zrzeczenia, tylko pierwszy zażądałby surowego śledztwa i ukarania winnych. I napewno nie pozwoliłby przewlekać dochodzeń tygodniami, miesiącami.

„A przeto należałoby się spodziewać, że mecenas Paschalski zachowa wobec sprawy traktowania aresztowanych posłów w Brześciu chociaż czastkę tej „wszechstronności”, której żądał, broniąc emisariuszów Moskwy. Więźniów brzeskich nie sądził jeszcze żaden trybunał, prokuratura nie doręczyła im nawet jeszcze aktu oskarżenia. Tymczasem organ naczelny obozu, do którego należy mecenas Paschalski, pismo, w którym drukuje swe listy otwarte, przesyła rzecz a priori: „Śmieszni ludzie”. Spodziewają się oni, że my na jednej szali, uwiedzeni abstrakcyjnymi hasłami, położymy krzywdę człowieka, jeśli ona nawet była, a na drugiej krzywdę państwa, całą naszą ideologię i całą naszą wiarę w Wodza i jego obóz.” Cień tych słów pada również na mecenas Paschalskiego, który jest, mimo wszystko, kapłanem Temidy.

W chwili, gdy zaczyna się sprawa brzeska na gruncie sejmowej komisji, będzie kraj uważnie patrzył na p. Carę którego osoba jest bardzo wyraźnie z tą sprawą związana, oraz na p. Paschalskiego, którego stanowisko będzie pod każdym względem zajmujące dla świata prawniczego i obywatelskiego.

żony na szwank. B. więzień brzeski poseł Dębski, oświadczył, że szczególne błędy w porównaniu z tem, co się działo w Brześciu. Wierzyć temu człowiekowi możemy. Obrońcom sprawy brzeskiej należy powiedzieć: kijem uderza się w ciało, ale zabija się ducha.

„System nahałki doprowadzić może do tego, co jest obecnie w Rosji. Przeciwno tej hańbie musi zaprotestować całe zdrowe społeczeństwo”.

Nakoniec zaproponował p. poseł przyjęcie poniższej rezolucji, którą też uchwalono jednomyślnie:

„Stronnictwo Narodowe w Inowrocławiu po wysłuchaniu referatu p. posła Dembińskiego wyraża protest przeciwko hańbie brzeskiej i ma nadzieję, że w jaknajkrótszym czasie sprawa ta zostanie wyświetlona, a winowajcy odpowiednio będą ukarani”.

Po przeprowadzeniu dyskusji, w której brali udział pp. Kisielnicki, Rogatka, Wolski, Olszewski, dr. Gutowski i prezes Dźwikowski zamknięto zebranie wezwaniem do dalszej wyżywionej pracy dla dobra narodu. K.

Dalsze protesty w sprawie Brześcia

Otrzymałmy następujące oświadczenie:

Niżej podpisani adiunkci, prosekretarzy i asystenci katedr wydziału lekarskiego uniwersytetu warszawskiego przylacząca się do odezwy pp. profesorów uniwersytetu warszawskiego z dn. 20 grudnia 1930 r. w sprawie Brześcia.

Dr. Karol Chodkowski, dr. Leon Manteuffel, dr. Aleksander Pruszczyński, dr. Tadeusz Jankowski, dr. Ludwik Dzwonkowski, dr. Janina Dąbrowska, Marja Krzywicka, dr. Zygmunt W. Kuligowski, dr. Stanisław Trojański, dr. Romuald Kalinowski, dr. Marja Grycewicz, dr. Józef Waclaw Grott, dr. Marian Petrynowski, dr. Klemens Gerner, dr. Jan Trzebiński, docent dr. Melanowski, dr. Januszewski, dr. B. Campioni, dr. Stefania Kuligowska, dr. Jan Stopczyk, dr. A. Opalski.

Warszawa, dn. 8. I. 1931 r.
Za zgodność

Dr. Karol Chodkowski
st. asystent Uniw. Warszaw.
Profesor uniwersytetu Jagiellońskiego Stefan Surzycki, który z powodu ciężkiej choroby nie podpisał równocześnie z innymi oświadczenia profesorów Uniw. Jarzeli, w sprawie Brześcia, dołączył obecnie swój podpis.

Akces do protestu

Otrzymałmy następujące pismo:
„Sodalicia Pań zawodu kupieckiego przylaczą się do protestu katolickich organizacji w sprawie nadużyć w Brześciu”.

Nawet p. Stapiński...

W „Przyjacielu Ludu” z 11-go bm. pisze p. Jan Stapiński, przyjaciel BB.:

„Dopóki nie wiemy, o co są b. więźniowie oskarżeni, dopóki nie ma aktów oskarżenia i dowody nie są znane, dopóty co do faktu aresztowania nie możemy nic powiedzieć. Jeżeli względ na wybory przyspieszył aresztowania, to byłoby to godne ubolewania, ale takie „sztuki” wyborcze przechodziliśmy sami wielokrotnie, więc toby też jeszcze nie było nic nadzwyczajnego. Dopiero te zarzuty, że byłych posłów, ludzi poważnych i zasłużonych, przeważnie nieposzlakowane uczciwych, jako więźniów w sprawach politycznych, bito, głodono, poniżano i poniewierano, że zarzuty, gdyby zostały potwierdzone, nakazywałyby nam stanowczo i bezwarunkowo oświadczyć się potępiając, przeciwko tym, którzy za to ponosili odpowiedzialność. Bo takie rzeczy w Polsce dziać się nie mogą. Człowiek uczciwy, choćby przeciwnik polityczny i wróg osobisty, choćby szkodnik społeczny, czy nawet państwowy, musi być pewnym poszanowania godności ludzkiej, nawet w więzieniu. Takie jest prawo cywilizacji i moralności narodów kulturalnych. To prawo jest warunkiem współżycia ludzi narodów i państw. Człowiek, mający poczucie godności ludzkiej, musi mieć bezpieczeństwo poszanowania tejże godności, osobliwie w urzędach publicznych, do których i więziennictwo należy.

„Za czasów niewoli byłem aresztowany i więziony 38 razy za sprawy polityczne. W r. 1891, po rozpisaniu wyborów do parlamentu wiedeńskiego aresztowała mnie żandarmerja austriacka na wiecu w Wzdowie 1 marca i

szupasem transportowała mnie do więzienia we Lwowie z parudniowymi przerwami, w areszcie brzożowskim trzy dni, w sanockim dwa dni, w przemyskim trzy dni, we Lwowie w śledztwie cztery miesiące, pod oskarżeniem o zbrodnię stanu (spisek młodzieży o oderwanie Galicji od Austrii i powstanie polskie). Ale nigdy żaden sędzia, komisarz, ani oficer żandarmerji, ani żandarm, ani dozorca więzień, nie ośmielili się w żaden sposób uchybić mej godności ludzkiej.

„Nie może być w Polsce ani dozwolone, ani cierpiane torturowanie obywateli, zachowujących godność i odwagę, choćby dlatego, że w przeciwnym razie państwo nasze nie mogłoby istnieć”.

P. Stapiński odcina się od BB, jako stojącego poniżej jego poglądów na pewne najprostsze prawa ludzkości i cywilizacji, oraz od metod stojących poniżej jego bogatych doświadczeń, z czasów austriackich. Doszło do tego, że już nawet p. Stapiński patrzy na to wszystko — zgory.

„Chrześcijańskie” metody

W dalszym ciągu redakcja nasza otrzymuje z prowincji liczne listy, świadczące, jak „pięknych” środków chwytano się podczas akcji wyborczej czynniki „sanacyjne”, byle tylko uzyskać jak największą liczbę głosów dla „jedynki”. M. in. także niektórzy ziemianie, będący zwolennikami B. B. „(Chrześcijańscy Rolnicy)” stosowali w akcji wyborczej dziwnie „chrześcijańskie” metody.

Tak np. — jak nam donoszą z Iwna (powiat średzki) — w przeddzień wyborów t. j. sobotę 15 listopada odbył się w tej wsi wiec przedwyborczy B. B., na którym po kolejnych przemówieniach trzech agitatorów zabrał głos właściciel ziemski Ignacy Mielżyński. Atakował nieparlamentarnie obóz narodowy, marszałka Trampczyńskiego itd., poczem mówił jak następuje w streszczeniu:

A zatem pozostaje nam „jedynka”. Lista marszałka Józefa Piłsudskiego, na którą musimy wszyscy głosować. Ja, wasz chlebodawca, mam prawo żądać od was posłuszeństwa i życze sobie, abyscie wszyscy na tę listę głosowali. Kto nie będzie głosował tak, jak ja sobie życzę, ten może się do mnie zgłosić po terminatkę (zwolnienie z pracy). Tak samo, kto będzie się chował przy głosowaniu za szafy, aby oddać inny głos, niż „jedynkę”, ten mnie obraża i dla takiego człowieka ja pracy nie mam. Pamiętajcie, mnie Duch święty natchnął, i ja będę wiedział, na co kto głosował.

Następnie oznajmił p. Mielżyński, że, jeśli wybory wypadną pomyślnie, to urzędzi zabawę taneczną do rana z początkiem.

Przemówienie to wywołało we wsi duże oburzenie, lecz nikt nie mógł tego jawnie okazać w obawie przed utratą pracy.

Nacisk w kierunku jawnego głosowania wywierano również w dobrach p. Edwarda Grabskiego, w Bieganowie (pow. wrzesiński). Z obawy przed utratą pracy robotnicy dominialni głosowali na „jedynkę”. Uczynić to musieli nawet z podobnych przyczyn mniej samodzielni gospodarze. Głosowanie samo odbywało się w ten sposób, że wyborca przystępował do stołu, gdzie siedziała komisja wyborcza, i po stwierdzeniu jego nazwiska wkładał kartkę wyborczą do koperty urzędowej, którą trzymał przewodniczący, p. Antoni Głowski, urzędnik gospodarczy p. Edwarda Grabskiego. Przewodniczący wkładał następnie kopertę z numerkiem do urny wyborczej. W tej sytuacji tajność głosowania była oczywiście zupełną fikcją.

Przewodniczący komisji p. Głowski tłumaczył przeprowadzenie wyborów w ten sposób zarządzeniem wojtostwa z Borzykowa, które znów zawiadomienie co do takiego sposobu głosowania miało otrzymać ze starostwa we Wrześni w sobotę dnia 15-go listopada ub. roku.

Z powiatu nowotomyskiego donoszą nam, że również w Posadowie p. Stanisława Łackiego wywierano nacisk na zatrudnionych przez siebie robotników rolnych, by głosowali na listę nr. 1. Fakt to tem bardziej niezwykły, że na czele tej listy w tamtejszym okręgu stał jak wiadomo, sławetny Ciszak. Z obawy przed utratą pracy, robotnicy jednak i tu głosowali na listę nr. 1.

Podobne fakty zaszły także w szeregu innych miejscowości. Oto jakimś sposobem „jedynka” pozyskiwała sobie głosy w wyborach do Sejmu i Senatu.

Protest adwokatów z Małopolski wsch.

Trzystu kilkudziesięciu adwokatów z Małopolski Wschodniej ogłasza w sprawie brzeskiej następujący list otwarty:

Do wielce Szanownych Kolegów adwokatów dr. Romana Bogdańskiego, dr. Henryka Loevenherza, dr. Kazimierza Moszyńskiego i dr. Teodora Seidlera, na ręce wielce Szanownego Kolegi adwokata dr. Henryka Loevenherza, senatora w Warszawie.

My, adwokaci z lwowskiego okręgu apelacyjnego, w poczuciu swego obowiązku zawodowego, obywatelskiego i ludzkiego pytamy Was, jako tych Kolegów naszych, członków Małopolskiej adwokatury, którzy w Sejmie lub Se-

nacie Rzeczypospolitej Polskiej wchodzicie w skład stronnictwa, współpracującego z obecnym rządem — jak zamierzacie wystąpić i co przedsięwziąć w sprawie brzeskiej?

Wzywamy też Was, abyscie, pomni: na własne dobre imię, godność i odpowiedzialność adwokata, dobro odwoławstwa, prawa Rzeczypospolitej, których macie być rzecznikami, kardynalne prawa człowieka i w interesie państwa uczynili w tej sprawie jak najrychlejsze wszystko, coby doprowadziło do ujawnienia całej prawdy i ukarania wszystkich winnych.

Następuje trzysta kilkadziesiąt podpisów.

Cieślakowi, którzy dobrze zasłużyli się sprawie. Z sprawozdania kasowego, jakie przedstawił p. dr. Znaniecki, wynikało, że wydatki były tym razem mniejsze, aniżeli w r. 1928, i że się obyło prawie bez niedoboru. Wszystkim ofiarodawcom na cele wyborcze wyrażono podziękowanie.

Następnie omówił p. poseł Dembiński szereg kwestyj wewnętrzno-politycznych oraz stosunek do nich, Stronnictwa Narodowego. Mówiąc o Brześciu, te mniej więcej wypowiedział słowa:

„Brześć jest wielką krzywdą moralną dla naszego narodu, przyczyniającą się do rozbitcia jego w tym momencie, kiedy Niemcy otwarcie wyciągają pazury drapieżne po nasze ziemie ojcyste.

„W Brześciu byli tacy posłowie, których winy napewno są mniejsze od zasług. Honor oficerów został nara-

Stronnictwo Narodowe w Inowroclawiu

Rezolucja w sprawie Brześcia

Inowrocław, 9 stycznia.

W środę, 7. bm. odbyło się zebranie miejscowego Koła Stronnictwa Narodowego, które jako pierwsze wyborcze wzbudziło znaczne zainteresowanie. Uczestniczył w niem również p. poseł Dembiński, którego prezes Koła, p. Fr. Dzwikowski, serdecznie powitał.

Po omówieniu rezultatów wyborczych przewodniczący wyraził szczere podziękowanie wszystkim, którzy przyczynili się pomocą swoją do świetnego wyniku wyborów w mieście i powiecie inowrocławskim, szczególnie zaś członkiem komitetu wyborczego pp. Bratek-Dąbrowskiemu, dr. Znanieckiemu, kpt. Zabłockiemu i red.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili Zniżka cen w Niemczech

Wiadomości o strajkach w Zagłębiu Ruhry świadczą o trudnościach, z jakimi walczyć musi rząd berliński, dążąc do równoległej, synchronicznej obniżki cen artykułów detalicznych i stówek robocizny. Walka ta trwa od szeregu tygodni i - przyznać to gabinetowi niemieckiemu trzeba - prowadzona jest z nadzwyczajną energią i gruntownością, cechującą naszych zachodnich sąsiadów.

Dwa fakty wpłynęły na powstanie w Niemczech rządowej polityki cen: 1) bezrobocie, którego rozmiary rosły i rosła w sposób zastraszcający oraz 2) „nożyce” cen, t. j. nierównomierność spadku cen hurtowych w porównaniu ze spadkiem cen detalicznych (ceny hurtowe oddziaływały w Niemczech zaledwie w 1/3-ciej na spadek cen detalicznych i kosztów utrzymania). Rząd stworzył związek przyczynowy, a raczej: ujawnił związek między bezrobociem a drożyzną, w wyniku zaś swoich dochodzeń i rozważań wynalazł hasło: „wer die Preise senkt, hebt die Wirtschaft“ (kto zniża ceny, podnosi życie gospodarcze). Rząd tłumaczy ponętne to hasło twierdzeniem, że tańsza cena pobudza popyt, zwiększa produkcję i zwięża rozmiary bezrobocia. Kanclerz wspólnie z całym gabinetem zabrał się do realizowania „programu oszczędnościowego”, jakby nazwać należało owoc jego polityki cen.

W przeciwieństwie do akcji zniżkowej rządu włoskiego, dokonywanej przy pomocy środków administracyjnych (!), w przeciwieństwie również do „socjalizacji na zimno”, jak nazywano poprzednie próby analogiczne w Niemczech, tym razem kampanja zniżkowa rządu Brueninga oparła się na przesłankach klasycznej ekonomiki kapitalistycznej, mianowicie na zasadzie nie bezpośredniej, lecz pośredniej ingerencji państwa w stosunki gospodarcze.

Kampanja rozpoczęła się pod znakiem presji na kartele. Pierwszy sukces zanotowano w deklaracji ministerjalnej Brueninga, kiedy to kanclerz zakomunikował, że na skutek usilnych jego nalegań koncerty węglowe postanowiły obniżyć ceny sprzedażne węgla o przeciętnie 6 proc. Był to sukces niewielki, gdy się zważy, że obniżka cen węgla o 6 proc. równa się 100-miljonowej oszczędności dla przemysłu niemieckiego i takież oszczędności dla konsumpcji domowej! Następnie rząd berliński wezwał samorządy do obniżenia cen za gaz i elektryczność w ramach obniżki cen węgla, zaś ministerstwo przystąpiło do „zduśniania” cen artykułów żywności. Bez większych trudności uzyskał od cechu piekarszy berlińskich decyzję obniżki funta chleba z 50 na 46 fenigów oraz od cechu rzeźnickiego 4 fenigi na funcie mięsa wieprzowego. Nie będziemy mnożyć dalszych przykładów skuteczności akcji zniżkowej, brak nam bowiem miejsca, a mamy jeszcze do zreferowania drugi rozdział historii traktującej o obniżce stówek robocizny.

Tutaj rząd natrafił na trudności, jak o tem świadczą wiadomości o strajkach, będących reakcjami na zamiary rządowe. Jeśli jednak weźmiemy za przykład olbrzymi strajk w berlińskim przemyśle metalurgicznym, który zakończył się arbitrażem, obniżającym taryfę robocizny o 3-6 proc., przyznać musimy, że optymizm, okazywany przez sferę rządową w Berlinie daje się być uzasadniony, szczególnie z uwagi na to, że akcje poprowadzone bardzo zżecznie.

Mianowicie, przykład poszedł z góry: prezydent Hindenburg zrezygnował z części swoich apanazy, obniżono pensje ministrów i dyplomatów, omawiając się kwestję zmniejszenia indemnizacji członków Reichstagu, nade wszystko zaś zwiężono budżet Rzeszy o jeden miliard marek! Związkom zawodowym wyrażono z rąk argument drożyzny, bo koszty utrzymania opadają, no, i wreszcie proklamowano, że celem akcji jest zwalczenie bezrobocia. Polityka cen wydaje owoc!

Krótkie informacje gospodarcze

— Śląsko - Dąbrowskie Koleje Tow. eksploatacyjne zamierza w najbliższym czasie przystąpić do realizacji planu budowy linii tramwajowej Czeladź - Siemianowice, łączącej oba zagłębia węglowe, śląskie i dąbrowskie.

— Bank Federal Reserve of St. Louis obniżył stopę dyskontową z 3% na 3 proc.

Walka z kryzysem rolniczym

II.
Obecna deficytowość naszych gospodarstw wiejskich jest spowodowana przede wszystkim nierentownością uprawy sześciu najbardziej rozposzczepionych w Polsce ziemiopłodów, t. j. żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, ziemniaków i buraków cukrowych. Mianowicie według Kwartalnika Statystycznego z r. 1930 ziemiopłaty wymienione zajmowały w roku gospodarczym 1928/29 powierzchni obsianej:

	ha:	%
żyto	5 798 410	35,18
pszenica	1 426 994	8,66
jęczmień	1 258 544	7,64
owies	2 191 581	13,30
ziemniaki	2 635 831	15,99
buraki cukrowe	238 897	1,45

Z powyższego wynika, że w Polsce 82,23 proc. powierzchni obsianej zajmują ziemiopłaty, najbardziej dotknięte kryzysem, podczas gdy tylko na 17,77 proc. tej powierzchni uprawia się rośliny, których ceny rynkowe są korzystniejsze. Chcąc zatem powiększyć dochód brutto z gospodarstw, należy rozszerzyć uprawę rentowniejszych ziemiopłodów. Do tego wniosku doszła znaczna ilość rolników w roku gosp. 1929/30, zwiększając zasiewy roślin, których produkcja była dotychczas ograniczona, a warunki zbytu korzystniejsze. Jeżeli to częścicowe przedstawienie produkcji roślinnej nie wszędzie wyda spodziewane rezultaty, to będzie to wynikiem wyłącznie braku odpowiedniej organizacji handlowej w kraju.

Już z tego chociażby względu wysuwa się konieczność ujęcia tego zdrowego odruchu rolnictwa w koryto planowej organizacji, zdolnej poważnie zmniejszyć ryzyko gospodarza, wynikające ze zmienności koniunktury rynkowych, spowoduje poza innemi korzyściami dla producenta, zmniejszenie powierzchni zasiewów wspomnianych wyżej ziemiopłodów „kryzysowych” na rzecz roślin więcej poszukiwanych na rynkach zbytu, wskutek czego na przestrzeni dłuższego okresu lat spadnie podaż czterech głównych zbóż i dwóch głównych okopowych. Równocześnie poprawia się dla nich warunki zbytu na rynku krajowym, o ile nastąpi zarazem wzmocnienie ochrony celnej. Z drugiej strony dochód uzyskiwany z realizacji artykułów różniczkowanej produkcji zwolni rolników w znacznym stopniu od przymusu sprzedawania zboża i ziemniaków przy niekorzystnych koniunkturach, stając się w ten sposób czynnikiem wpływającym korzystnie na ich ceny.

Powstaje pytanie, jakie są praktyczne możliwości dalej idącego różniczkowania naszej produkcji rolniczej?

Przedewszystkiem korzystne warunki przyrodzone (klimat, gleba) sprzyjają rozszerzeniu zaniedbanych kultur wzgl. zaprowadzeniu nowych. Trzeba pamiętać, że rolnictwo nasze produkuje już obecnie ca. 100 gatunków ziemiopłodów mniej więcej w 1000 odmianach. Mamy również stały nadmiar rąk do pracy o niższej skali zarobkowej niż zagranicą. Jeżeli chodzi o kapitał, którego brak zaostrza sytuację rolnictwa, to zauważyć należy, że do przeprowadzenia wspomnianych reform wystarczająby kredyty krótko- i długoterminowe, głównie na zakup nasion i nawozów sztucznych oraz sfinansowanie operacji handlowych. Uzyskanie tego rodzaju kredytów w bankach państwowych i innych instytucjach nie powinno nastrożać większych trudności, zwłaszcza, że początkowo nie będzie chodziło o wysokie sumy.

Zbyt wytworów tak przedstawionej produkcji rolniczej będzie oczywiście na rynku krajowym ograniczony, natomiast na rynkach zagranicznych otwierają się dla niektórych produktów wprost nieograniczone możliwości. Przykładowo możemy przytoczyć, że firmy amerykańskie i holenderskie zgłosiły niedawno gotowość nabywania w Polsce kminka, anyżu, czarnuszki i t. p. w setkach wagonów. Stany Zjednoczone są nieograniczonym rynkiem zbytu dla pewnych gatunków fasoli. Francja może stać się poważnym odbiorcą fasoli, bobu i soczewicy. Mało wyszyskane są nasze możliwości dla nasion hubinu, konicyziny, seradeli i t. p. Realne podstawy ma również

eksport pewnych gatunków ziemniaków jadalnych do Francji, Włoch, Hiszpanji i t. d. i t. d.

Jak niedostatecznie wyszyskane są u nas możliwości eksportu ziemiopłodów, świadczy choćby ten fakt, że wywóz rolniczy kieruje się prawie w 80 proc. do trzech krajów przemysłowych Europy środkowej - Niemiec (41,7 proc.), Austrii (11,7) i Czechosłowacji (12,7) oraz do Anglii (13,3 proc.). Natomiast udział Francji, będącej poważnym importem produktów spożywczych, stanowi 1,7 proc., Włoch - 1,1 proc. i Belgji 3,4 proc. ogólnej wartości wywożonych z Polski produktów rolnych. Jeżeli uwzględnimy inne kraje europejskie oraz zamorskie, importujące poważne ilości produktów rolnych, to stwierdzimy, że efektywne możliwości polskiego wywozu są b. wielkie.

Jeżeli wreszcie idzie o praktyczną stronę zaznaczonego wyżej przesłania naszej produkcji rolnej, obliczonego na zagraniczne rynki zbytu, to jako pierwszy punkt narzuca się konieczność ujęcia całej akcji w pewien plan organizacyjny, normujący stosunki po stronie zarówno produkcji jak i zbytu. Istniejące u nas związki plantatorów buraka cukrowego, chmielu i t. p. dowodzą realności tego projektu.

Pierwszym stadium prac organizacyjnych byłoby zbadanie obecnych warunków zbytu danych artykułów zagranicą oraz przeprowadzenie badań nad warunkami ich produkcji w Polsce, a w szczególności ustalenie, jakie części kraju ze względów przyrodniczych, geograficznych lub ekonomicznych najlepiej są przystosowane do wytwarzania danego produktu dla celów eksportowych. Następnie badania miałyby na celu wskazać praktyczne środki, jakie rolnicy musieli by stosować, by wytwór ich odpowiadał wymaganiom eksportera.

Dalszym już praktycznym krokiem organizacyjnym byłoby zawiązanie się zrzeszenia producentów danego ziemioproduktu, któreby przede wszystkim czuwało nad wykonaniem przyjętych przez członków zrzeszenia zobowiązań i udzielało praktycznych wskazówek, dotyczących samej uprawy. Po pewnym okrzepnięciu organizacji można by przystąpić przy sprzyjających warunkach do utworzenia organizacji handlowej dla wspólnych zakupów nasion, narzędzi, nawozów sztucznych i t. p. oraz zorganizowania racjonalnej przeróbki i sprzedaży produktów. Często bardziej wskazaną rzeczą byłoby zapewne wejście w porozumienie z miejscową spółdzielnią rolniczo-handlową albo solidną firmą prywatną.

W powyższych rozważaniach pominieliśmy wytwórczość hodowlano-zwierzęcą, uważając, że tej dziedzinie poświęca się w Polsce dużo więcej uwagi, dużo więcej się już zrobiło i nadal dużo się nad tą dziedziną pracuje. (ks)

Jak zdobyć klienta

Ciekawy odczyt red. H. Grudzińskiego

W czwartek, dnia 8. bm. odbył się w Domu Kupiectwa Polskiego trzeci z rzędu wieczór dyskusyjny pod przewodnictwem prezesa Stowarzyszenia Kupców Chrześcjan p. Majewicza. Pierwsze w nowym roku posiedzenie ściągnęło dość poważną liczbę słuchaczy. Przewodniczący zagał zebranie hasłem „Cześć Kupiectwu”, potem omówił kilka spraw organizacyjnych. Następnie zabrał głos prelegent, p. red. Henryk Grudziński, wygłaszając referat p. t. „Jak zdobyć klienta.”

Mówca, zahaczwszy na wstępie o obecny kryzys gospodarczy, stwierdził, iż nie można w tej sytuacji rozpaczować, lecz, przeciwnie, trzeba zakasać ręce i do pracy zabrać się tem energiczniej i więcej intensywnie. Stroskany dzisiaj koniunkturą kupiec zapomina o najważniejszych swych obowiązkach. A przecież największą jego troską winno być zdobywanie coraz to większej ilości klienteli. Co trzeba więc uczynić, aby - jak się to mówi - mieć ruch w interesie? Prelegent podał szereg wskazówek z dziedziny naukowej. Przedewszystkiem więc kupiec powinien być dobrym psychologiem. Musi wiedzieć on, czy dany klient jest wybredny, gadatliwy, czy też prosty w rozumowaniu i mało

mówny. Winien kupiec o tem wiedzieć we własnym interesie. Powinno mu chodzić o to, by klient był zadowolony i potem stale do niego przychodził. Trzeba więc w składzie przeprowadzić racjonalizację personelu. Trzeba go odpowiednio uporządkować, dostosować do klienteli.

W Ameryce kwestja ta odgrywa niesłychanie ważną rolę. Powstały tam nawet szkoły, specjalizujące kupców w t. zw. psychotechnice.

Tak więc o powodzeniu przedsiębiorstwa stanowi psychotechnika i naukowa organizacja pracy. Te zaś zasady streszczają się w harmonji, koncentracji, mechanizacji i automatyzacji. Kupiec winien przeprowadzić racjonalizację za stołem, za oknem wystawnym, w gazetonem ogłoszeniu, w liście propagandowym. U nas, niestety, nie bierze się tych spraw zupełnie serio, a przecież, biorąc przykład ze stosunków w Ameryce, nie ulega wątpliwości, iż mają one niesłychanie doniosłe znaczenie przy prowadzeniu przedsiębiorstwa. Kupiec winien żyć dla klienta. Ten ostatni czuje się w składzie wielkim panem. Kupując jakąś rzecz, rzuca pieniądze na stół, jak milioner. Nie można mu psuć tej przyjemności, bo się obrazi i więcej nie przyjdzie. Trzeba zostawić klienta w tem przekonaniu, że kupcowi zrobił łaskę. Tak samo dobre ogłoszenie w prasie zamieszczone w poczytnym dzienniku i na odpowiednim miejscu przynosi niesłychanie dużo korzyści. Zaś dobrze zredugowany list propagandowy więcej przynosi korzyści, niż częste ogłaszanie się w piśmie mniej poczytnym. (tr)

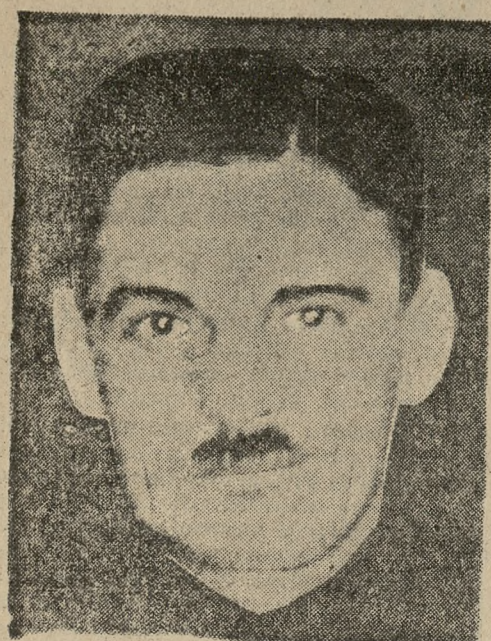
KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(K) Wymiana dolarówek. Kasa Skarbową w Poznaniu wymienia w terminie od 3 stycznia 1931 do 30 kwietnia 1931 włącznie obligacje serji II premijowej pożyczki dolarowej na obligacje serji III prem. pożyczki dolarowej bez jakiegokolwiek dopłaty. Nadto posiadacze każdych dwóch obligacji serji II premijowej pożyczki dolarowej mogą równocześnie z wymianą ich na obligacje serji III premijowej pożyczki dolarowej nabyć jedną obligację serji III tej pożyczki po uprzedniej wycenie, równej wartości imiennej obligacji, t. j. po 5 dol. z doliczeniem do tej ceny - o ile kupno nastąpi po dniu 1 lutego 1931 r. - wartości bieżącego kuponu do dnia kupna obligacji.

(k) Sytuacja rolnictwa w grudniu 1930 r. Warszawska Izba Rolnicza komunikuje, że w grudniu roku ub. warunki atmosferyczne układały się normalnie. Ceny na płody rolne zniżkowały w dalszym ciągu, w szczególności zaś na produkty pochodzenia zwierzęcego. Duża część warsztatów rolnych przystosowała się w ciągu ostatnich miesięcy do wzmocnionej wytwórczości właśnie w zakresie hodowli, która przed rokiem była opłacalna. Ceny nasion stały na dosyć wysokim poziomie. Poniższe zestawienia cen na artykuły produkcji rolniczej w grudniu r. 1929 (odnośne cyfry podajemy w nawiasach) oraz w grudniu r. 1930 ilustruje pogorszenie warunków w rolnictwie: I. artykuły hodowlane - trzoda chlewna za 100 kg. (przeciętna 232,25) grudzień 1930 - I tydzień 137, II tydzień 127, III tydzień 126, IV tydzień 123 zł. Bydło (krowy I gat.) przeciętna z grudnia 1929 - 147. 75 zł., w grudniu 1930 - I tydzień 129, II i III tydzień 125, IV tydzień 121 zł. Mleko za litr (przeciętna grudzień 1929 - 041), grudzień 1930 - 034 zł. Masło za 1 kg. (przeciętna grudzień 1929 - 6.60), grudzień 1930 - I dekada 5.32, II dekada 5.65, III dekada 5.67. Jaja za 1000 sztuk: (222,56) w grudniu 1930 - I dekada 208.68, II dekada 210.06, III dekada 206.43. 2. artykuły roślinne: pszenica (przeciętna z grudnia 1929 - 39.45 zł.) w grudniu 1930 - I dekada 28 zł., II dekada 27.50 zł., III dekada 27.13 zł. Żyto (24.84) w I dekadzie grudnia 1930 - 19.42, w II dekadzie 19.04, w III dekadzie 19 zł. Jęczmień (browarny) (28.22 zł.) w I dekadzie grudnia 1930 - 25.25, w II dekadzie 25.33, w III dekadzie 25.50. Owies (24.13) w I dekadzie grudnia 1930 - 22.56, w II dekadzie 23.30, w III dekadzie 23.50. Równocześnie koszty produkcji rolniczej w zakresie cen środków produkcji, robocizny oraz świadczeń publicznych nie uległy zmniejszeniu. W konsekwencji i wypłacalność rolnictwa doznała w ciągu roku, w szczególności także w grudniu r. ub., wybitnego pogorszenia.

Z ZAGRANICY

(z) Akcja zniżki cen we Włoszech. W Genui weszły w życie zniżki ustalone przez zarząd portowy, dotyczące wszystkich taryf pocztowych oraz robocizny przy ładowaniu i wyladowywaniu zwłaszcza węgla i manufaktury, jak również opłat ustalonych dla tragarzy i personelu zajętego przy wyladowywaniu zboża ze statków i magazynowaniu w śpichrzach.

Kapitan Kazimierz Kaciukiewicz, o którego zachowywaniu się wobec więźniów w Brześciu piszemy w dziale depeš za „Robotnikiem“.

Święta Bożego Narodzenia w Rosji sowieckiej

„Czerwone dzieci“ — nie słyszały nigdy o Bożem Narodzeniu. — Pierwsze pokolenie małych bezbożników uznaje tylko „Złoty Dzień“. — Kościół katolicki Kolonij Polskiej oaza wszystkich chrześcijan.

Londyński „Daily Express“ zamieszcza obszerną korespondencję swego przedstawiciela w Moskwie, poświęconą świętu Bożego Narodzenia w Sowietach.

„Najradośniejsze ze wszystkich świąt, które w ciągu roku obchodzą wszystkie narody chrześcijańskie — pisze korespondent — święta Bożego Narodzenia są w „Czerwonej Rosji“ całkowicie zapomniane i wszyscy muszą w święta te pracować. Dzień 25 grudnia — to poprostu czwarty dzień tygodnia sowieckiego, liczącego nie 7, lecz 5 dni. Jest to po sowiecku: „Dzień Złoty“. W takim dniu praca odbywa się normalnie.

Dzień 25 grudnia r. 1930 obchodzony był w Moskwie, jako dzień Bożego Narodzenia zaledwie przez jedną piątą część ludności miasta. W dniu tym cerkwie prawosławne pozamykane, lub też przerobione na kina, sklepy, stodoły, przytulki, stajnie lub koszary — przestały być dla prawosławnych świątyniami. Jedynie z dwóch świątyń były luno światła i rozlegał się śpiew chóralny, plynący ku Bogu, mianowicie: z rzymsko-katolickiego kościoła na Łubiance, i z greckiego kościoła ortodoksalnego pod wezwaniem Odkupiciela koło Kremla. W tych kościołach a zwłaszcza w kościółku polskim było przepelnienia. Wśród katolików było bardzo wielu prawosławnych.

Demonstracyi antyreligijnych bezbożnicy tym razem nie urządzili, odkładając je zapewne na dzień 7 stycznia, w którym to dniu obchodzone są jeszcze przez niektórych prawosławnych święta Bożego Narodzenia według starego stylu. W dniu świąt „stowarzyszenie wojujących ateistów“ rozrzuściło setki tysięcy ulotek zoehydających święta zarówno jako dogmat i tradycję.

Akademia komunistyczna i sekcja antyreligijna instytutu filozofii twierdzą, że tylko jeszcze 12 procent ludności Sowietów trwa przy wierze chrześcijańskiej, — reszta to ateści.

Podobno wśród partji komunistycznej jest także odłam wierzących. Z pośród wierzących: 20 procent stanowią kobiety młode, 40 proc. dzieci i 40 proc. ludzie starzy. W tych warunkach wiele dzieci z pośród pierwszego pokolenia bezbożników, satanistów, nihilistów, nie słyszało nawet o świętach Bożego Narodzenia, najradośniejszych z pośród świąt chrześcijańskich.

Mgła szkodliwa i użyteczna

Udręka londyńczyków. — Istota mgły — Mgła higieniczna.

Wyraz „mgła“ nie powinien koniecznie wzbudzać w nas uczucie przykrych — powiada fizyk angielski Aitken — albowiem dwojakie są jej rodzaje: mgła naturalna, t. j. owe kleby żółto szarej chłodnej pary, tak dobrze nam znane, stanowiące zwłaszcza w obecnej dobie udrękę londyńczyków, a będące synonimem katarów, kaszlu, reumatyzmu i tem podobnych sezonowych przyjemności, oraz mgła sztuczna, która jest antytezą tamtej, chroniąca ludzkość od różnych niebezpiecznych, chorobotwórczych miazmatów.

Istota mgły została naukowo dokładnie zbadana, przyczem okazało się, że jej tworzenie się uzależnione jest przede wszystkim od jednego warunku t. j. od obecności w powietrzu — pyłu. W każdej cząstce mgły tkwi mikroskopijne ziarnko pyłu, wokół którego zbierają się opary wilgoci powietrznej. Bez pyłu niema mgły. Nawet w najwyższych warstwach atmosferycznych, dokąd „zapyłająca powietrze“ działalność ludzka wcale już nie sięga, unosi się pył wszechświata, ścigany z przestworza astralnego przez przyciągającą siłę naszego globu. Z tej przyczyny, nawet na szczytach

najwyższych gór istnieją warunki sprzyjające tworzeniu się mgły.

Osiągnięte w tym kierunku wyniki badań, dają możliwość użytkowania mgły dla celów praktycznych. Zwrócono uwagę na liczne przedsiębiorstwa rzemieślnicze i przemysłowe gdzie pył się bezustannie wytwarza, zagrażając w wysokim stopniu zdrowiu pracujących. Przesycając nim powietrze, przenikając do płuc, pozostawia tam szkodliwy dla organizmu ludzkiego osad. Profesor Summerfield zebrał kolekcję całego szeregu płuc, unaoecniając wielce szkodliwą działalność wchłanianego pyłu. Widzimy tam „białe“, przesycone pyłem mącznym płuca młynarza; „czarne“ płuca robotnika kopalni węgla; „wielobarwne“, pracownika wytwórni farb anilinowych i t. p.

Przyczyny do usuwania pyłu z warsztatów i fabryk są liczne i różnorodne. Nie we wszystkich jednak warunkach okazały się one celowymi. Wobec tego, w niektórych przedsiębiorstwach zastosowano niwy sposób oczyszczenia powietrza: za pomocą mgły sztucznej. W przemyśle włókienniczym n. p., drobniutkie pyłki włókna unoszą się w powietrzu i w żaden sposób nie udawało się owe niedostrzegalne prawie, a szkodliwe zdźbia z sal fabrycznych usunąć. Obecnie, kiedy nauka dowiodła, że całka te sprzyjają tworzeniu się mgły, stosuje się w wielu wypadkach ową sztuczną mgłę, wywołując ją za pomocą właściwego zwilżania powietrza i regulowania jego temperatury. Każdy wzbijający się pyłek zostaje natychmiast otoczony obłoczek wilgotnej mgły i po chwili, wraz z nią opada na ziemię. Przytoczony sposób odpylania powietrza znalazł również zastosowanie w kopalniach węgla, gdzie z pyłem węglowym prowadzi się zaciętą walkę, nie tylko ze względu na zdrowie pracujących tam ludzi, ale również mając na uwadze niebezpieczną właściwość pyłu: powodowanie groźnych wybuchów.

Kr.

Z życia prywatnego twórcy teorii względności

Einstein jest człowiekiem miłym i posiada, jak wielu uczonych, dziecięce usposobienie. Jednej tylko rzeczy nie cierpi, a mianowicie popularności. Nie jest to u niego poza, ale najszerszą prawdą. Mimo powszechnego jego popularności mało jest znanych faktów z jego życia. Życie jego to prostota. Mieszka w Berlinie - Schönebergu na spokojnej ulicy, na czwartym rzekomo piętrze, a właściwie jest to piąte piętro. Tam ma skromny kącik do pracy, swoje sanktuarium, do którego mają dostęp tylko dwie osoby, i to młodszymi towarzyszami pracy oraz sekretarzem. Poza tem nie przyjmuje prawie nikogo i nigdy nie ma czasu. Einstein pracuje jak pustelnik i nie znośi, aby mu przeszkadzano.

Zimą spędza w Berlinie, latem zaś przebywa od dwu lat w cichym, wiejskiem ustroniu, otoczonym cudnymi jeziorami, gdzie z całą pasją uprawia sport, wioślując całymi dniami. Ale zawsze i wszędzie jest dziwakiem. Dla rzeczy zewnętrznych niema najmniejszego zrozumienia. Lata całe chodzi w jednym ubraniu, które z modą nie ma nic wspólnego. Dzień ma tak rozłożony, że na posiłki i wypoczynek nie wiele pozostaje czasu. O tem, aby go dostać do krawca, mowy być nie może. Żona podaje miarę w przybliżeniu a spryt krawca musi zrobić resztę. W ostatnich dniach właśnie była żona Einsteina zmuszona pomyśleć o nowej garderobie dla męża ze względu na jego podróż do Ameryki. Na prośbę krawca, aby namówiła męża do jednorazowego przymierzenia ubrania, oświadczyła, że tego przeprowadzić nie obiecuje, gdyż samo branie miary tyle ją kosztowało zabiegów i kłopotów, że na więcej sił już nie ma.

Ostatnio wydawał Einstein zamąż córkę. Na uroczystą chwilę w życiu dziecka chciał poświęcić tylko pół godziny. Nieszcześnie chciało, że drugi świadek spóźnił się na urząd stanu cywilnego o cały kwadrans, co doprowadziło do rozpaczy uczonego. Świadek napewno nie zdawał sobie sprawy, że przez swoje niedbalstwo może zdrzągać nową, wielką teorię o ruchu ciała niebieskich. W samym dniu ślubu zapomniał o nim i zatopił się w grze na skrzypcach. Zięciowi jego obiecywano majątek za napisanie książki o Einsteinie w życiu prywatnym. Ale oświadczył, że byłoby to dla niego fizyczną niemożliwością, gdyż dotąd nie udało mu się dłużej nad pięć minut z nim rozmawiać. (Alka).

Czy polykacz ognia ma duże pragnienie?

Srogi Abdul Khan okazał się łagodnym panem Freisingerem z Bawarii.

W jednym z kabaretów budapeszteńskich produkował się srogi polykacz ognia, występujący pod egzotycznym nazwiskiem Abdul Khan. Ni stąd, ni zowąd, pan Abdul Khan zaskarżył właściciela kabaretu o niedotrzymanie kontraktu, ponieważ odmówił mu wydawania objętej kontraktem kolacji. W sądzie wyszło na jaw, że Abdul Khan to poprostu p.n. Freisinger (z Bawarii), który zgodnie ze zwyczajami swej ojczyzny wypijał do kolacji zbyt wiele piwa. „Panie sędzio“ — oświadczył Khan-Freisinger — ruję dużo, ale człowiekowi normalnie chce się pić, a co dopiero. Jak się trzy razy dziennie nazre ognia Gdyby pan sędzia tak musiał łykać ogień, toby pan

Motocykliści „Unji“ trenują pilnie na boisku „Sokoła“ do zawodów zimowych, które się odbędą w Zakopanem 17 i 18 b. m., przyczem ostatni trening całej ekipy odbędzie się jutro o godz. 14.

sędzia sam wiedział, co to jest pragnienie“
Sędzia wprawdzie nigdy nie polykał ognia, tem lepiej zato znał się na pragnieniu, — skazał więc gospodarza na zapłacenie odszkodowania. (wl)

Egiptski sarkofag z mleczną czekoladą

Prasa jugosłowiańska donosi o niezwykle zabawnym wydarzeniu, którego ofiarą padło w tych dniach Muzeum Narodowe w Białogrodzie.

Od pewnego już czasu wiedział dyrektor muzeum, że pewien bogaty Anglik, były oficer na froncie macedońskim w czasie wojny europejskiej, nosił się z zamiarem ofiarowania na własność muzeum drogiego sarkofagu egiptskiego, zawierającego mumję z XVII dynastji Faracnów. Dyrektor cieszył się już zgóry z tak cennego daru, mającego wzbogacić zbioru muzealne. Bardziej się jeszcze ucieszył, gdy parę miesięcy temu dowiedział się, że cenna relikwja wysłano już z Londynu przez Francję i Włochy do Białogrodu. Minęło jednak kilka tygodni, mijał już nawet drugi miesiąc a oczekiwany niecierpliwie dar nie nadchodził. Aż tu nagle po Nowym Roku dyrektor muzeum prof. Vassitch otrzymał wezwanie od dyrekcji ceł w Dubrowicach, by niezwłocznie wytłumaczyć się z zarzutu uprawnienia przemytnictwa. Nie trudno wyobrazić sobie zdziwienie dyrektora który nie poczuwał się do żadnego przewinienia wobec skarbu państwa. Wysłał jednak natychmiast jednego ze swych urzędników, celem wyjaśnienia niezrozumiałej dlań sprawy. Co się stało? Chodziło tu właśnie o ów słynny, od długiego czasu oczekiwany sarkofag, który jednak — miast mumji XVII dynastji, zawierał kilkadziesiąt funtów mlecznej czekolady, najprędniejszego gatunku. Z tego też powodu celny urząd jugosłowiański sarkofag obłożył aresztem, pociągając do odpowiedzialności odbiorcę. Bez trudności oczywiście dyrektor muzeum mógł wykażać, że żadnej w danym wypadku nie ponosi winy. Tem bardziej, że usiłowany przemyt czekolady wyglądał raczej na jakiś niesmaczny, acz słodki żart. Ponieważ jednak prawo jest równe dla wszystkich, czekoladę sprzedano na licytacji na korzyść skarbu. Muzeum w Białogrodzie miało jednak ponieść dość wygórowane koszty składowego. Dyr. Vassitch był tem mocno zmartwiony, na jego szczęście jednak nastąpiła interwencja rządu, który sprawę kazal umorzyć. Dziś już sarkofag można podziwiać w salach muzealnych, bez zawartości mumji coprawda, ale za to pachnący jeszcze wanilią i słodkimi migdałami. S. F.

Opieka nad ptactwem w zimie

Rolnicy, ogrodnicy a i ludzie dobrego serca powinni zrozumieć potrzebę zapiekania się ptactwem w okresie, w kraju naszym ciężkiej, zimy, w którym tysięcy tych ptasząt ginie z braku opieki nad niemi.

Nie może ulegać najmniejszej wątpliwości, że z zimna i głodu ginie u nas w zimie tysięcy ptasząt pożytecznych; a w następstwie tego wzrasta z roku na rok zastęp szkodników - owadów w lasach, sadach i ogrodach.

Co więc należy robić z naszej strony w tej dziedzinie?

Sami — a równocześnie wpajając te zasady i w serduszka naszych dzieci. — w okresie zimowym powinniśmy wystawiać karmniki w parkach, sadach, ogrodach, w miastach na balkonach i pod oknami domów, t. j. deszczulki, odpowiednio umocowane, zaopatrzone w zabezpieczone brzegi.

Na deszczulki te kładziemy codziennie odpadki z pod młockarni okruszyny chleba odpadki kuchenne, ziarna konopi, arbuzy, ogórków, maku, owies gnciony, prosa, skórki z resztką słoniny (przybita

do deszczulki) i trochę wody na miseczek w czasie mrozów.

Pamiętać przytem należy, że i wróble, o ile w danej okolicy nie rozmnożyły się zbyt licznie, a tak samo i wrony i gawrony więcej są nam pożyteczne, jak szkodzą.

Ptactwo, otoczony opieką w lasach, sadach i ogrodach, odwiedzimy się nam w lecie, niszcząc szkodniki - owady, a tem samym zwiększając dochody nasze z odnośnych działów gospodarstwa naszego. Dyr. Neyman.

Tragiczna śmierć żony i dwojga dzieci

Złamała życie dzielnego oficera — męża i ojca czterech.

Z Capetown, w Południowej Afryce donoszą o niesłychanie tragicznym wypadku, który miał miejsce na rzece Bombezi w Rodezji, gdzie silny prąd wezbranej rzeki porwał i zatopił sanitarkę samochodową, w której znajdowali się: zsofer oraz pani Dunsmuir i jej dwoje dzieci, 3 i 5-ćco letnie. Ojciec i mąż ofiar wypadku znajdował się w chwili katastrofy na moście, którym przechodził. Dzieliła go zaledwie od miejsca katastrofy przestrzeń około 300 mtr. Wypadek nastąpił nieoczekiwanie, gdyż napór fali zburzył tamę. Woda wdarła się z całą mocą w postaci olbrzymich zwalów na biegnącą wzdłuż brzeżu drogę. Na ratunek porwanym pospieszyla natchmiast motorówka. Ratunek jednak okazał się spóźniony. Nieszczęśliwy mąż i ojciec ofiar, dzielny oficer z wielkiej wojny, kpt. F. E. Dunsmuir ze szkockego pułku lekkiej piechoty, pod wpływem strasznego wypadku wpadł w głęboką melancholiję.

Największa elektrownia na świecie

ma być wybudowana w Stanach Zjednoczonych przy tamach na rzece Św. Warwyńca. Elektrownia ta dysponować będzie siłą 2 milionów koni parowych a koszty budowy mają wynosić według projektu 54 miliony dolarów.

Partja szachów z trzema tuzinami graczy jednocześnie

została rozegrana przez słynnego szachistę Aljechina w Belgradzie. Aljechin grał jednocześnie z 36 graczami, a rozegranie tylu partyj trwało od 3 popoł. do 11 w noc. Z 36 partyj wygrał Aljechim 23 partyje, 12 na remis, a przegrał tylko jedną.

Międzynarodowy kongres mieszkaniowy

odbędzie się od 1 — 5 czerwca b. r. w Berlinie. Kongres ten będzie połączony z praktycznymi pokazami oraz z wycieczkami i objazdami. Głównym tematem obrad kongresowców ma być kwestja tanich mieszkań i budowy jedno i dwurodzinnych domów.

Na kościół w Kuźnicy na He'u

Odezwa nasza, zamieszczona w numerze „Kurjera Pozn.“ z dnia 3 bm. spotkała się z przychylnym uznaniem w kołach naszych Czytelników. Liczne listy do Redakcji dowodzą zainteresowania, jakie sprawa budowy kościółka w Kuźnicy wzbudziła w społeczeństwie wielkopolskiem. Nie wątpimy też, że w ślad za tem zainteresowaniem pójdzie i ofiarność na ten cel pod hasłem: Wielkopolska przyczyni się do ufundowania kościółka w kaszubskiej Kuźnicy. Na pierwsze nasze wezwanie złożyli w administracji piśmie nasze:

P. J. D. zł 50, — oraz panj Ir. B. zł 50 razem więc zł 100 —. Jak się dowiadujemy, jeden z przenysłowców postanowił ofiarować na ten cel 10 wagonów egw.

ŻYCIE SOKOLE

Walne zebrania

Poznań I. — Śródmieście. Roczne walne zebranie najstarszego gniazda poznańskiego odbyło się 7. b. m. w sali Stronnictwa Narodowego (św. Marcin 65). W zastępstwie nieobecnego narazie dha prez. dr. Meissnera przewodniczył obradom dh. Kapalczyński. Na wstępie przyjęto kilku nowych członków, oraz wręczono dyplomy jubileuszowe dziesięciu druhom, którzy od 25 lat lub więcej lat stale należą do „Sokoła”. Dyplomy takie otrzymali mianowicie druhowie: Feliks Garyantesiewicz (31 l.), Julian Maciejewski (28 l.), Franciszek Kryg (28 l.), Bolesław Karge (30 l.), Stanisław Sobolewski (26 l.), Szczepan Drnek (25 l.), Nikodem Czujewicz (25 l.), Jan Matysiak (25 l.), Stanisław Szulczyk (25 l.) i Kazimierz Kempinowski (25 l.).

W dalszym ciągu wygłosił członek zarządu Zw. Hallerczyków, dh. Oldziejewski obszerny referat na temat: „Sokoł a Hallerczycy”. Za piękny i aktualny referat podziękowano prelegentowi uczczeni oklaskami.

W drugiej części zebrania, sprawozdawczej i wyborczej przewodniczył dh. prez. Dzielnicy Wolski, powołując na ławników wiceprezesa okręgu dha Byttera i dha Gustawa Lewandowskiego. Ustępujący z prezesury gniazda dh. dr. Meissner w dłuższym głoszącym przedmówieniu przedstawił fundamentalne zasady narodowe, jakimi stale kierował się w okresie swego kilkuletniego urzędowania, wyrażając przekonanie, że Sokolstwo, które dotąd ani w najmniejszej mierze swej ideologii nie zmieniło, również w przyszłości zasadom tym wiernem pozostanie. Wywody te zebrani przyjęły z gorącym aplauzem. Następnie przedłożył sprawozdanie roczne druhowie sekr. Bartkiewicz, skarbnik Gabrielewicz, naczelnik Stefan Weselik, administrator Czujewicz i w imieniu komsjii rew. dh. Zmysłowski. Sprawozdania te wykazały, że gniazdo śródmiejskie, jako najstarsze w pełniem zrozumieniu swej roli reprezentacyjnej nie tylko przoduje poważną liczbą 400 członków, lecz rozwija także pod każdym względem żywą i intensywną działalność. To też po krótkiej dyskusji jednogłośnie udzielono zarządowi pokwitowania. Przed rozpoczęciem wyborów uzupełniających dh. przewodniczący w serdecznych słowach wyraził ustępującemu z powodu nawalu pracy społeczno-narodowej i zajęć zawodowych dhowi prezesowi dr. Meissnerowi gorące uznanie i podziękowanie za jego owocną pracę, do czego całe zebranie przyłączyło się gromkim sokolem „Czołem!” Następnie uchwalono narazie nie wybierać nowego prezesa, a natomiast zrobiono dha Kapalczyńskiego drugim wiceprezesem do pomocy pierwszemu dh. Jęczkowiakowi. Dalsze wybory uzupełniające, mianowicie radnych, członków sądów honorowego oraz delegatów do rady okręgowej i dzielnicowej, odłożono z powodu spóźnionej pory do następnego zebrania, które odbędzie się w lutym.

Gniazdo żeńskie Śródmieścia, w niedzielę odbyła się gwiazdka dla młodzieży. Sprawiała ona „milusińskim” nieopisaną radość o czym świadczyły roześmiane twarzyczki. W dobrze ogrzanej dużej sali przy gospodzie sokolej na boisku zebrała się dziatwa, jej rodzice dalej druchni i druhowie. Uroczystość zagrzała prezesa dha Dobroczyńskiego; w serdecznych słowach przypomniała młodzieży o obowiązku miłości Chrystusa, rodziców i ojczyzny, wnosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. W imieniu zarządu okręgu, przemawiał dh. wiceprezes M. Bytter. Po wykonaniu przez młodzież pod kierownictwem dchny Jankowiakówny

przy dźwiękach orkiestry kilku bardzo efektownych piosenek, oraz deklamacyj; na specjalne wyróżnienie zasługują dchny Begerówna i mała Jęczkowiakówna i odśpiewaniu kilku kolend przy żarzącej choince — zjawili się gwiazdor, kontrolujący rozdanie podarków; wydzielali je druchni z zarządu przy czym obdarowano przeszło 50 dzieci. Ruchliwy zarząd gniazda nie zapomniał również o wynagrodzeniu ofiarnej pracy dchny naczelniczki, kierowniczeki młodzieży i innych, wręczając im stosowne upominki.

Poznań - Wilda. W dniu 6. b. m. odbyło się roczne walne zebranie gniazda męskiego przy licznej udziale członków i gości oraz prezesa Dzielnicy dha Wolskiego, prezesa okręgu dha Kapeli i naczelnika okręgu dha Rutkowskiego. Obradom przewodniczył w pierwszej części zebrania dh. prez. Adam Czarszyński. Po zatwierdzeniu wstępnych formalności wygłosił dh. prez. okr. Kapela dłuższy referat w sprawie będącej na ukończeniu budowy wielkiej hali gimnastycznej na boisku „Sokoła”, dziękując gniazdowi wildeckiemu za wydatną pomoc oraz prosząc o dalszą usilną propagandę w celu zdobycia potrzebnych jeszcze funduszy.

Następnie przystąpiono do sprawozdań rocznych sekretarza, skarbnika, naczelnika, porządkowego i komisji rewizyjnej. Ze sprawozdań tych wynika, że praca w gnieździe rozwija się prawidłowo. Zebrania odbywały się regularnie i odpowiednio urozmaicone wykładami. W dziedzinie technicznej również stale odbywają się lekcje dla druhów i młodzieży oraz liczne wycieczki, również dwudniowe z podchodami, liczny i dodatni udział w zawodach, kursach, zlotach i innych imprezach. Także strona finansowa nie jest przedstawia, wykazując saldo w wysokości 1.353 zł. Z kwoty tej już poprzednio pożyczono Okręgowi 600 zł na budowę hali, a dalsze 300 zł na ten sam cel uchwalono walne zebranie na wniosek Komisji rewizyjnej. Nawigując do sprawozdań, wygłosił dh. prez. dzielnicy dłuższe przemówienie, w którym wskazał na doniosłe znaczenie rocznych walnych zebrzań, jako obrachunku nie tylko z zarządem, lecz również z własnym sumieniem każdego poszczególnego druha pod względem spełnianych lub niespełnianych obowiązków. Wyrażając następnie uznanie zarządowi za jego owocną pracę wyraził mowa w gorących słowach życzenie, aby wszyscy członkowie w należytem zrozumieniu sprawy sokolej również ochotczo zabrali się do pracy.

W drugiej części zebrania, obejmującej uzupełniające wybory do zarządu, przewodniczył dh. prez. Wolski. Wobec oświadczenia dha Adama Czarszyńskiego, że z przyczyn zawodowych ponownego wyboru przyjąć nie może, powołano przez akklamację na prezesa dotychczasowego wiceprezesa, dha Józefa Skibińskiego, a na jego miejsce dha Jana Ciesielskiego, skarbnikiem został ponownie dh. Paszkowski, naczelnikiem ponownie dh. Matyla, a radnym dh. Adam Czarszyński, którego również wybrano delegatem na zjazd rady dzielnicowej. Poza tem dokonano wyboru komisji rewizyjnej oraz sądu honorowego.

Po ukończeniu wyborów dh. przewodniczący w serdecznych słowach podziękował ustępującemu prezesowi dhowi Czarszyńskiemu za dotychczasową ofiarną i owocną pracę, poczem na zakończenie nowy prez. dh. Skibiński, dziękując za obdarzenie go zaufaniem, skierował do wszystkich druhów gorącą prośbę o chętną i gorliwą współpracę dla dobra sprawy sokolej.

Pod znakiem „gwiazdki”

Sokolęta na Łazarzu. Gniazda łazarskie, męskie i żeńskie, urządziły 4. b. m. po południu wspólną „gwiazdkę” dla swych oddziałów młodzieży. Sala gimnastyczna Szkoły Wydziałowej przy ul. Wyspiańskiego zapełniła się szczerze młodzieżą i dziatwą. Ich rodzicami oraz druhami i druchniami z obu gniazd; przybył również nie spodzianie dh. prez. Dzielnicy Wolski serdecznie powitany przez obecnych. Pod rześmiem oświetloną choinką za-

gali uroczystość prez. gn. męskiego dh. Wawrzyńczak, poczem odśpiewano wspólnie kolęde „W łobie leży” oraz wygłosili piękne deklamacje członkowie oddz. młodzieży, Stefan Kaczmarek i Helcia Grundmanówna. Następnie do zgromadzonej młodzieży zwrócił się w serdecznych słowach dh. prez. Wolski, wskazując na znaczenie uroczystości gwiazdkowych oraz wzywając do pielęgnowania cnót sokolich, a zarazem zwrócił się z apelem gorącym do rodziców, by dziatwę swą z całym zaufaniem powierzali opiece

„Sokoła”, gdzie się wychowa na dobrych obywateli kraju. W dalszym ciągu dh. prez. Wolski wręczył pięciu chłopcom nagrody (dyplomy) zdobyte w trójboju zawodów kościuszkowskich.

Najmilszą częścią uroczystości było dla młodzieży oczywiście rozdanie podarków gwiazdkowych, to też gwaru i uciechy było dużo. Potem odśpiewano jeszcze kilka kolęd. Dh. Janusz Stawicki i dchna Joanna Grobelna wygłosili ładne deklamacje, a oddział dobrych sprzętowców dał sprawną i efektowny pokaz gimnastyczny na prążniku, poręczach i skrzyni. Na zakończenie dh. prez. Wawrzyńczak i dchna prezesa Marja Gertychowa wygłosili krótkie przemówienia, wzywając młodzież do dalszej pracy sokolej, poczem wspólnie odśpiewano hymn „Boże coś Polskę”.

Nasi kolarze

Zebranie zagrzał przewodniczący oddziału dh. Sarnowski. Na przewodniczącego wybrano dh. Plucińskiego, na ławników dh. Wł. Kargego i Wrzesińskiego.

Proponowane przez zarząd zmiany regulaminu oraz porządku jazdy referował sekretarz dh. Kędziora. Następnie wręczył dh. Sarnowski z okazji 35 rocznicy założenia oddziału oznakę członka honorowego dh. Wł. Kargemu.

Sprawozdanie z czterolecznej działalności złożył sekretarz dh. Kędziora. Oddział, pomimo małej stosunkowo ilości członków pracował intensywnie i rozwija się pomyślnie. Z listy członków skreślono 7 druhów, którzy od dłuższego czasu w życiu oddziału nie brali żadnego udziału.

Złotego przodownika dh. Borowski zdał sprawozdanie techniczne oraz z odbytych w r. 1930 wycieczek, zawodów, imprez itd. Wspólnych zorganizowano 18; z tych najdłuższą na przetrzeni Poznania — Kalisz — Łódź — Warszawa — Łowicz — Ktno — Kolo — Września i z powrotem do Poznania, razem 762 klm. Ogółem zjechano 15.759 klm. z tych kat. I. do lat 28 — 13.313 klm. kat. III do lat 35 — 2.446 klm. Lekcyj ćwiczeń kolarskich odbyło się 15.

O stanie kasy referował skarbnik dh. Mańczak, poczem udzielono całemu zarządowi pokwitowania. Na rok 1931 wybrano przewodniczącym dh. Sarnowskiego sekr. dh. Kędziore, przodownikiem dh. Borowskiego, chorąż. dh. Norka, radnymi dh. Wrzesińskiego i Alejskiego. Na rewizorów kasy powołano dh. Norka i Jerzykowskiego na delegatów do zarządu gniazda Śródmieście dh. Mańczaka.

Po przemówieniu dh. przodownika który zachęcał do licznego i pilnego uczęszczania na ćwiczenia — ze względu na mający się odbyć w czerwcu zlot dzielnicowy — zabrał głos przewodniczący dh. Pluciński, wzywając wszystkich do spełniania przyjętych na siebie obowiązków i do dalszej sumiennej pracy dla dobra oddziału oraz całego Sokolstwa. Okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej zakończono zebranie. (k)

Ciekawe spotkanie

Pierwszy mecz pięściarski drużyn sokolich Grudziądza i Poznania.

Towarzystwie to spotkanie pomiędzy zespołem z Grudziądza a druhami z Poznania wywołało zrozumiałe zainteresowanie w naszych kołach sportowych, oraz w ogóle wśród sokolstwa poznańskiego. Jest to pierwszy występ sekcji pięściarskiej Sokoła poznańskiego jako całości o charakterze międzyklubowym. Dotąd bowiem ograniczała się do walk lokalnych z klubami poznańskimi.

Sekcja ta obecnie liczy ponad 30 czynnych członków, rozwija się bardzo pomyślnie, a w ciągu roku zdolała wybić się w poznańskim okręgu pięściarskim i ma wszelkie szanse zajęcia w nim jednego z czołowych miejsc. Pod fachowem oraz sprężystem kierownictwem swych opiekunów druhów Wojtkowiaka i Jęczkowiaka pięściarze poznańscy z pod sokolego znaku pracują pilnie, korzystając z opieki znanego i zasłużonego na terenie poznańskim instruktora p. Sztama.

Niedzielny występ zapowiada się zatem bardzo ciekawie. W zespole poznańskim zobaczymy zawodników tej miary co Miśkiewicz, zaliczającego się już dzisiaj do czołowej klasy

pięściarzy poznańskich, oraz Romańskiego, świetnie się zapowiadającego i obiecującego młodego pięściarza, również jednego z lepszych w swej kategorii u nas. Nie sprawa niewątpliwie zawodu również inni, a więc — Golak, Tomiak, Kolasz, Wolny i Pierard Grudziądza przyjeżdża w swoim najlepszym składzie, przy czym w ich szeregach znajdujemy kilku wicemistrzów z Pomorza, posiadających już rutynę i wyrobienie.

Wyrażamy przekonanie, że niedzielny mecz znajdzie poparcie wśród druhów poznańskich, którzy niewątpliwie tłumnie pospieszą, aby zobaczyć swych przedstawicieli w ringu. Przypominamy, że walki rozpoczynają się punktualnie o godz. 16 w dobrze ogrzanej hali „H. C. P.” przy Górnej Wildzie 180.

Narciarstwo w Sokole

Zakończenie kursu — Związkowe zawody

Druga część związkowego kursu narciarskiego dla wprawnych narciarzy, została zakończoną w dniu 6. b. m. Kurs prowadził dh. Władysław Czech, znany zawodnik narciarski. Uczestnicy odbyli kilka dalszych wycieczek górskich, jak np. na Halę Gąsienicową i do wsi Bukowiny.

Obecnie pozostało jeszcze kilka osób, gdyż dość duże opady śnieżne pozwalają na używanie wszelkich rozkoszy narciarskich w terenie.

Sukces ogólny kursu był bardzo wielki, zważywszy, że liczba uczestników przekroczyła dwukrotnie ilość uczestników na kursie zeszłorocznym. Tęże pożegnanie kursu odbyło się w bardzo serdecznym i sympatycznym nastroju. Po przemówieniu przedstawiciela władz sokolich dha Korewy, oraz kierownika Oddz. Narc. Sokoła dha A. Krzeptowskiego, wręczono temu drugiemu piękny upominek od kursistów.

W Makowie Podhalańskim, odbędzie się w dniach 17 i 18. b. m. związkowe zawody, z następującym programem: 17-go b. m. o godz. 14. bieg 12 klm. dla druhów i gości w osobnej konkurencji oraz bieg 4 klm. dla druchów — 18 b. m. o godz. 10. bieg zjazdowy 4 klm. Godz. 18 — konkurs skoków indywidualny i do kombinacji. Wieczorem uroczyste rozdanie nagród i raut.

Zawody te łączą się z uroczystością obchodu 25 rocznicy istnienia zasłużonego gniazda makowskiego. Ze względu na powyższą okoliczność oraz doskonałe tereny narciarskie Makowa i okolicy, zawody ściągają całą masę uczestników z Zakopanego; wybierają się na zawody prawie wszyscy zawodnicy i zawodniczki — Sokoli, nadto spodziewany jest przyjazd Sokolów z Jordanowa, Chrzanowa, Krakowa, Nowego Targu i Suchej. A. K.

Praca w Okręgach

Kurs okresowy Okr. Poznańskiego.

W niedzielę 4. b. m. odbyła się w sali gimnazjum Jana Kantego w Poznaniu trzecia całodzienna lekcja kursu okresowego dla naczelników i przodowników gniazdowych, przeprowadzanej przez naczelnictwo Okr. Poznańskiego. O godz. 9 odbyła się zbiórka i zapisanie obecnych kursistów, poczem dh. naczelnik Związku Fazanowicz przeprowadził 2 i pół godzinną lekcję ćwiczeń igrzyskowych, z którymi Okr. Poznański wystąpił oddzielnie na tegorocznym zlocie Dzielnicy Wielkopolskiej. Następnie przerobiono pod kierownictwem dha nac. okr. Rutkowskiego dzielnicowe ćwiczenia wolne, przeznaczone do występu masowego. Resztę czasu przed obiadem wypełnił wykład dha prezesa dzielnicy Wolskiego, streszczający dzieje Sokolstwa polskiego z granicami kraju, z szczególnem uwzględnieniem Sokolstwa polskiego w Ameryce i jego ogromnych zasług dla odzyskania niepodległości państwowej.

Po przerwie obiadowej odbył się dalszy ciąg pracy technicznej, jak lekka atletyka oraz gry i zabawy. Jak zwykle, tak i tym razem pomagali w pracy naczelnikowi okr. poszczególni członkowie. Naczelnictwo. Udział w lekcji niedzielnej był nieco słabszy niż w poprzednich z powodu niepogody, utrudniającej przybycie kursistom z gniazd wiejskich. Pozatem wszelkie nastroje panuje stale dobry i ochota do pracy.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Kwestja kobieca w polityce

I.

Temat, który chcę poruszyć, jest dotąd mało przemyślany, naogół lekceważony, nawet przez same kobiety. Trzeba przystępować do niego ostrożnie, z całą precyzją myśli, aby unikając nie dość wyraźnych a tak łatwo mogących tu powstać pobudzeń emocjonalnych — jasno ująć sprawę, dokładnie sformułować o co nam chodzi. Niezmiernie ważną rzeczą jest zatem ściśle określić pojęcia, któremi się operuje, zdać sobie sprawę co to jest polityka i co rozumiemy przez kwestję kobiecą.

Wiele nieporozumień i niezrozumiałego często ustosunkowania się do polityki wynika z nieumiejętności zdania sobie sprawy co to jest właściwie polityka. Niejedni utożsamiają ją z siecią intryg dokoła niej się oplotających, inni uważają ją wogóle za jakieś przelewanie z pustego w próżne interesujące ludzi nie mających nic lepszego do roboty, jeszcze inni uważają ją za konieczność, ale t. zw. „zło konieczne“, od którego najlepiej być jak najdalej. Tymczasem polityka, to rzecz bez której nie mogą się obyć społeczeństwa nawet najprymitywniejsze. Sięgnijmy do ostatnio sformułowanej definicji polityki w książce Jerzego Drobnika „Przesilenie współczesnej polityki“. „Polityka — mówi autor — jest ściśle rzecz biorąc sztuką układania stosunków pomiędzy grupami społecznymi wewnątrz narodu, oraz pomiędzy narodami, przyczem układaniu temu przyświeca wola dojścia do określonego celu.“ A więc układanie stosunków między grupami ludzkimi, narzucanie im swego celu... jednym słowem, używając lapidarnego uproszczenia rządzenie. ewentualnie, dążenie do udziału w rządzeniu. Uprytomniejszy to sobie zrozumiemy, że polityka jest koniecznością, jest czynnikiem tem niezbędniejszym, im wyższy jest stopień rozwoju społeczeństwa, prowadzący za sobą bardziej skomplikowane stosunki między grupami ludzkimi, stosunki, które przeciwie ktoś musi regulować. Zrozumiemy też, że ten kto odżegnuje się od polityki, kto głosi w tak różnych celach nadużywaną dziś apolityczność, ten świadomie, lub najczęściej nieświadomie stawia się w rzędzie tych, którzy chcą być rządzonymi, chcą ślepo przyjmować taki układ stosunków w społeczeństwie, jaki im ktoś narzuci, lekkomyślnie zostawiają obronę własnych interesów komukolwiek kto po to sięgnąć zechce — po prostu sami sobie odmawiają pełności, sami zaliczają się w poczet członków drugiej klasy swego społeczeństwa.

Jeszcze jedno sprzecyzowanie. Pożądanie apolityczności, ustosunkowanie się pozytywnie do polityki nie znaczy być czynnym politykiem, wymyślać koncepcje polityczne, posłować, czy gardłować na wiecach. Znaczą natomiast przede wszystkim, mieć sobie za obowiązek zorientowanie się w zasadniczych przynajmniej zagadnieniach bieżącej polityki, aby poprostu nie być ślepym na to co się dzieje; dalej uświadomić sobie do jakiego kierunku politycznego zbliżają mnie moje zasady, przekonania, mój pogląd na życie, jaki kierunek polityczny, stara się ugruntować w społeczeństwie stosunki, które uważam za najszlachetniejsze; wreszcie w sposób możliwy w moich warunkach życiowych poprzez wybrany kierunek, nie tylko oddaniem głosu przy urnie wyborczej, choć to jest niezmiernie ważne, ale akcentowaniem, że się jest świadomym tego kierunku zwolennikiem, informowaniem innych, samem interesowaniem się sprawami publicznymi, a najlepiej, w dzisiejszych czasach, kiedy jednostka coraz mniej znacząca, a coraz więcej zespoły jednostek, należeniem do stworzonej przez dany kierunek organizacji. Warto nadmienić, że w Anglii, w kraju o najwyższej bezsprzecznie kulturze politycznej powszechnym zwyczajem jest należenie do jednego z politycznych ugrupowań.

Zdawszy sobie sprawę z tego co jest polityka starajmy się ująć jasno t. zw. kwestję kobiecą, emancypację,

walkę o równouprawnienie jak kto woli. Jest to ruch stosunkowo niedawny, nie mający za sobą nawet stu lat. Najpierw spierano się o to czy kobieta ma mózg leższy i tem samym mniej wartościowy czy nie, czy może dorównać „rozumowi męskiemu“, wślad zatem, kobiety zaczęły dobijać się o studia wyższe, potem o dostęp do różnych zawodów — walka o prawa polityczne kobiet, prowadzona najpierw w Anglii przez t. zw. sufrażystki, to produkt lat bezpośrednio przedwojennych. Gdy się wspomni, jak jeszcze dwa dziesiątki lat temu prawo wyborcze kobiet wydawało się czemś niezmiernie śmiesznym, a sufrażystki uważano poprostu za wariatki i porównać z dniem dzisiejszym, widzi się, jak niezmiernie przyspieszyła cały ruch emancypacyjny wojna. Podkreślam wyraźnie, przyspieszyła proces, który silnie ujawniał się już przed wojną i jeśli nie przedziej to później musiał doprowadzić do takich rezultatów. Jest to bowiem jeden z tych prądów żywiołowych, które w pewnych chwilach występują na widownię dziejów i powodują zjawiska, o których przedtem nikomu się nie śniło. Gdyby się pokusić o historyzoficzne ujęcie zjawiska emancypacji możnaby twierdzić, że jest to jeden z etapów w dążeniu ludzkości do zrealizowania idei sprawiedliwości społecznej, podobnie jak n. p. zniesienie niewolnictwa. Tu małe zastrzeżenie: nie należy zbyt ściśle wiązać emancypacji z demokracją, która wywodząca się z idei rewolucji francuskiej na swój sposób realizowała sprawiedliwość społeczną. Zapewne, demokracja, szczególnie przez swoje hasło równości, na którym się zresztą potknęła, przygotowała umysły na tak niebywałą zmianę jak emancypacja kobiet. Jest to jednak sposób realizowania sprawiedliwości społecznej, który wiele dokonał, ale się już przeżył, kwestja kobieca jest natomiast jakby pacjentem sprawiedliwości społecznej, którą ta leczy narzędnem demokracji. Narzędzie może się okazać już zużyte, ale pacjent mimo to pozostaje. Wszystko to jest może zbyt zawiłe, mówię jednak o tem dlatego, że niektórzy poważni nawet ludzie łącząc ściśle emancypację kobiet z demokracją, uważając ją za wytwór tego prądu dziejowego, sądzą, że wraz z demokracją, której ostry kryzys nie ulega wątpliwości, przeżyje się także emancypacja, kobieta powoli czy nagle wróci do dawnych norm, mówiąc bez obłonek uzna swoją niższość. To jest złudzenie. Zbyt daleko posunęła się już emancypacja kobiet, zbyt zajązowała z życiem, szczególnie z życiem gospodarczym. Według tego co pisze jeden z największych naszych polityków, że największą mądrością polityczną jest umieć wyczuć prąd dziejowy i zużytkować je do swoich celów — a nie iść przeciw nim, lepiej przemyśleć i starać się możliwie najdoskonalej rozwinąć życiową prąd wyzwolenia kobiet, niż głowić się nad zahamowaniem go.

Dr. Marja Wojciechowska.

Wieczór poezji słowiańskiej

Idea zjednoczenia kobiet słowiańskich celem stworzenia wspólnego frontu kulturalnego i gospodarczego od południa ku północy, przeciw Niemcom, idea stworzenia wału obronowego Słowiańszczyzny i rozpoczęcia nowej ery suprem. rasy słowiańskiej, która dotąd nie zajęła w świecie właściwego sobie stanowiska, żyje i rozkrzewia się w rozmaitych ośrodkach organizacyjnych kobiet słowiańskich. W Polsce myśl ta krzewi się na razie najbujniej w Warszawie i Zakopanem, mimo — że przed laty dwudziestu Poznań był najgorętszym propagatorem idei słowiańskiej. Jednakże nie udało się dotąd Polakom położyć najmniejszego piętka na tym nowym ruchu, którego kierowniczkami są Czeszki, a centrum słowiańskim jest w tej chwili Praga!

Zjednoczenie Kobiet Słowiańskich, czyli „Jednota Slovanskych Zen“, które zorganizowało wspaniały Zjazd kobiecych z końcem roku ubiegłego w Pradze, zwróciło m. in. również uwagę na poezję słowiańską. W przekonaniu, że liryka słowiańska jako przejaw najistotniejszy rasy najprędzej stworzy ów kammerton porozumienia emocjonalnego tak niezbędny przy jednocze-

niu różnorodnych grup o odmiennym poziomie i rozbieżnych interesach, potrafiły kobiety słowiańskie wytworzyć nastrój wzniosły i serdeczny, łącząc z pomocą pieśni serca i myśli, gdyż pieśń słowiańska z wspólnego praźródła wytrysła i potrafi poruszyć w psychice czwoliczej najgłębszą wspólną warstwę.

Wieczór poezji słowiańskiej, urządzony w czasie wszechsłowiańskiego zjazdu kobiet w Pradze obejmował lirykę wszystkich ludów słowiańskich interpretowaną przez poetów i artystów dramatycznych. Wieczór zagał krótkim, serdecznym przemówieniem przewodnicząca „Jednoty Slovanskych Zen“ pani Bogumila Smolarova-Capkova, a pieśń rasy słowiańskiej zadeklamowała z entuzjazmem zamieszkała we Lwowie poetka czeska pani Anna Jiraskova-Peskova. Nastąpiły recytacje i deklamacje poety bułgarskiejgo Cyryla Christowa: Słońce Słowiańskie, oraz Rokitina: Genjusz słowiański, poczem oklaskiwano z kolei poezję jugosłowiańską. Momenten najbardziej wzruszającym całego wieczoru było wystąpienie Łużyczanki Emmy Krawcew, w stroju narodowym, wygłaszającej smutne pieśni o niewoli narodowej poetów łużyckich: Czyszyńskiego i Nowaka. Mniejszą uwagę poświęcono poezji słowackiej, większą ruskiej i rosyjskiej, a z utworów liryki czeskiej wysunęła się na plan pierwszy oda Vrchlickiego: O Prago! Pod względem literackim i artystycznym najwyższą stała liryka polska, którą reprezentowali, Słowacki: Urywek z Króla-Ducha o wyjeździe Dąbrowki, i Zegadłowicz w „Dożynkach“. Wiersze polskie deklamował p. Kielanowski ze Lwowa.

Ponieważ w wieczorze tym odprawionym w pięknej sali Składkowskiej przy akompaniamencie chóru „Hlahol“ interpretującego pieśni narodowe wszystkich ludów słowiańskich, uczestniczyli również oficjalni przedstawiciele różnych państw słowiańskich impreza zjednoczonych kobiet miała charakter podniosły, znamienny i wysoce kulturalny.

Jako pamiątkę wieczoru poezji słowiańskiej wydała „Jednota“ zbiór wierszy wśród których znajdują się zajmujące i ładne utwory Czeszki Jiraskovej-Peskovej, które podajemy poniżej:

Polsca.

Krew wielkich przodków tętni w Twoich żyłach
Krzyż niesiesz w rękach, Chrystus to
Twa siła.

Utwierdź wśród Słowian mir, pokaż
moc światu
i podaj nam prawicę jak brat bratu.

Do dzieła! wielki czyn, gdy praca
zgodna,
dowiedźmy, że jest prawych Słowian
godna.

Bądź silna Polsko, o ranach zapomnij
niech się Twa praca, spełni, roz-
ogromni,
zamień w czyn co Ci w krwawym te-
stamencie

ojcowie świętem wskazali zaklęciem.
To nic, że chciał nas mieczem zniszczyć
Niemiec,
że nas katował i że kradł nam ziemię,
Bóg chciał, germański oręż stał się
niemy —
Bóg zechce, w niebo Święty Krzyż
dźwigniemy,
Krzyż, który będzie drugim słońcem
światu!

Jedną krew mamy, niech brat ufa
bratu,
niech serca nasze w rytm uderzą
zgodny,
wzniesiemy pomnik prawych Słowian
godny!

Anna Jiraskova-Peškova
z czeskiego przetłumaczył Zdzisław
Kunstman.

„Początki katolickiego ruchu kobiecego w Polsce“

(Biblioteka Zjednoczenia Katolickich Związków Polek — Nr. 1)

Po słowie wstępnym obrazującym pokrótce historję konsolidacji ruchu kobiecego w Polsce — rozpoczyna książkę przemówienie J. Em. ks. Kardynała Hlonda, w którym jego Eminencja składował życzenia i błogosławiając pracy Zjednoczenia, kładzie nacisk na jego apolityczność, nie wytknu-

czając jednakże zdrowego oddziaływania na życie polityczne i wskazuje na zależność od hierarchji katolickiej tych organizacji, które się zapisały do Akcji Katolickiej.

Ks. Infułat Adamski omawia historję i istotę „Akcji Katolickiej“ i udział w niej uzależnia od „wysokiego napięcia katolickiego“ we własnej duszy członków. Określając stosunek Zjednoczenia do Akcji Katolickiej, zaznacza, że „Katolicki ruch kobiecy jest ruchem kobiecym, lecz w dążnościach i rezultatach swoich, ogólnoludzkiem“.

Hr. Zofja Władysława Zamoyska w referacie swoim uzasadnia „Konieczność wytworzenia światłej elity kobiecej, przejętej duchem katolickim i narodowym“, która to elita znaleźć się powinna w każdej warstwie społecznej, w każdym zawodzie, aby oddziaływać skutecznie na podniesienie moralnego poziomu i uświadomienia religijnego swego środowiska, bowiem przed uświadomioną kobietą katolicką leży olbrzymie pole pracy wymagające zespolenia wszystkich sił żywożywych.

Treścią referatu ks. Teresy Sapieżyny jest „Międzynarodowy Katolicki ruch kobiecy“. Autorka w krótkim zarysie przedstawia historję powstania i rozwoju Międzynarodowej Unji Katolickich Organizacyj Kobiecych, tego największego zrzeszenia kobiecego, które powstało w r. 1910 i liczy obecnie 25 milionów członków w 59 organizacjach do których między innymi należy Zjednoczenie Katolickich Związków Polek.

Do powyższych referatów dodano „Charakterystykę zadań Zjednoczenia Katolickich Związków Polek“ skreśloną przez ks. Infułata Adamskiego, wreszcie artykuł p. Heleny Sołtanówny o „Celach i zadaniach Katolickiego Związku Polek“. Autorka wyjaśnia w nim, dlaczego się powinno należeć do Związku i uzasadnia, że nie można lepiej służyć Ojczyźnie, jak przez wprowadzenie w życie narodowe porządku i praw Chrystusowych. Wskazując na to, że przeżywanym obecnie przelomowe chwile w dziedzinie ustosunkowania się kobiety do życia tak indywidualnego, rodzinnego i społecznego, podnosi palącą konieczność oparcia programu nowego ruchu na prawach Bożych a zatem ujęcia jego zagadnień w myśl zadań Akcji Katolickiej.

Dane statystyczne i historyczne, dotyczące Zjednoczenia oraz poszczególnych Katolickich Związków Polek, jako materiał informacyjny uzupełniają książkę, którą nabyć i przeczytać powinna każda Polka, nieobojętna na sprawy religijne, narodowe i społeczne.

Czy życie jest warte zachodu?

Dawno już Ameryka uznana została za kraj ekscentryczności. Już dziś stereotypowe amerykańskie naj... największe, najwyższe, najmniejsze, najkrótsze, najlepsze, najbogatsze, i wiele innych naj... urobiło Ameryce opinję naj...ekscentryczniejszego kraju. Ostatnio ta ekscentryczność zakradła się do piśmiennictwa i często nie można przejść nad pomyślni do porządku dziennego, zwłaszcza, że różne takie wysskoki znajdują oddźwięk i komentarze w prasie całego świata.

Jeden z ostatnich miesięczników „North American Review“ przynosi nam obszerny artykuł pisarki amerykańskiej pani Florentyny Finch Kelly pod tytułem „Czy życie jest warte zachodu“ (Is Life worth living).

Zanim pisarka opublikowała swój artykuł, zwróciła się do szeregu osób mniej lub więcej wybitnych, przeważnie osób pewnej profesji z prośbą o odpowiedź na powyższe pytanie. Na pokaźną liczbę odpowiedzi tylko dwie osoby oświadczyły, że życie nie jest warte zachodu. Jedną z nich jest starsza dama, która wiele przecierpiała w życiu i życie to nie nagrodziło jej za cierpienia, zawody i poświęcenie. Drugą osobą jest młody, cieszący się niemałą popularnością pisarz, który uważa, że „życie nie daje i nie może dać dostatecznej ilości zadowolenia, by było warte życia“. Wszystkie inne osoby odpowiedziały empatycznie, że życie jest warte zachodu. Każda z osób dała inne powody życiowego zadowolenia. Dla jednych praca dawała radość i wartość życia, dla innych przyjemnym zadaniem była niepewność życia, jeszcze inni znajdowali szczęście w ognisku domowym, inni w wychowaniu swych dzieci, a byli i tacy, którzy poprostu nie rozumieli potrzeb takiego pytania. Życie dla nich jest pełne oroku i piękna, mimo faktu, że nie jest ono często tak łatwe i nie pozbawione goryczy,

*) Do wpływu na układ stosunków w społeczeństwie.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

ZYGMUNT WOJCIECHOWSKI, PROF. U. P.

O drogi silnego rządu

Wypadki ostatnich tygodni aż nadto dowiodły, że ster okrętu państwowości polskiej, rzekomo wymierzony na kierunek silnego rządu, w istocie poważnie zбочzył od tego celu. Fakty powyższe tłumaczy się niekiedy „faszystowskimi” tendencjami w świecie współczesnym. Nie kwestjonujemy, że i te momenty odgrywają rolę, choć należałoby sobie postawić pytanie, czy wskazaniem jest naśladowanie faszyzmu w pierwszym rządzie od tej jego strony. Sądzimy jednak, że tendencje te mają w Polsce rodzime źródła, niezależne od wpływów faszyzmu i nastrojów, powstających na gruncie kryzysu ustroju parlamentarnego, określanego też jako ustrój demo-liberalny.

Przypomnijmy bowiem dobę przed upadkiem niepodległego państwa polskiego, dobę rokoszów i liberum veto. Był to okres anarchii, mający swe źródło w samowoli rządzących — podczas gdy samowola rządzących wyraża się przede wszystkim w aktach gwałtu.

Samowola ta wyrastała z typu szlachectwa, jaki się w Polsce ustalił. Szlachectwo to odbiegło znacznie od typu zachodnio-europejskiego, niemieckiego, czy francuskiego. Na zachodzie, w grupie warstw uprzywilejowanych, wyróżniała się odrębna grupa „panów terytorjalnych”, których władza wyrosła na gruncie pełnej władzy sądowej, uzyskanej bądź to przez zamienienie urzędu w urząd dziedziczny, bądź to przez nadanie panującego. Ci panowie terytorjalni, ułożeni w drabinę hierarchiczną łączoną węzłem lennym, u góry spojeni byli władzą cesarską, wzgl. królewską; w istocie jednak we władztwach terytorjalnych dopatrywać się należy rozczłonkowania suwerenności państwowej. Na gruncie takiego stanu uprawnień wyrabiać się musiała specjalna psychologia rządzących.

Otóż w Polsce, jak to stwierdziła nauka, takim suwerenem był każdy szlachcic, którego porównać można pod kątem widzenia jego uprawnień z panem terytorjalnym sąsiadnich Niemiec... Dzięki tej masie „suwerenów” nie mogła sobie z nią dać rady władza monarsza, ani pod postacią władzy królewskiej, jak to się stało we Francji, ani rękoma potężniejszych panów terytorjalnych, którzy z biegiem czasu sięgali po koronę królewską, jak to się stało w Niemczech. Ostatecznie Polska runęła z końcem XVIII w., w momencie zresztą w którym przystąpiła do gruntownej reformy wewnętrznej.

Ala są i inne źródła tkwiącej w naturze polskiej tendencji do samowoli. Tem źródłem to fakt rozbiórów Polski i dostanie się znacznego odtłamu ziem polskich pod rządy carskie. Czem one były dobrze wiemy; coprawda jednak, czytając w zeszytach „Niepodległości” wspomnienia poszczególnych bojowców i więźniów z czasów walki z cezaratem widzimy, żeśmy te wzory por trafili niekiedy zdystansować.

Walka z cezaratem, jako systemem ukoronowanego gwałtu, musiała się posługiwać też gwałtem. Cało jedno pokolenie wychowało się w szkole gwałtu. Patrzyło na gwałt rządzących, reagowało nań też gwałtem — przesłaćko nim.

Tym dwu źródłom zawdzięczamy wiele zjawisk z zakresu współczesności polskiej. Dodajmy przytem, że o ile w pierwszym wypadku nie przestawaliśmy należec do rodziny kulturalnej zachodnio-europejskiej, której jednym z wykładników był właśnie ów system władztwa terytorjalnego jako przejaw feudalizmu — o tyle w drugim wypadku dostaliśmy się w orbitę wpływów kultury wschodniej. Fakt rozbiórów sprawił, że przez ziemie polskie, przez ich środek, choć nienaruszony etnicznie, pociągnięta została linja demarkacyjna kultury zachodnio-wschodnio-europejskiej. Ażeby zaś zrozumieć co to znaczy różnica przynależności do grupy kulturalnej, mimo wspólnoty etnicznej, to przypomnieć należy sobie walkę wewnętrzną, toczoną w obrębie państwa nowoserbkiego między Serbami i Chorwatami.

Jednym z postulatów współczesnej Polski jest nakaz zaniku tej linji demarkacyjnej, potrzeba powrotu pełnego

do rodziny narodów zachodnio-europejskich. Nie śmia się w dziennikach, nawet niemieckich, pojawiać takie tytuły: „Ist Polen noch ein Kulturstaat?”

Jedna z dróg prowadzących do tego celu prowadzi wyraźnie poprzez idee silnego rządu. Ale o ten silny rząd wołają i inne wzgledy. Na składzie etnicznym Polski po dzień dzisiejszy mści się brak epoki absolutyzmu królewskiego w naszych dziejach. Przecież to absolutne monarchje, czy francuska, czy pruska wykończyły unifikację etniczną swych państw. I my tego nie dokonamy w formie ustroju skrajnie demoliberalnego!

Niezależnie jednak od tych postulatów, mających zabarwienie specyficznie polskie, wylaniają się następne stojące w związku z tendencjami ogólnie - europejskimi. Znajdujemy się niewątpliwie w epoce kryzysu ustroju skrajnie parlamentarnego. Wiele znaków na ziemi i niebie wskazuje na to. Żeby pominąć Włochy przypomnieć należy kryzys parlamentarny angielski wywołany zanikiem w parlamencie angielskim systemu dwu partyj; widzimy też ciągłe kryzysy rządowe wstrząsające Francją. I jeżeli Francję chronią w danym momencie od zaburzeń typu r. 1926 w Polsce obecny względnie jeszcze pomysłny stan gospodarczy, to wątpić należy, czy do złagodzenia kryzysu ustrojowego w Anglii przyczyni się obecny groźny gospodarczy kryzys Wielkiej Brytanji.

Na tej podstawie wylaniają się w świecie tendencje t. zw. „faszystowskie”. Nie brak ich i w Polsce i przy-

znać trzeba, że nie mamy szczególnych racyj nakazujących nam ratowanie ustroju demoliberalnego pro domo sua.

I tutaj przechodzimy do punktu głównego. Rzecz cała streszcza się w tem, że ustroju demoliberalnego nie można zamienić na ustrój oparty o system samowoli i gwałtu; nie wolno za żadną cenę popaść tu w nawyki warunkowane rozwojem historycznym, nietylko w imię dobra państwa polskiego, ale i w imię roli Narodu Polskiego, jako współtwórcy kultury europejskiej. Bo — jak cudownie ujął tę rzecz jeszcze w r. 1903 Oswald Balzer: „nie każdy naród, pozbawiony własnej organizacji państwowej, pomieniałyby swe losy z każdym innym, który ją posiada, gdyby miał równocześnie zamienić z nim swoją cywilizację... Znany rozliczne upadki państw, nawet kwitających, ale cała historia nie wykazuje ani jednego upadku narodu, który pozostał wiernym poslannictwu swemu w zakresie kulturalnym. Gdy mu się sprzeniewierzy, kiedy o niem zapomni, nie znajduje się znowu żadna moc ludzka, któraby go od upadku uchroniła. Narody nie giną od zabójstwa, tylko od samobójstwa; ich los, ich przyszłość, cokolwiek je spotka z zewnątrz, są przede wszystkim w ich ręku”.

Niewyslowienie więc ciężki obowiązek spoczywa na naszem młodem pokoleniu, na Ruchu Młodych. Musi on tego dokonać, by nawa państwowości polskiej ponownie wpłynęła na właściwy szlak, musi doprowadzić do skończenia z rozbratem ideologii silnego rządu i praworządności, musi zapewnić sobie miejsce w historii kultury społecznej, jako ten ruch, który nie pozwolił na rewizję granicy tej kultury!

Z. W.

Więzień z Chełmna na wolności

W czwartek pod wieczór odzyskał wolność po 55-dniowym więzieniu w areście śledczym, kontroler okręgowy Młodych Obozu Wielkiej Polski, redaktor „Ziemii Chełmińskiej”, Zbigniew Łukaczyński.

Przed gmachem sądowym zgromadziła się na wieść o zwalnianiu kol. Łukaczyńskiego wielka liczba Młodych O. W. P. oraz mnóstwo obywatelstwa, którzy zwolnionego powitali naręczem

świeżego kwiecica, odprowadzając go tłumnie do domu.

Uwięzienie i długa bezczynność najbardziej dokuczliwa dla ruchliwego działacza Młodych, nie złamały kol. Łukaczyńskiego na duchu; Stan zdrowia jest również zadowolający, jakkolwiek będzie potrzeba dłuższego czasokresu dla podniesienia stanu fizycznego.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Dzielnicy Zachodniej

— Z życia Obozu Wielkiej Polski w Rogoźnie. Onegdaj w lokalu p. Wieczorka odbyło się zebranie Obozu Wielkiej Polski, połączone z uroczystością z okazji 100-letniej rocznicy powstania listopadowego. Zagał zebranie, kierownik placówki kol. Wójcicki krótkim przemówieniem o znaczeniu powstania listopadowego. Odczyt wygłosił kol. Pięrgalski, poczem kol. Uliczny zadeklamował piękny okolicznościowy wiersz. Następnie odbyło się zebranie zwyczajne. Sekretarz kol. Janczewski odczytał protokół z ostatniego zebrania, poczem kier. placówki kol. Wójcicki wygłosił referat organizacyjny. Poza tem omówiono sprawy brzeskie. Kier. placówki odczytał następnie pismo od placówki O. W. P. z Wągrowca. (ske)

— Zebranie placówki Młodych O. W. P. w Murowanej Goślinie. — Podejrzana ciekawość sanatorów. W dn. 11 ub. m. odbyło się zebranie placówki Młodych O. W. P. na które przybyło pięćdziesięciu kilku członków. Jest to dowodem żywotności placówki, gdyż zaznaczyć wypada, że zebranie zwołano w ciągu 2 godzin. Zebranie otworzył kierownik placówki, p. Józef Wóznik, znany działacz narodowy. Z kolei wygłosił przemówienie delegat Dzielnicy Zachodniej Młodych O. W. P., p. Jan Wyganowski z Poznania, przedstawiając „plony” rządów pomajowych w dziedzinie myśli politycznej, moralności publicznej, stanu gospodarczego Polski, reformy Konstytucji i t. d., poczem przedstawił programowe tezy Obozu Wielkiej Polski. Przemówienie prelegent skończył stwierdzeniem, że to wszystko będzie musiało wkrótce ustąpić pod naporem coraz bardziej potężniejszego ruchu narodowego. W sprawach organizacyjnych ustalono program pracy na najbliższą przyszłość oraz uzupełniono skład wydziału. Obecnie w skład wydziału wchodzi pp.: Wóznik Józef — kierownik, Chudziński Kł. — sekretarz, Nowak Kaz. — skarbnik, Kleiner Kazimierz — referent organizacyjny. Odśpiewaniem hymnu Młodych zebranie zakończono.

Na kilkanaście minut przed zebraniem grupa sanatorów z poza Murowanej Go-

śliny włóczyło się od lokalu do lokalu ciekawie dopytując się o miejsce, gdzie odbywa się posiedzenie O. W. P. O co mogło tym panom chodzić? Skąd to wielkie zainteresowanie u bojówkarzy sanacyjnych O. W. P.? Jeśli mieli zamiar rozbić zebranie, to doprawdy należy żałować, że na zebranie placówki nie przybyli. Wynieśliby stamtąd obok „wspomnień” również „pamiątki”.

— Nowa placówka Obozu Wielkiej Polski w powiecie wągrowieckim. W ub. niedzielę odbyło się w Rgielsku zebranie organizacyjne Młodych Obozu Wielkiej Polski. Po wygłoszeniu odpowiedniego referatu i uczczeniu 100-jej rocznicy powstania listopadowego, postanowiono powołać do życia placówkę Młodych w Rgielsku. Kierownikiem nowej placówki, do której od razu zapisało się 35 członków mianowano p. Thielmana Kazimierza; członkami kierownictwa placówki kolegów: Tomaszewskiego, Thielmana, i Burzyńskiego. Obóz Młodych Wielkiej Polski w powiecie wągrowieckim z dniem każdym zyskuje na sile i liczy obecnie już około 280 członków w kilku placówkach. (ek)

Z innych Dzielnic

— Ożywiona działalność Młodych w głąbieniu naftowym. Dnia 7 grudnia br. odbyła się w Drohobyczu inspekcja komitetu okręgowego Młodych oraz placówki drohobyckiej, dokonana przez referenta organizacyjnego Dzielnicowego Komitetu Młodych, dr. Hrabyka. Przed frontem Młodych złożył raport kol. Heksel, poczem koleji nastąpiła odprawa organizacyjna na której delegat Dzielnicy wydał instrukcje co do dalszej pracy Młodych w okresie zimowym. — W południe odbyło się zebranie publiczne, w obecności 210 Młodych. Referat na temat „Zadanie Młodych w najbliższym czasie” wygłosił dr. Hrabyk. — Tego samego dnia odbyło się posiedzenie Okręgowego Komitetu Młodych z kierownikami placówki w Stryju, Borystawiu i Drohobyczu. Zebraniu przewodniczył red. J. Matlachowski. Referat, omawiający plan pracy organizacyjnej wygłosił referent organizacyjny Dzielnicy.

Wobec Brześcia

Pohańbienie Polski, dokonane pogwałceniem najpierwotniejszych praw ludzkich przez osobników, noszących mundury armji, która naród polski pragnie zawsze widzieć jako swoją chlubę, spadkobierczynią wielkich tradycji rycerskich — jest najboleśniejszym policzkiem dla młodego pokolenia.

Obóz Wielkiej Polski, który skupia najwartościowsze elementy z pośród polskiej młodzieży, zdaje sobie sprawę z obowiązków, jakie wypadnie przejąć w przyszłości. Wobec opinji świata nie możemy się jednak obciążyć brzemieniem sprawy brzeskiej. Winowajcy tej hańby współczesnej Polski muszą ponieść karę. To jedynie będzie nas mogło — choć częściowo — obmyć z strasznej plamy w oczach całego świata.

Ponura tragedia brzeska budzi coraz potężniejszą falę protestu. Od zgnilizny moralnej odcina się to wszystko, co jest zdrowe, rdzennie polskie. A co polskie — to czci swą godność narodową. Stąd te protesty!

Z wszystkich stron Dzielnicy Zachodniej napływają do Poznania protesty z placówek Młodych Obozu Wielkiej Polski. Zapoczątkowane przez Młodych w Trzemesznie, noszenie żałobnych przepasek na ramieniu rozprzestrzeniło się na dziesiątki placówek. Co dnia dowiadujemy się o nakładaniu żałoby przez coraz nowe placówki.

W listach, uzasadniających ten krok, powtarza się niemal stale ta sama skarga: — czy upadliśmy już tak nisko, że bezkarnie wolno gwałcić prawa?

Młodzi bądźcie dobrej myśli! Naród nasz Opatrzność ciężko doświadcziała.

W zamian doznailiśmy łask, jakich nieliczne narody dostąpiły. — Odzyskaliśmy niepodległość. Wierzmy, że zarówno i teraz — po bolesnych zafamaniach — wyjdziemy na drogę ku lepszej, światlejszej — Wielkiej Polce.

Zginą nieprawości, zmieczone wicherą gniewu Bożego, pierzchną fałszy i fajdactwa — zwycięży prawda — prawo.

Tak być musi! Zwycięża ostatecznie co dobre — ginie zawsze zło. Koniec zła — wiercie — jest bliższy, aniżeli się spodziewamy.

Zwycięży idea, bo „idea jest nieśmiertelna”!

Aktualne przypomnienie

Młodzi o „brzeskim Kostku”

„Ziemia Przemyska”, redagowana przez jednego z przywódców Ruchu Młodych w Małopolsce, red. Bilana, na którego napadł w ub. roku jeden z podwładnych płk. Kostki-Biernackiego, sierżant wojsk polskich, daje takie przypomnienie:

Na Kostku Biernackim poznali się w pierwszym rządzie w Przemysku Młodzi. Kiedy znamienity ów rycerz sanacyjny, nie mogąc znieść postępu młodzieży narodowej, powołał do życia anemiczny oddział młodzieży demokratycznej i na inauguracyjnym zebraniu nawoływał do użycia na młodzież narodową kijów i rewolwerów, na walnem zebraniu Młodych odbytem 2 stycznia 1930 uchwalono nast. wnioski:

„W związku z atakami, przedmiotem których stała się młodzież narodowa, ze strony płk. Kostka - Biernackiego, a zawartem w jego przemówieniu wygłoszonym na zebraniu młodzieży demokratycznej, jak również z powodu propagowania przez tego pana w wspomnianem przemówieniu swoich metod walki politycznej, walne zebranie uważa, iż atakite, oraz zachwalane metody walki politycznej, poddyktowane zostały jedynie nieszczęściem i słabością hasel reprezentowanych i propagowanych przez tego pana, jak również z powodu niedającego się niczem zahamować rozwoju ideologii narodowej wśród młodego pokolenia. Walne zebranie zakazuje Młodym brania udziału w jakichkolwiek imprezach urządzonych w obrębie koszar 38 pp. dopóki komendantem pułku będzie Kostek - Biernacki.”

Niespełna rok trzeba było czekać, aby do bojkotu rozpoczętego przez Młodych, dołączyła się z powodu Brześcia, cała uczciwa Polska.

Młodzi czytajcie
„SZCZERBIEC”

KULTURA FIZYCZNA

Bilans pracy sportowej w Warszawie

I.
Warszawa zasługuje na specjalne zainteresowanie innych dziecin kraj nietyko ze względu na jej dominujące stanowisko w większości sportów, ale przede wszystkim dlatego, że tu grzę się nica organizacyjne wielkiej machiny, jaką obecnie reprezentuje nasz ruch sportowy.

Jest to zupełnie naturalne, że 90 procent związków państwowych ma siedzibę w stolicy, ponieważ tylko w ten sposób mogą one utrzymać kontakt z dwiema centralami: ze Związkiem Związków i z Państw. Urzędem Wych. Fiz. A jednak ten „geograficzny” przywilej Warszawy stał się od pewnego czasu jej dużym minusem w życiu organizacyjnym.

Okazuje się, że stolica niema odpowiedniej ilości i jakości ludzi do obsadzania kierowniczych stanowisk. Z jednej strony setki klubów oraz dziesiątki związków okręgowych i państwowych o brzytnie zapotrzebowaniu na chętnych i pracowitych material konstrukcyjnych, a z drugiej — mała jeszcze popularność sportu i ciasny krąg osób wciąganych w wir zainteresowania wychowaniem fizycznym. Stąd zażki (nie mówimy o klubach) często nie umieją sobie radzić, spóźniają się przy wyłapywaniu istniejących osób stości i muszą wówczas zadawać się ludźmi o niepełnej wartości organizacyjnej, albo też dokonywać nowych eksperymentów oraz wynalazków z laikami lub przygodnymi widzami sportowymi.

Organizację, która pod względem niedoleżności w wynajdywaniu współpracowników pobila wszystkie rekordy, jest bez wątpienia Zw. Pol. Tow. Kolarskich, bez powodzenia operujący działaczami z przed kilkadziesiąt lat. Inne związki w trudnych sytuacjach wyborczych radzą sobie w ten sposób, że pełną garścią czerpią element wojkowy, doprowadzając niejednokrotnie do śmiesznej wprost militaryzacji.

Naczelna i kierownicza organizacja sportowa z ramienia państwa, jest PUIWF. O działalności PUIWF pisaliśmy już niejednokrotnie i niezawsze w różowych barwach. Tych zarzutów obecnie nie będziemy powtarzać, ograniczymy się jedynie do ogólnikowego podkreślenia dodatnich stron pracy Urzędu. Wynikają one przeważnie z samego faktu istnienia PUIWF. Tu zaliczamy więc: jednolity kierunek, fundusze państwowe i autorytet instytucji państwowej. Te trzy czynniki powinny wystarczyć PUIWF do odgrywania decydującej roli w rozwoju polskiego sportu, a inna już rzecz czy rozwój ten pójdzie w najważniejszy kierunku.

Jeżeli chodzi o Związek Związków Sportowych, — naszą samorządową centralę sportową — to szacowna ta instytucja przeważnie stanowczo przesadną dozę rozwagi i powolności w działaniu. Jest to lekarz, który przychodzi zapóźno, przeważnie już do trupa, bo przedtem chciał gorliwie przestudiować wszystkie działy odnoszące się do tej choroby.

Związek Związków przekształca się nieznanie w instytucję dyskusyjną, w organizację emerytów sportowych, którzy słusznie oceniają zło i trafnie wynajdują środki zaradcze, ale nie posiadają umiejętności i mocy do zastosowania tych środków. Wskutek niezawsze mądrej polityki ZZ, wskutek lekceważenia własnych sił i zadań — autorytet naczelnego magistratu sportowej podpadł znacznie, wymaga też zdecydowanej podpory. Jak z obecnej

sytuacji wybrnie ZZ, czy potrafi śmiałością podjąć i celowymi decyzjami podnieść swe znaczenie, czy też zwróci się po pomoc nazewnątrz — niewiadomo. W każdym jednak razie, naszym zdaniem, ZZ czeka w najbliższym czasie kryzys, wynikający z dotychczasowego bezwładu, który w jakikolwiek sposób przelamany być musi.

Najpopularniejszym sportem jest nawet we wszechstronnej Warszawie — piłka nożna. W lidze objętej się przez posiadanie możliwego maksimum, to jest trzech zespołów w czelowej klasie, w czym Warszawie dorównał przed dwoma laty Kraków, a obecnie — Lwów. Z pośród tych trzech klubów oddzielną grupę tworzy „Legja”, a osobną kategorię — „Polonia” i „Warszawianka”.

„Legja” jest drużyną rzemieślników piłkarskich, nosi więc wszystkie cechy dobrego rzemiosła. Gracze są swobodnie wyszkoleni technicznie, doskonale zgrani, sprytnie kombinujący; pod tym względem drużyna ta winna zająć jedno z pierwszych jeśli nie pierwsze miejsce. Nad przeciętnym przeciwnikiem, który nie znajduje argumentów obronnych z innego arsenału — „Legja” odnosi zastawione zwycięstwa, wysokie i efektowne. Jedyną wadą tych wykwalifikowanych rzemieślników jest brak serca do walki, brak tej iskrki zapala, która podbija i która tworzy cuda na boisku. Dla charakteru „Legji” zabójczą jest utrata Łanki, który w pierwszym rzędzie reprezentował ów wysoki kunszt wyrobnictwa piłkarskiego.

„Polonia” i „Warszawianka” dotychczas zachowały swój charakter amatorski w dobrym i złym tego słowa znaczeniu. Spotykamy tam rozmaitych graczy: o znakomitej technice i o skończonym prymitywizmie; z wielkimi zasadami akcji zespołowej i t. zw. „warjatorów”, uznających tylko przeboje; sympatycznych zapaleńców i skończonych snobów. Znakonity przekładaniec ludzkiej, zcementowany jedną tylko wspólną myślą — zabawą w piłkę nożną.

Podrażniona niepowodzeniem, lub zagrożona w swym istnieniu, czy też podniecona sukcesami „Polonia” a również i „Warszawianka” potrafią się zdobyć na czyny heroiczne, na jakie nie będzie nigdy stać zawodowców. Zapal, który ich podnieca nie ma sobie równego i naprawdę wielkiej trzeba przeszkody, aby ogień ten nie pożarł przeciwnika. Tem tłumaczą się nagle przejścia od krańcowych klęsk do wspaniałych zwycięstw; tem przede wszystkim należy sobie wytłumaczyć świetny finisz tegoroczny bitej początkowo przez wszystkich „Warszawianki”.

Ta dominująca cecha uległa ostatnio w „Polonii” pewnemu znaczeniu przez zasilenie drużyny graczami śląskimi, którzy przynieśli, ze sobą wrodzoną twardość, kanciastość i nieustępliwość. Sądząc z wyników, domieszka krwi śląskiej wyszła „Polonii” tylko na dobre.

Jeżeli chodzi o warszawską klasę A, to największy jej zwolennik nie może się tu dopatrzeć gwiazd „Skra”, „Marymont”, „Gwiazda”, „AZS”, „Znicz”, „Makabi” oraz spadający do kl. B, a przed dwoma jeszcze laty mistrz Warszawy, „Ruch”, — nie reprezentują z punktu widzenia sportowego poważniejszych wartości. O tem, żeby stoletnia drużyna weszła w ciągu lat najbliższych do Ligi, mowy być nie może.

J. K.

Drużynowe mistrzostwo w lekkiej atletyce

I.
Projekt rozgrywania w lekkiej atletyce drużynowych mistrzostw Polski, poruszony przez nas rok temu, znalazł oddźwięk w kolach kierowniczych, dowodem czego jest „regulamin drużynowych mistrzostw Polsk” zatwierdzony przez zarząd P. Z. L. A. Propozycje wysunięte przez nas różniły się w wielu punktach z obecnie ogłoszonym regulaminem. Zmiany nie są korzystne i raczej utrudniają przeprowadzenie tych mistrzostw.

Nie mamy na myśl doboru konkurencji. Każdy niemal klub posiada inny zespół zawodników i bezmała każdemu dogadzałoby co innego. Nasz projekt przewidywał konkurencję kla-

syczne, rozgrywane w zawodach o mistrzostwo Polski indywidualne; nie mógł przeto być interpretowany w tym duchu, że dostosowany jest do układu sił w tym, czy innym klubie, bowiem praca towarzyszących zawodników z natury rzeczy nastawiona jest w kierunku należytego obsadzenia tych klasycznych rozgrywek.

Regulamin PZLA różni się już tutaj i n. p. w biegach eliminuje poważną ilość płaskich (200, 800, 1500 m), wprowadzając zamiast rozstawne (oprócz 4 x 100, sztafety olimpijska t. j. 100 = 200 = 400 = 800 i 3 x 100 m). Niewątpliwie konkurencje zespołowe, a więc sztafety lepiej nadawały się do „drużynowych mistrzostw” niż indy-

widualne. Pozostaje tylko do rozważenia, czy nasze naogół przeciętne i a zbytnie silne zespoły klubowe zdobywają się na potrzebną w tym warunkach liczbę zawodników i czy nie będą zmuszone do ich eksploatacji w wielu konkurencjach, co znów na dalszą metę raczej może okazać się szkodliwe dla lekkiej atletyki.

Jest to problem, który dopiero po wszechstronnej dyskusji, po rozważeniu wszelkich pro i contra da się rozstrzygnąć, a na to ramy niniejszego artykułu są za szuple.

Praktyka niewątpliwie też dorzuci wiele cennego materiału pod tym względem, a program zawodów o mistrzostwo drużynowe, — czy naraz e tak lub inaczej będzie zestawiony, — z czasem ulegnie modyfikacji. O'padnie to co się okaże niewłaściwe, albo niedogodne, a wprowadzi się konkurencje może obecnie nie uwzględnione. Na ten też temat nie zamierzamy wszycynać szerszej dyskusji.

II.

Wręcz fatalny jest natomiast regulamin pod względem postanowień finansowych i co do ilości zawodników, mogących startować w poszczególnych konkurencjach, nie licząc się zupełnie z warunkami życiowymi. Punkt 14 postanawia:

„W międzygrupowych rozgrywkach drużyny wyjeżdżają na zawody na koszt własny, natomiast dochód z zawodów dzieli między siebie obydwie kluby w dniu zawodów pod rygiem walkoweru”.

Groźnie zwłaszcza przedstawia się ten przepis w zestawieniu z postanowieniem (punkt 4), że mistrzowie okręgowi rozgrywać spotkania międzygrupowe, półfinały i finał w siedzibie wylosowanego klubu. Pzypuśćmy zatem, że w pierwszym kole (ma obowiązywać system puharowy) spotykają się Lwów i Poznań. Koszt wyjazdu drużyny jest ogromny, a spodziewany zbór na takiej imprezie nie przekroczy w najlepszym wypadku tysiąca złotych. Polowa, przypadająca gościom wyniesie pięćset złotych, czyli, że jest niewspółmierna z kosztami, poniestaniami przez ten klub w związku podróży. Gospodarz nie posiadając prawie niemal żadnych wydatków otrzymuje tę samą sumę. N'prawdopodobnie zbiory kasowe na takich zawodach będą jeszcze znacznie mniejsze a tem samem zredukują się udziały, przypadające na oba kluby.

III.

W dalszym ciągu postanawia regulamin, że (przy punktowanych sześć u miejscach) kluby mogą wystawić do biegów płaskich po trzech zawodników, do sztafet po trzy drużyny, do skoków i rzutów nawet po pięciu (!) przedstawicieli.

Pozostawiamy narazie na uboczu trudność techniczną przeprowadzenia zawodów w tych warunkach, a wspomniemy tylko o konieczności organizowania biegów na 6-torowej bieżni, którą dysponuje niewielka ilość klubów w Polsce. Z konieczności zatem w większych środowiskach trzeba by zawodów z boisk klubowych przenieść na stadiony reprezentacyjne co przysporzy nowych ciężarów w postaci opłaty za wypożyczenie boiska. W mniejszych miastach zawody o mistrzostwo drużynowe Polski (ważne zwłaszcza przy rozgrywaniu mistrzostw okręgowych) nie mogłyby się w ogóle odbyć.

Przepis ten stanowi niebezpieczne uprzywilejowanie gospodarzy w stosunku do zjeżdżających drużyny. Ze względu na wielki koszt podróży będzie musiał zjeżdżający klub z konieczności ograniczyć zespół i oczywiście nie stanie nigdy do zawodów w takim komplecie jak gospodarze. Szanse zatem zwycięstwa zjeżdżającego klubu należą do minimum.

A co stanie się jeżeli losowanie wypadnie dla jednego z klubów tak niekorzystnie, że w toku rozgrywania mistrzostw drużynowych będzie miał kilka wyjazdów?

Regulamin jest w tych sprawach tak nieudolnie ujętym i dziwić się należy, że mógł on w ogóle uzyskać aprobatę zarządu PZLA.

Bezwarunkowo należy ograniczyć udział zawodników w każdej konkurencji do dwóch, oraz do tylu sztafet, a nawet lepiej wystawić po jednej z każdej strony. Tylko w tym wypadku staną przeciwnicy do walki w warunkach mniej więcej równych.

IV.

Rozwiązanie kwestii finansowej stanowi ogromną trudność. Pada y przez PZLA sposób jest zgóry nie do przyjęcia.

Nasz projekt przewidywał spotkania w pierwszym kole i — o ile m'żności w następnych — na bliżej ze sobą sąsiadujących okręgach i to nie na podstawie losowania, a wyznaczonych przez PZLA. Klub który w pierwszym kole miał zawody na terenie innego okręgu, winien w drugim być o ile możliwości gospodarzem. Ale i to nie uregulowałoby wszystkiego sprawy, dliwie nawet wówczas, gdyby postanowiono, że w drugim roku rozgrywek przeciwnicy pierwszego kola pozostają ci sami, a tylko zamieniają między sobą rolę gospodarzy.

Najlepszym rozwiązaniem byłoby, aby przeprowadzenie zawodów finansowały okręgi. Fundusze potrzebne na ten cel zebrać mogłyby owe, przeprowadzając we własnym zakresie o drużynowe mistrzostwo okręgowe. Aktualnym byłoby takie ujęcie sprawy zwłaszcza przy uwzględnieniu zasady, że w następnym roku rozgrywania drużynowych mistrzostw Polski spotkać się muszą w pierwszym kole mistrzowie drużynowi tych samych okręgów i to każdorazowo na innym terenie. Równowazyłby ten przepis w pewnej mierze wysokość ponoszonych przez okręgi wydatków. Ponieważ z pewnością przyjąć można, że mistrzostwo okręgu nie co roku zdobędzie ten sam klub, przeto już choćby ten względ przechylił winien szań na korzyść naszej koncepcji.

V.

Drużynowe mistrzostwo Polski niewątpliwie będzie wielkim krokiem naprzód w postępie naszej lekkiej atletyki. Aby jednak wyszło rzeczywicie na jej dobro, winien nieprzemysłany regulamin PZLA ulec gruntowej przeróbce, liczyć się przedewszystkiem z życiem i możliwościami finansowymi zainteresowanych klubów. Opracowanie takiego regulaminu musi być jednym z najpilniejszych zadań zbliżającego się rocznego walnego zgromadzenia.

Walki polskiego piłkarstwa

Po cztery spotkania miały Kraków i Łódź. Pierwszy posiada poza sobą zwycięstwa nad Łodzią 5:1, Poznaniem 3:2, jedną przegraną z Warszawą oraz remis z Lwowem. Łódź, najgorzej spisała się, gdyż przegrała wszystkie swoje mecze a więc: z Warszawą i Krakowem, oraz z Lwowem 4:3.

Po dwie walki stoczyły Lublin i Wilno. Lublin wygrał obie — z Warszawą i Wilnem 4:2, które zwyciężyło Białystok w tym samym stosunku.

Bardzo żywe zainteresowanie międzymiastowemi rozgrywkami okazały śląskie ośrodki. Tutaj na czoło wysuwa się Bielsk, które z czterech spotkań wygrał dwa, remisując również dwukrotnie — z Rybnikiem 3:3 i 1:1. Reprezentacja Katowic pokonała Częw 4:3. Mało zaszczytny natomiast wystochowe, ulegając natomiast Bielskonik osiągnęła drużyna Król. Huty z jedenastką Zagłębia 4:4. W spotkaniu mieszanem Śląsk pokonał Lwów 2:1.

Na tem kończy się lista rozgrywek międzymiastowych. Praktyka w roku bieżącym wykazała, że zdobyły one sobie już do pewnego stopnia rację bytu i w przyszłości w tym kierunku należałoby wykorzystać wolne terminy, dając tem samem możność zmierzenia swych sił słabszym okręgom czy ośrodkom — z mocniejszymi. Specjalnie wdzięczne zadanie ma Poznań, który w roku bieżącym poza spotkaniem z Krakowem nie zdobył się na nic więcej. Z dawniejszych meczy z Warszawą, Łodzią, Śląskiem i Krakowem — pozostał tylko ten ostatni. A przecieź na brak terminów z naszej strony nie można się było skarżyć, trzeba było tylko zawczasu przygotować teren. W tym kierunku należy pracować na przyszłość. Ze nie ustępujemy innym silnym okręgom wykazały to ostatnie zawody z Krakowem, gdzie przecieź pomimo osłabionego składu przegrał Poznań tylko nieznacznie z przeciwnikiem, który wystąpił ze swoją elitą. Poświęcić trzeba również więcej uwagi słabszym okręgom jak pomorski w którym znajdują się też poważniejsze ośrodki piłkarskie, jak Grudziądz, Toruń i Bydgoszcz. Jest to najlepszy sposób przygotowywania młodszych i nie-rutynowanych zawodników do czekających ich ważniejszych rozgrywek.

Z życia S. M. P.

S. M. P. Poznań — Górczyna urządzoło w drugie święto Bożego Narodzenia piękny obchód wspólnego łamania się opłatkami — we własnym ognisku. Na tę uroczystość zaprosił zarząd wszystkich byłych druhów oraz tych, którzy są w wojsku a przyjechali na urlop świąteczny. Dzięki hojnemu zasiłkowi patrona ks. prob. Skornickiego oraz wicepatrona p. Feliksa Dolczewskiego, młodzież zasiadła do stołów zastawionych stołami. Uroczystość zagała ksiądz patron pięknie przemówieniem, dzieląc się następnie z wszystkimi opłatkami. Druhowie na mandolinach i gitarach odegrali kilka mało znanych kolend. Dh. Tomaszewski odczytał fragment z „Chłopów” Reymonta — opisujący wieczór wigilijny. Piękna uroczystość przeciągnęła się do późnego wieczora.

W Gnieźnie założono w grudniu ub. r. nowe Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej pod wezwaniem św. Kazimierza Króla przy parafii O. O. Franciszkanów, do którego na pierwszym zebraniu zapisało się 41 członków. Protokotem jest ks. prob. Maurycy Madzurek — Gwardjan O. O. Franciszkanów w Gnieźnie, patronem O. Justym M-a Nazim. Zarząd w osobach dh. prezesa Kończaka Czesława, sekretarza — Nowaka Jana, skarbnika — Kucharskiego Kazimierza, naczelnik — Kucharskiego Józefa, bibliotekarza — Ostrowskiego Wojciecha, oraz gospodarza Grajka Walerjana, zabrał się z zapałem do pracy, aby do swych szeregów przyciągnąć nowe zastępy młodzieży dotąd niezorganizowanej.

W Lusowie pow. poznańskiego założono staraniem miejscowego proboszcza ks. Czeszewskiego w niedzielę, 4. bm. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej. W obecności patrona okręg. podpoznańskiego ks. Dzierżkiewicza, delegata Związku, sąsiedniego S. M. P. Swadzim, zapisało się do nowo utworzonego stowarzyszenia 30 druhów. Nowy zarząd będzie miał niewątpliwie wdzięczne pole pracy.

Nowym Stowarzyszeniem „Szczęść Boże” w pracy nad młodzieżą!

S. M. P. Kruszwica rozwija się pomyślnie pod opieką niestrudzonego patrona ks. Golskiego oraz pod kierownictwem wzorowego zarządu. Wynikiem ich usiłowań była piękna uroczystość „wieczorku wigilijnego”, którą obchodziło S. M. P. we własnym ognisku. W pięknie udekorowanej sali zebrało się członkowie patronatu w osobach pp. St. Białeckiego, dr. Wojtaszka i gorliwego protektora ks. Schoenborna. Na program składały się przemówienia ks. prob. Schoenborna, wspólne śpiewy, występy muzyczne, łamanie się opłatkami oraz wzajemne składanie życzeń. M. in. wręczono nagrody druhom, którzy w konkursie obowiązkowości zdobyli największą ilość punktów. Odpiewaniem pieśni związkowej „Hej do apelu”... zakończono piękną uroczystość.

Walne zebrania S. M. P. „Orzeł” Poznań-Żejce. W sobotę, 3. bm. odbyło się walne zebranie S. M. P. „Orzeł” Poznań-Żejce. Poza licznie zebranymi druhami wzięli udział delegat Związku Robotników Katolickich p. Spychała oraz jako delegat Związku p. referent Świrog. Zebraniu przewodniczył wicepatron p. Mroczkowski. W sprawozdaniach swych członkowie zarządu przedstawiali całokształt pracy w roku sprawozdawczym. Stowarzyszenie rozwijając się pomyślnie godnie reprezentowało barwy S. M. P. na zewnątrz. Należy ono do jednych z najżywotniejszych w Poznaniu. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi — wybrano nowe władze z prezesem dh. Wł. Pielnym na czele.

S. M. P. Poznań — Winiary odbyło swe walne zebranie w poniedziałek, 5. bm. w salce parafjalnej na Winiarach, w którym uczestniczyło 80 druhów i 10 członków patronatu z ks. prob. Zuchowskim na czele. Przewodniczącym wybrano dh. E. Gościńskiego, prezesa poznańskiego okręgu S. M. P. Po przyjęciu do zatwierdzającej wiadomości sprawozdań ustępującego zarządu, wybrano nowy zarząd, którego prezesem został nadal dh. Śniedziewski. Nie wątpimy, że S. M. P. Poznań — Winiary pójdzie po dotychczasowej drodze do dalszego pomyślnego rozwoju.

S. M. P. Granowo, istniejące zaledwie od kilku miesięcy wystawiło w II. święto Bożego Narodzenia w salce parafjalnej „Jasielkę” w układzie Szalay-Groelowej. Dzięki bezinteresownej pomocy pp. Bartkowskiego i St. Fajfera „Jasielka” wystawiona została ku ogólnemu zadowoleniu dość licznie zebranej publiczności, która podziwiała wzorowe przedstawienie wszystkich ról jak również i piękne dekoracje. Żywili należą nadzieje, że usiłowania młodzieży zrzeszonej w S. M. P. Granowo ku wychowaniu przyszłych obywateli państwa na dobrych synów Kościoła i Ojczyzny znajdują zrozumienie i poparcie wśród miejscowego i okolicznego obywatelstwa.

S. M. P. Bieganowo, pow. średzkiego, założone dopiero przed rokiem obchodziło ostatnio uroczystość poświęcenia sztandaru. Z orkiestrą kolejową ze Środy na czele, udano się pochodem do kościoła parafjalnego w Krerowie na uroczystą mszę św., którą odprawiał ks. prob. Górczyński poświęcając także i sztandar. Popołudniu odegrano w sali w Krerowie przedstawienie amatorskie p. t. „Dwaj bracia”, przyjęte przez licznie zgromadzoną publiczność z pełnym zadowoleniem. Zainteresowanie się starszego społeczeństwa poczynaniami młodzieży, będzie niewątpliwie bodźcem do dalszego wytrwałej pracy.

S. M. P. Poznań — Tum urządzoło swój tradycyjny wieczorek wigilijny w niedzielę, 4. bm. w wielkiej sali Domu Katolickiego

w najlepszej swej kreacji

Lon Chaney „Postrach Singapur'u”

w niedzielę od godz. 3.

Pw 8822-1,156

Kino „Casino”, Aleje Marcinkowskiego 28.

go na Śródcie, która zdołała zaledwie pomieścić licznie przybyłych druhów z rodzinami oraz zaproszonych gości. Po zagraniu uroczystości przez prezesa dh. Kędzierskiego, nastąpił wspólny śpiew kolend oraz deklamacja dh. Seichert. po czym zabrał głos patron ks. A. Klaus, wskazując na źródło tradycyjnego łamania opłatkami. Przemówił również ks. prob. J. Kaja wyrażając swe szczere zadowolenie z powodu bliższego zapoznania się z młodzieżą i dzieląc się następnie opłatkami. Członkowie kółka muzycznego odegrali wiankę kolend. dh. Jańczak w ogłosił wiersz p. t. „Smierć zdradcy Ojczyzny”, dh. B. Chrzanowski wesoły monolog Dh. I. zastępy odegrali krotoczwile p. t. „Amerykański pojedynek”. Kulminacyjnym punktem programu było przybycie gwiazdora. Miły wieczorek zakończono zabawą tańczącą.

Z życia harcerzy

KRONIKA CHORĄGI POZNAŃSKIEJ.

Szopka Krakowska w Główniej. W niedzielę 11. bm. zjeżdżają harcerze z Śródku z Szopką Krakowską do Domu Harcerza w Główniej, by odegrać dla dzieci dwa przedstawienia jedno o godzinie 3-ciej dla dziewcząt, drugie natomiast dla chłopców o 4-tej. Pięknie wykonana Szopka, jak również urozmaicony jej program ściągają niewątpliwie rzesze naszych milisińskich do Domu Harcerza tem więcej, że ustalono dla nich wstęp za dobrowolną opłatą.

Rewja ludowa, urządzona przez XV drużynę żeńską im. Z. Chrzanowskiej, odbędzie się dnia 11. bm. o godz. 4-tej w auli Szkoły Wydziałowej, ul. Stroma 1. Wstęp 50 gr. dla młodzieży 30 gr.

Strażnica harcerska. W ostatnich dniach ukazał się nowy numer kwartalnika „Strażnica Harcerska”, czasopisma starszyny harcerskiej, wydawanego w Poznaniu przez znanego działacza harcerskiego dh. Wiesława Krakowieckiego. Ostatni numer tego cennego czasopisma przedstawia się niezwykle okazale tak pod względem treści, jakoteż pod względem graficznym. Na łamach „Strażnicy” zabiera głos najwybitniejsi kierownicy ruchu harcerskiego, wypowiadając się na temat różnych zagadnień. Jako najbardziej cenne artykuły wymienić należy artykuł H. Glassa „Na drogach rozkładu” oraz „Harcerstwo robotnicze”, Dr. I. Kozielskiego „Czy tylko afirmacja?”, Dr. W. Sawickiego „O karności wśród harcistrów”, inż. O. Grzymałowskiego „Kontakt czy upaństwowienie?”. Poza tem dokończone artykuły „Nauka Kościoła o wychowaniu” oraz bezimienny artykuł „W obliczu nawalniczy i wiersz A. Nikończuka „My się nie zrzeciem”. Na całość numeru składają się ponadto „Światła i cienie”, „Kronika harcerska, Rozmaitości i Wśród książek”. Cenne to czasopismo zasługuje w zupełności na poparcie szerokich sfer starszyny harcerskiej i kierowników młodzieży, oraz tych wszystkich, których troską jest wychowanie młodzieży polskiej w duchu katolickim i narodowym.

Starsze harcerstwo w Poznaniu. W roku sprawozdawczym żeńska grupa Koła St. H. liczyła 9 dhen. Praca wewnętrzna polegała: 1. na zaznajamianiu się z aktualnymi zagadnieniami Z. H. P. oraz na informowaniu się o różnych przejawach życia harcerskiego; 2. na wygłaszaniu referatów z interesujących dhen dziedzin, jak: z zakresu krajoznawstwa, literatury, zagadnień społecznych i kobiecych; 3. na technicznym przygotowaniu do życia harcerskiego i do stopnia starszej ochotniczki.

Praca społeczna miała charakter dorywczy: 1. zaczęliśmy wysłać referaty na wieś; 2. wygłaszamy co dwa miesiące referat na zebraniu sekcji żeńskiej Sokola; 3. Opiekujemy się od dłuższego czasu pewną ubogą rodziną, którą odwiedzamy co miesiąc. Obecnie przygotowujemy się do prowadzenia świetlicy robotniczej, którą zajmować się będziemy samodzielnie lub wspólnie z zastępem starszych Harcerek, drużynowych przy K-dzie Hulca. Poza tem brałyśmy udział w życiu harcerskiem. Żeńska grupa St. H. była reprezentowana na zjeździe Z. O., na zjeździe Walnym władz w Warszawie, na konferencji St. Harcerskiej i Złocie Starszyny Żeńskiej w Kielcinach oraz na 1 Obozie Żeńskim St. Harcerskim w Meleczynie. niestety tylko przez jednostki udział w pracy i innych organizacjach był słaby z powodu braku czasu.

Okres świąteczny. W czasie świąt Bożego Narodzenia odbyło się w harcerstwie wielkopolskiem wiele obchodów gwiazdkowych. Bardzo uroczysto obchodzono w drużynach tradycyjne łamanie opłatkami a niektóre ośrodki pracy harcerskiej zorganizowały bardzo udane widowiska jasielkowe. Druga męska drużyna poznańska odwiedziła swoich przyjaciół i sympatyków z szopką, zbudowaną na wzór katedry tuńskiej i z odpowiednio przygotowa-

nym programem jasielkowym. W poszczególnych drużynach harcerki i harcerze przygotowali szereg upominków gwiazdkowych, którymi obdarzono biednych

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: W. L. z prośbą o zdrowie 5 zł; — L. J. za otrzymaną łaskę 10 zł; — H. K. z podziękowaniem za wystąpienie z prośbą o zdrowie, błogosławieństwo i pracę dla całej rodziny 10 zł; — Paetke 10 zł; — Genia Gorzelańska 10 zł; — St. S. Inowrocław z podziękowaniem za odzyskane zdrowie 10 zł; — Mieczysław Standy 5 zł; — I. E. w pewnej intencji 5 zł; — Wojtasik, Wójcin 3 zł; — N. N. 2 zł; — Irena Walkowiakówna 20 zł; — Rodzina Królik za doznane łaski 5 zł; — E. Suszyński 2 zł; — J. R. 5 zł; — Kostecka z prośbą o błogosławieństwo i zdrowie 5 zł; razem z poprzednio pokwitowanem 854,40 zł.

Na budowę kościoła w Solaczu: L. i M. J. 15 zł.

KRONIKA TOWARZYSKA

Ogłoszenia iawiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich podobnym przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale na końcu części redakcyjnej w dziale „Kronika towarzyska”. Punktualne zamieszczenie ich poręczyć możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na droższe listownie podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego wiadomienia.

Bal Lekarzy. Dnia 31 stycznia 1931 r. odbędzie się w Bazarze I Bal Lekarzy, urządzony przez tut. Związek Lekarzy na fundusz dla wdów i sierot po lekarzach. Bale lekarskie, urządzone corocznie w Warszawie, Krakowie i Lwowie, cieszą się oddawna wielkim powodzeniem i należą do najlepszych i najwytworniejszych. Nie wątpimy, że i w Poznaniu bal ten ściągnie liczne i doborowe towarzystwo. zw 27287

Bal Koła Prawników. Dnia 11 b. m. odbędzie się w salach Bazaru VIII doroczny bal Koła Praw: ków i Ekonomistów U. P., który od wielolet cieszy się niebywałą popularnością i frekwencją. Resztę pozostałych zaproszeń wydaje sekretariat Kola, Zamek p. 10 w godz. od 9 do 15 i od 16 do 17. zw 27289

Chór kościelny pod wezw. Św. Cecylii przy kościele św. Marcina przypomina w ostatniej chwili raz jeszcze o swej dzisiejszej zabawie karnawałowej w salach Domu Królowej Jadwigi, z prośbą o jak najliczniejszy w niej udział. zw 27291

Wieczór Karnawałowy Akadem. Koła Kaliszan. Akademickie Koło Kaliszan zaprasza na swój wieczór karnawałowy który odbędzie się w dniu 15 b. m. w „Belwederze”. Początek o godz. 21. zw 27290

Bal Reprezentacyjny Związku Zawodowego Pracowników Bankowych w Poznaniu. Tradycyjnym dorocznym zwyczajem odbędzie się bal ten 18 stycznia 1931 roku, w niedzielę, w białej sali Bazaru pod protektorem p. Prezydenta Józefa Zychlińskiego. Współudział w charakterze gospodarzy i gospodarzy balu raczyli przyjąć pp. Dyrektorzy wraz z małżonkami, co gwarantuje pełne powodzenie zabawy. Komitet balowy dokłada wszelkich starań, aby bal ten stanowił clou karnawału. zw 27288

Powstanie nowej placówki przemysłowej w Poznaniu

W najbliższym czasie w mieście naszym, w najruchliwszej jego dzielnicy handlowej, a mianowicie na rogu ulic Św. Marcina i Ratajczaka, zostanie otwarty skład fabryczny znanej i renomowanej firmy: Spółki Akcyjnej J. John w Łodzi.

Firma ta powstała w 1866 roku, jako prywatna własność założyciela s. p. Józefa Johna, i w początku swego istnienia miała za cel służyć już wówczas pomyślnie rozwijającemu się w okręgu łódzkim przemysłowi włókienniczym.

Jednakże w niedługim czasie kierownictwo Firmy stanęło na jedynie racjonalnym gruncie specjalizacji i jako pierwszą gałęź wybrało fabrykację pedni (transmisji) w jaknajszerszym tego słowa znaczeniu.

Produkcję zorganizowano na modłę zachodnio-europejską i z tego powodu skutecznie konkurovano na terenach całego Państwa Rosyjskiego z renomowanymi firmami, tak rosyjskimi, jak i zagranicznymi.

Precyzyjność wykonania, a w związku z tem wielki popyt na swe artykuły Firma osiągnęła stosowaniem następujących metod:

- 1) artykuły, których wymiary mają być ściśle, jak łożyska, koła pasowe itp. formują się na specjalnych maszynach;
- 2) dzięki własnemu laboratorium do odlewów używa się żeliwo wysokowartościowe, odpowiednio dobrane do potrzeb wykonywanych przedmiotów.
- 3) w warsztatach mechanicznych stosuje się wzorce różnicowe, umożliwiające w razie potrzeby stosowanie ściśłości obróbki do 0,01 milimetra, a więc i wyminnością poszczególnych części.

W miarę szybkiego rozwijania się Zakładów powstawały jeszcze przed wojną światową nowe działy w innych pokrewnych dziedzinach techniki przy stosowaniu tych samych zasadniczych metod fabrykacji.

Należy zwrócić uwagę na tendencję Firmy do obejmowania przeważnie tych działów produkcji, które z powodu trudności technicznych, albo też wielkich kosztów produkcji, przedtem nie były w kraju produkowane, względnie produkowane były tak nieudolnie, że nie mogły konkurować z zagranicą.

Obecnie Zakłady Sp. Akc. J. John w Łodzi obejmują następujące działy:

I. Dział pedni. W ostatnich czasach w dziale tym opracowano nowe konstrukcje wszystkich części pednianych, stosując najnowsze, jak praktyczne, tak i teoretyczne, zdobycze techniki, i tym sposobem zmniejszając w wielu wypadkach bardzo wydatnie wagę poszczególnych części. Specjalną uwagę zwrócono na fabrykację kół zębatach i ślimakowych oraz szybkoobrotowych przekładni zębatach i ślimakowych w skrzyniach oliwnych ze względu na coraz większe zastosowanie ich przy bezpośrednim przenoszeniu mocy od motoru do maszyny roboczej. Produkcja naprężaczy pasowych jedno- i dwuramiennych została postawiona na odpowiedniej do swego znaczenia stopie.

II. Dział kotłów i radiatorów. W dziale tym Firma J. John wykonywała jako jedyna w kraju oryginalne Kotle Strebla w różnych modyfikacjach i do wszelkich potrzeb centralnego ogrzewania. Radiatory tej firmy czterostupkowe J. J. IV oraz dwustupkowe J. J. II, których produkcję wznowiono po dłuższej przerwie dopiero w zeszłym roku, zyskały w tak krótkim czasie zasłużony popyt.

III. Dział obrabiarek. W tym dziale Firma J. John produkuje precyzyjne tokiem trzech typów o wysokości kłów 230, 150 i 300 milimetrów z dowolną długością łoża oraz precyzyjne wiertarki kolumnowe 2-ch typów o największej średnicy wiercenia 32 i 40 mm. Wszystkie te obrabiarki wykonywane są seriami.

IV. Dział wałców twardzonych dla młynarstwa i hutnictwa, zaopatrzone w silne maszyny oraz odpowiednie wzorce rozwinał się specjalnie w ostatnich czasach, wypierając z rynku krajowego niepodzielnie dotychczas panujące wyroby zagraniczne. Wałce dla młynów zaopatruje Firma na własnych maszynach w rowki (ryfle) dostosowane do rodzaju produkcji.

V. Dział gładziarek (kalandrów) wykonywa wszelkie gładziarki dla fabryk włókienniczych i papierniczych oraz wałce dla nich; nabi'a też używane wałce noowym materiałem.

Dzięki specjalnym maszynom, jak prasy hydrauliczne, szlifierki, maszyny do tłoczenia, dział ten skutecznie konkuruje swymi wyrobami z zagranicznymi fabrykami.

W związku ze zmienionymi po wojnie światowej warunkami oraz możliwością ekspansji na tereny Wielkopolski, Śląska i Pomorza, kierownictwo Zakładów w zrozumieniu wielkiej wagi tych nowych rynków zbytu złożyło narazie własne biuro techniczno-handlowe w Poznaniu i Katowicach w celu bliższego zapoznania się z potrzebami miejscowej klienteli oraz szybkiego załatwiania miejscowych spraw.

Biuro mieściło się dotychczas w Poznaniu przy ul. Cieszkowskiego nr. 8.

Następnym dalszym etapem głębszego i szerszego wkroczenia na rynek Wielkopolski będzie powstanie składu Firmy w narożnym domu przy ulicach Św. Marcina i Ratajczaka.

Teraz nietylko odbiorca poważniejszego zamówienia, ale i nawet odbiorca pojedynczego łożyska, wałka lub koła pasowego, nie mówią już o wałcach twardzonych, przekładniach zębatach, tokarkach i wiertarkach, będzie miał możliwość przed kupnem potrzebnego artykułu dokładnie go obejrzeć i zbadać.

Jesteśmy przekonani, że ta dbałość Firmy J. John o rynek Wielkopolski wyrażająca się w nieszczędzeniu kosztów, byle tylko ściągnąć sprawę dobrego i po przystępnej cenie kupna, będzie należycie oceniona wzmożonym zaufaniem do Firmy i do masowego nabywania jej solidnych i po przystępnej cenie sprzedawanych wyrobów.

Nowej placówce życzymy jaknajpomyślniejszego rozwoju! „Szczęść Boże!”
dw. 2577

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **F. Z.** Owszem trzeba wykupić. Przecież nie pracuje Pan przy pomocy własnych członków rodziny? (aK)
— **M. R.** Jeżeli czasokres jeszcze nie minął, może Pani wnieść skargę ponownie. Trzeba załączyć 20 zł, lub kwit kasy skarbowej na taką kwotę. (aK)
— **Stała abonentka 912.** Czy już odmówiono udzielenia wizy? Prawdopodobnie też wiza będzie udzielona. Pozostaje Pani zawsze jeszcze zażalenie do Urzędu Wojewódzkiego. (aK)
— **N. 16.** Zobowiązanie jest nieważne (art. 25 p. 4 i art. 2 rozp. o umowie o pracę pracowników umysłowych). (aK)
— **W u b.** Zasadniczo tak, jeżeli była ona wypłacana stale. Wszystko zależy jednak od brzmienia umowy. 2. Dwa tygodnie. 3. W czasie wypowiedzenia. 4. Z chwilą faktycznego zakończenia stosunku służbowego. W b. Kongresówce sąd pracy, a jeśli jeszcze nie jest zorganizowany, to sąd grodzki. (aK)
— **P. Id.** Niech Pani złoży podanie o zwolnienie maszyny do szycia na mocy § 811 pc. i wykaże, że jest to jedyne źródło zarobkowania. Podanie kierować trzeba do władzy, wykonującej egzekucję. (aK)
— **39. Stały abonent.** Odstępować mieszkania bez zgody właściciela domu nie wolno. Uzasadnia to skargę o eksmisję. W dłuższych okresach nieobecności może

w mieszkaniu Pana przebywać inna osoba, celem strzeżenia, jednak czynszu podnajmu nie wolno Panu od niej pobierać. (aK)
— **M. R. kol. 12.** Nie rozumiemy opisanego przez Pana przebiegu procesu. Od jakiego to mianowicie wyroku wniósł Pan apelację? Czy wytoczono Panu postępowanie cywilne przed sądem okręgowym o odszkodowanie? W takim razie musiał już Pan mieć adwokata na pierwszej rozprawie, i adwokat ten musiał wnieść apelację. Czy też chodzi o postępowanie karne, o uszkodzenie rzeczy, w toku którego wniesiono powództwo cywilne? Czy Pan nie był na żadnej rozprawie? Proszę nam wyjaśnić powyższe kwestje, a będziemy mogli udzielić informacji. (aK)
— **Pomorzanin.** Nie ma Pan racji. Wypowiedzenie winno nastąpić w „piętnastym dniu miesiąca“, jak powiada § 565 kc. Trzeba więc zapłacić za cały miesiąc następny. Jeżeli jednak pokój został wynajęty natychmiast, zobowiązany jest Pan zapłacić różnicę między czynszem, placonym przez Pana, a czynszem następnego sublokatora. (aK)
— **Fr. P.** Sprawa jest niezupełnie jasna. Przedewszystkiem nie stwierdził Pan, czy adwokat w jednej skardze nie połączył obydwu zasad, t. zn. czy podstawą skargi był wymiar tylko podatku obrotowego, czy też również dochodowego. Jeżeli wytoczono rzeczywiście tylko jedną skargę, o

podatek obrotowy, a nie wytoczono drugiej, to może to uzasadnić ewtl. roszczenie odszkodowawcze, w każdym razie odmowę zapłaty honorarium w odpowiedniej części. Niech pan złoży wniosek do prezesa Sądu Okręgowego o wyznaczenie Panu adwokata, z opisem sprawy i poleci mu zbadać całą kwestję, ewtl. wnieść skargę odszkodowawczą. (aO)
— **Z. O. 100.** Przesiedlenie na inne miejsce pracy jest niewątpliwie zmianą umowy, tak, że bez zgody Pana przełożony Pański jednostronnie tego zrobić nie może. W danym więc razie może Panu tylko wypowiedzieć umowę pracy z ustawowym czasokresem (6 tyg. na koniec kwartału). (aK)
— **Pani G. Woźniakowa.** Poruszyła tu Pani kwestję bardzo sporną. Odnośny przepis prawny powiada: (art. 68 rop. o ubezp. prac. umysłowych): Osoba poci żeńskiej, która osiągnęła 60 miesięcy składowych i w ciągu roku po opuszczeniu zatrudnienia wyszła zamąż lub w ciągu roku po zawarciu małżeństwa opuściła zatrudnienie... ma prawo do zwrotu części uiszczonych składek... Do tego przepisu powiada komentarz dr. Baumgartena, stosowany powszechnie w Poznaniu, że 60-mies. „okres wyczekiwania musi być przebyty z chwilą zawarcia małżeństwa“. Pani ma tylko 58 miesięcy składowych, na tej podstawie odmówiono zwrotu. Stanowisko to nie jest jednak zdaniem na-

szem uzasadnione, gdyż prawo wymaga tylko 60 miesięcy przepracowanych i opuszczenia zatrudnienia w ciągu roku od zawarcia małżeństwa, wychodząc z założenia, że fakt zawarcia małżeństwa jest sam w sobie zabezpieczeniem na przyszłość. Zdaniem naszym więc należy czas przepracowany po zawarciu małżeństwa doliczyć do okresu wyczekiwania. Radzimy udać się do adwokata i przeprowadzić sprawę przez instancje, aż do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. (K)
— **P. Drozdowski.** Daniny tej nie można ściągnąć przymusowo wogóle. (aO)
— **Ulica Pocztowa.** Mieszkanie nie podlega ochronie lokatorów. Istnieje więc zupełna swoboda umowy. (aK)
— **Nr. 37.** Cztery tygodnie, jeżeli Pan urlopu nie miał. Może być w czasokresie wypowiedzenia. Sytuacja prawna Pana nie zmienia się zupełnie. (aK)
— **P. M. Chodzież.** Tylko pierwsza jest płatna natychmiast. Opłata stempłowa jest obowiązkowa, natomiast co do opłaty manipulacyjnej, to wiadomo nam, że w kilku wypadkach sądy opłat tych nie uznały, uważając, że nie są one objęte kontraktem. O ile nam wiadomo, „ogólne warunki“ danego przedsiębiorstwa opłat tych nie uzasadniają. (aK)
— **P. Kazimierz Bogacki.** Owszem, wystarczy. Akta tej komisji przechowuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego, które w danym razie udzieli odpisu. (aK)

W czwartek, dnia 8 stycznia 1931 r., o godzinie 19 zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy syn, nasz brat, szwagier i wujek, ś. p.

Aleksander Kamrowski

naczelnik sądu powiatowego w Wyrzysku

w 36 roku życia, o czym donoszą

Pw 6313-63,8

w ciężkim smutku pogrążeni

matka i rodzina.

Wyrzysk, Bydgoszcz, Różanna, Gdańsk, dnia 8 stycznia 1931 r.

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Wyrzysku, odbędzie się w poniedziałek, dnia 12 stycznia 1931 r., o godz. 9,30 rano, poczem nastąpi przewiezienie zwłok do kościoła parafjalnego w Pelplinie. Dnia 13. o godz. 10 rano w tymże kościele odbędzie się nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu rodzinnego.

W sobotę, dnia 10 stycznia 1931 r., o godz. 6,30 rano, zmarła nagle w Bogu nasza najukochańsza córka, siostra i wnuczka, ś. p.

Zofja Adamska

Pogrzeb odbędzie się w Pobiedziskach dnia 13 stycznia 1931, o godz. 3 po poł. z domu żałoby.

Ciężko strapieni

rodzice i rodzeństwo.

Kuracz, w styczniu 1931 r.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Dyrektorem, Urzędnikom i Pracownikom P. M. T., Radzie Nadzorczej i Zarządowi Sp. „Zgoda“, Towarzystwom, a w szczególności Tow. śpiewu „Halka“, Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym za liczne wienie i oddanie ostatniej przysługi, mojej najdroższej żonie i naszej najukochańszej matce ś. p.

Stanisławie Panowiczowej

a nam za okazane dowody współczucia, składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Mąż z dziećmi.

zw 27 273

Dnia 8 stycznia 1931 r., o godz. 1,30 w nocy, rozstał się z tym światem, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój ukochany mąż, nasz troskliwy ojciec, syn, brat, zięć, szwagier i wujek, ś. p.

Andrzej Wawrzyniak

przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 b. m., o godzinie 13,45 z kaplicy Sióstr Miłosierdzia w Głównej na cmentarz nowy w Głównej.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Poznań-Główna, Gnieźnieńska 74. zw 27 258

W piątek, 9 stycznia 1931 r., o godz. 10 rano, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat, zięć i stryjek, ś. p.

Mieczysław Kaczorek

emerytowany nauczyciel.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek o godz. 3 z domu żałoby w Szamotułach, ul. Sądowa 11.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Szamotuły, 9 stycznia 1931 r. zw 27 282

Za złożone nam dowody współczucia oraz liczne wienie i oddanie ostatniej przysługi najdroższemu synowi i bratu, ś. p.

Janu Bachmurze

składamy na tej drodze Ks. Leśniewiczowi, Inż. Jankowskiemu, Związkowi Elektrotechników, wszystkim Krewnym i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Rodzice i siostra.

zw 27 284

Za złożone nam dowody współczucia, za liczne wienie, a szczególnie za oddanie ostatniej przysługi drogiemu nam ś. p.

Antoniemu Barełkowskiemu

składamy na tej drodze Przew. Duchowieństwu, wszystkim Krewnym i Znajomym oraz pp. śpiewakom z Opery Poznańskiej nasze serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzina.

zw 5 362

Przewielebnemu Duchowieństwu, Tow. Śpiew. „Arion“, Tow. Ogródków Działk. im. H. Sienkiewicza, Krewnym i Znajomym, którzy oddali ostatnią przysługę drogiej żonie i matce, ś. p.

Rozalji Twardowskiej

oraz za liczne wienie i wyrazy współczucia, składa na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Mąż z dziećmi.

Poznań, Strzelecka 31.

zw 27 278

Za okazane nam dowody szczerego współczucia i za liczne wienie dla zmarłej 1 stycznia r. b. najdroższej żony i matki, ś. p.

Felicji z Rekściów Kuncie

składamy wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

Msza św. za duszę ś. p. Felicji odbędzie się w poniedziałek, 12 b. m., o godz. 8,30 rano w kościele św. Wojciecha.

zw 12 730

Mąż i dzieci.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Towarzystwu Restauratorów, Chórowi Męskiemu przy Parafji św. Wojciecha wszystkim Krewnym i Znajomym oraz wszystkim innym za okazane współczucie i oddanie ostatniej przysługi naszemu drogiemu Zmarłemu, ś. p.

Juljanowi Lexandrowiczowi

składamy na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi.

zw 27 268

Dnia 9 stycznia 1931 r. zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., na-za najdroższa siostra, bratowa i ciocia, ś. p.

Stanisława Kublinska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 12 b. m. o godz. 3 po południu z kaplicy cmentarza św. Marcina przy ul. Bukowskiej, o czym donosi dw 2579

Poznań, dnia 10 stycznia 1931 roku.
Ogłoda 6.

Zakład pogrzebowy "Bracia Nowak" pl. Nowomiejski 10 Tel 1048

W smutku pogrążona
rodzina.

Dnia 8 bm. zabrał Pan Bóg do grona Swych aniołków naszą córeczkę

Zosinkę Ludkównę

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 bm. o godz. 2,30 z kostnicy górczyńskiej.

W smutku pogrążona
zw 2722 **rodzina.**

PARCELA

1092 m² przy szosie Okręnej za cwaładela na sprzedaż. Do objęcia potrzeba 2.500 zł. Oferty „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 1.158 Pw 532 1 15-

Godne uwagi.

Zadziwiająco ładnie szyjące maszyny do szycia i ki przewyższające pod gwarancją „Singera” oddaje tanio I KO- NIKIEWICZ, Poznań Plac Nowomiejski 1 a, parter pr. Reparacje wszelkich systemów — Części i do „Singera”. Pw 7910 47.107

Od poniedziałku dnia 12 stycznia Wielka Wyprzedaż Inwenturowa Od poniedziałku dnia 12 stycznia

Sprzedaje tylko za gotówkę! **Redukcja cen dochodzi do 65%** Sprzedaje tylko za gotówkę!

Jedwab białoznany biały, róż, niebieski	3 75	Crêpe Chiffon wielki wybór kolor.	11 50	Crêpe de chine impr. modne wzory	14 50	Flanelki w pasy indanthren	3 50
Crêpe de chine wiele kolorów	5 90	Crêpe Georgette dobry gatunek	13 75	Crêpe Georgette impr. ostatn. nowość	14 75	Jedw. Popeliny deseniowe	5 50
P-a Toile de soie sortiment kolorów	7 75	Taffet glacé wszystkie balowe kol.	13 75	Velour façonné na georgett	25 00	P-a Tweedy wełna kamgarnowa	8 50
P-a Foulard modne wzory	8 50	P-a Shantung éceru i kolorowy	15 50	Velour Transpar. nowość	35 00	Flamengo ostatnia nowość	10 50
Partja materiałów czystowielnianych gładkich na suknie	5 90	Partja wełnianych materiałów na płaszcze	15 00				

Resztki 10% udziela w czasie wyprzedaży na wszelkie towary nieobjęte znaczną redukcją cen
za bezcen. rabatu

DOM JEDWABIU
M. Gmurowski
POZNAŃ-PL. WOLNOŚCI 10.
Telefon 23-99

Resztki 10% udziela w czasie wyprzedaży na wszelkie towary nieobjęte znaczną redukcją cen
za bezcen. rabatu

Redukcja cen dochodzi do **65%**

Redukcja cen dochodzi do **65%**

Niniejszem podaję do wiadomości, że w dniu 12 stycznia 1931 r. otwieram
śniadalnię i restaurację
pod firmą „Smakosz”
przy ul. Podgórznej 10
na które zapraszam Szanownych Gości. Staraniem moim będzie zadowolic najwybredniejsze gusta przez dobrą kuchnię, oraz dobrze pielęgnowane napoje. Objity zimny bufet. Proszę o poparcie z poważaniem
Marjan Inglink
kuchmistrz.
zw 27:80

ZAWIADOMIENIE.
Niniejszem zawiadamiamy uprzejmie Szanownych naszych Klientów, że **przeniesiliśmy skład nasz oraz biura na ul. Dąbrowskiego 12/16** (gmach Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych).
Polecamy nadal po niebywale niskich cenach wszelkiego rodzaju akcesorja i przybory samochodowe.
Z poważaniem
„AUTOPOL”, Poznań,
ul. Dąbrowskiego 12/16.
zw 27279

Uwładomienie.
Niniejszem do łask, wiadomości, iż z dniem 1 stycznia 1931 r. wystąpiem z firmy Gołabek i S-ka, Al. Marcinkowskiego 5. Natomiast przejąłem na własność
Zakład w Sołacz
przy ul. Wolińskiej 13
Dziękując za dotychczasowe zaufanie, polecam się nadal względem Szan. Klientów.
Z poważaniem
Józef Gołabek
Zakład Fryz erski dla Pań i Panów
Sołacz, Wolińska 13
zw 7791

Poszukujemy zaraz łachowych
inspektorów (akwizytorów)
dla działu życiowego i ogniowego. Wynagrodzenie stałe. Rekrutuje się tylko na pierw-zorzędne siły, dobre u-t-sunkowane. Oferty pi-mienne do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 1,119 Pw 429-1,119

RESTAURACJA
Marsz. Focha 23, obok Dworca zach. Telet. 75-72.
Po gruntownej odrestau-owan u i renowacji najnowszego stylu, polecam mój lokal swym gościom oraz sympatykom nadal.
Z poważaniem **H. Halaś.**
Pw 4853 52.82

Żeńskie kursy techniczne
w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 2
Przygotowanie: 6-kl. szkoły średn. ogóln kształcące. Początek kursu 2 letniego
1 lutego 1931 r.
Prospekt 20 gr. Znaczek załączyc.
Pw 581-58,14

Parcele
na Łazarzu przy przystanku tramwa'owym, ca 1200 mkw. po cenie 9000 zł **sprzedam.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod nw 6859

Osiadliłem się
Dr. med. St. Janczewski
specjalista chorób skóry i pęcherza
przyjmuje od godz. 10 — 12 i 16 — 18
Poznań, ulica Dąbrowskiego 36.
Telefon 76-79. zw 27080

Maskowe kostjomy
wypożycza, wielki wybór
Pawlikowska
Poznań - Woźna 15
rw 12 508/3

WILLE
7 pokojowa, 2 km. od Poznania, piękny ogród, 3 cieplarnie, 8 morg roli, **sprzedam** ewent. wydzierżawię.
A. Jasielski, Łazarz-Lodowa 9.
zw 27:1

WIELKA SPRZEDAŻ INWENTUROWA
Za bezcen można kupić najpotrzebniejsze rzeczy n. p.
10% **10%**

CZAPKI z mowe	już za 95 gr — 1,75 zł	KRAWAŁY jedw.	już za 75 gr, 1,50 — 1,95 zł
KAPELUSZE	„ „ 5,50 zł — 7,50 „	KOLNIEŻE miękke białe i kolor.	25 gr sztuka
SKARPETY	„ „ 75 gr — 95 gr	„ sztywne	25 — 75 gr, 1,25 zł

Niezależnie od wyżej podanych cen udzielam na wszelkie artykuły
Pocztowa 5 **ST. CEGŁOWSKI** Pocztowa 5

SEZON ZIMOWY NIE DOPISAŁ!

Czy to z powodu ogólnej stagnacji lub też łagodnej zimy, to już obojętne, **JEDNO jest PRZYPIECZETOWANE**, że nagromadzone **ZAPASY ZIMOWEJ**

GARDEROBY MĘSKIEJ muszą być uprzątnięte!

Pragnąc ten CEL osiągnąć, sprzedajemy pozostałą zimowiznę **NIZEJ CENY KOSZTÓW** — to znaczy za **KAZDĄ** możliwą **CENĘ!**

Skłaniają nas do tego **TRZY POSTULATY:**

- 1-**SZY** wytyczny, — ogólna fabryczna zniżka cen kamgarnów, gabardyn i podszewek
- 2-**GI** główny, — brak pomieszczenia na nadchodzące wiosenno-lutowe towary
- 3-**CI** najgłówniejszy, — **PIENIĄDZE, Pieniędzy i JESZCZE RAZ Pieniędzy**, — ażeby móc nadal skutecznie zakupy gotówkowe po najniższych cenach, z których korzysta wyłącznie szeroka rzesza Szanownych Odbiorców i urzeczywistniając **HASŁO:**

„**Naszym celem: PAN DOBRZE UBRANY!**”

Prosimy więc korzystać z nie codziennie nadarzającej się **OKAZJI!**

PALTA ZIMOWE w niższych i średnich gatunkach **ZA POŁ CENY!** — **PALTA** pierwszorzędne wiedeńskie modele w najlepszym gatunku, zniżka **1/3 ceny!** **UBRANIA** męskie spacerowe, wizytowe, balowe: smokingi i fraki **ZA BEZCEN!** — **SPODNIE** różnych fasonów i deseni **ZA POŁ CENY!** — **KURTKI** skórzane od **90 zł.** — **FUTRA** spacerowe, czarne — takiej ceny jeszcze nie było: **TYLKO 150 złotych!** — **KOŻUSZKI** różnego rodzaju poszyte i nie poszyte, wielkie masy! —

MATERJAŁY z metra **NIZEJ CEN FABRYCZNYCH**

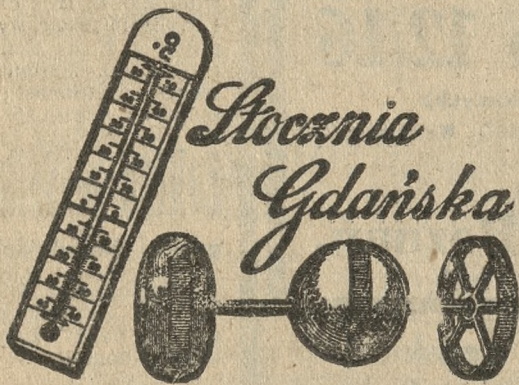
CHLUBNIE znane oddziały **WYKONANIA** na **MIARĘ** polecamy **SWIATU MODNEMU!**

EDMUND RYCHTER

1-szy mag. ul. Ratajczaka 2. Najwykwintniejsza garderoba męska
2-gi mag. ul. Wrocławska 14. Elegancka garderoba męska dla wszystkich stanów
3-ci mag. ul. Wrocławska 15. (po schodkach) Popularna odzież męska, także zawod.

Telefony:
21-71, 54-15
26-07, 54-25

Małe Urządzenia Chłodnicze
Nie wymagają żadnego dozoru „**GLACIA**” Najwyższa pewność ruchu

dla Hoteli, Cukierni, Laboratorjów, Mleczarni i podobnych celów.

Żądajcie bezpłatnych ofert z Centrali.

STOCZNIA GDAŃSKA

lub też u biur filjalnych.

Warszawa, ul. Jeroz. 11, tel. 93-10.	Kraków, ul. Wiśna 12, tel. 30-49.
Łódź, ul. Podleskiego 7, tel. 48-88.	Katowice, ul. Wita Stwosza 3, tel. 27-10.
Poznań, ul. Słowackiego 18, tel. 77-85.	Lublin, Krak. Przed. 56, tel. 9-52.
Białystok, ul. 1. Piłsudskiego 7, tel. 3-87.	Wilno, ul. Jagiellońska 9, tel. 8-84.
Łódź, ul. Traugotta 9, tel. 141-83.	Gdynia, ul. Świętojańska 188, tel. 17-47.
Wiedeń, ul. Śniadockich 33, tel. 319.	Białystok, ul. Sienkiewicza 14, tel. 33.

Poszukuje się substytucyj. nw 6765

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energii, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka. otrzymają bezpłatnie broszurę dr. Weisego Słabość nerwów

Dr. GEBHARD I S-ka. — GDAŃSK, Nr. 22.
Pw 8 290-1,62

Zaginął piesek-jamnik

o oddanie prosi

Skarżyński, ul. 3 Maja 3a
lub zgłosz. telef. 68-37 i 68-38

Cierpienia płuc i gardła

pouczająca broszurę nr. 11 bezpłatnie wysyła

DR. GEBHARD et CO., GDANSK, ODDZ. 132.
nw 6945

Nuty! Nuty!

wszelkie poleca

po przebudowaniu składów w większym niż dotąd wyborze

A. CYBULSKI

Księgarnia ul. św. Marcina 9/10.
zw 27265

Mistrz elektrotechniki

z koncesjami

biegły w instalacjach, projektach i kalkulacji poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 27238

LOKAL

handlowy, na biura lub t. p. ca 240 kw. mtr. wielki, I. piętro w najlepszym położeniu Poznania do wynajęcia. Współdziałanie właściciela niewykuczony. Zgłoszenia do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 1,127 Pw 8-02-1,1-2

Baczność!

Nowość radiowa!

„Transphonia”

elektr. membrana najnowszej konstrukcji, zawiera cztery aparaty w jednym przyrządzie

1. membranę dla transmitowania muzyki z płyt gramof.
2. akustyczną membranę gramofonową
3. system magnetyczny do głośnika
4. mikrofon do zapowiadania.

Pw 8311-71.10

Cena zł 75,— Prospekty wysyła:

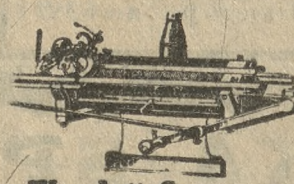
„Tetraphon”, Katowice, ul. 3 Maja 38.

Sprzedaję parcel przy mieście Mosinie

W środę, 14. I. 31 r. o godz. 10 rano na sali p. Hoffmanna w Mosinie sprzedawać będziemy z polecenia p. Emilji Unrużyny parcele podmiejskie o powierzchni po 660 do 1.715 mtr. kwadr. w cenie po zł 1,— do zł 1,50 za 1 mtr. kwadr.

Stanisław Juracki i S-ka z o. o.
POZNAŃ, Al. Marcinkowskiego 13. Tel. 25 47.
Pw 8320-1.155

TRYKOTARKI GROSSERA

okrągłe do północu za 350 zł. Trykotarki płaskie do północu i wszelkiej garderoby także na dogodnych warunkach. Przy zakupie udzielamy lekcji bezpłatnie.

Prosimy zarządzać oferty.

„Wanda” Sp. z o. o. Poznań, ul. Wielka 25.

LÓD

na wozu i zapełnia całe sklepy lub w kopce naftianiel

Tomasz Małecki

Poznań, Droga Dębńska 11, telefon 11-99
Pw 8321-1.148

Wielki Bal Maskowy Kl. Sp. „WARTA”

Sensacją dzisiejszej soboty będzie

3 orkiestry
Wstęp tylko 4,— zł
Początek o godzinie 21.

SALE DOMU
RZEMIESLNICZEGO

dłw 2576

Wyprzedaż Inwenturowa!

Mimo już przeprowadzonej zniżki cen udzielamy na czas wyprzedaży znacznych rabatów. W naszym specjalnym domu dywanów wielkiego stylu, znajdzie kupujący w każdej cenie największą wybór pierwszorzędných fabrykatów. Rzetelność bezwarunkowa.

Dywany - Pomosty - Dywaniki - Kilimy - Łowickie pasiaki - Chodniki - Materiały do wykładania pokoi - Kokosy - Manila - Maty kokosowe i chińskie - Wycieraczki - Filce i sukna podłogowe Fryse na zasłony - Obicia mebli i ścian - Nowości na dekoracje drzwi i okien - Ochraniacze dywanów - Gobelny - Narzuty Kapy - Serwety - Pledy - Koce.

Pw 8 002/3-52 91/2

Specjalność firmy: Dywany smyrneńskie ręcznie wiązane krajowej produkcji, zawierające 40-60 tysięcy węzłów w metrze dorównują importowanym. Wspaniała ozdoba mieszkania. Cena zł 100 do 150 za metr □. Dywany kościelne odpasowane i zeszywane.

Kazimierz Kużaj

Centrala Dywanów
Poznań, ul. 27 Grudnia 9

Rok zał.
1896.

Upusty ważne do 16-go b. m.

Na wszelkie towary	10%
Na towar wysortowany bezbłądny	20%
Na towar z małymi błędami	30%
Na resztki od cen stałych na każdym przedmiocie wyznaczonych do	40%

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji, Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych posad niema, bo każdy u nas zatrudniony -zanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce. Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbyt obciąża nasz dział korespondencyjny zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle że

na wnioski o posadę, o ile nie zostaną uwzględnione, odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.
Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Oredownika Wielkopolskiego
Ilustracji Polskiej
i Samochód

Kancelaria adwokacka

z poważną praktyką cywilną w większym mieście poznańskiego przyjmie

współpracownika

adwokata lub em. sędziego zaraz lub później. Łaskawe oferty pod „Adwokat 63” do Biura Ogłoszeń „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 8317-63,9

Skład obuwia

z mieszkaniem w centrum miasta w Poznaniu z towarem do sprzedania. Objekt około 25 000 złotych

WALNE ZEBRANIE

uchwaliło wypłacić za rok 1929/30

7% dywidendy

Kupony realizuje kasa naszej Spółki.

Młyny i Tartaki Wągrowieckie

Spółka Akcyjna w Wągrowcu.
Pw 8307-1.185

Bal Koła Prawników i Ekonomistów

w niedzielę, dnia 11 stycznia 1931 r. w salach Bazaru.

Ceny biletów: rodzinny 30 zł, zwyczajny 12 zł, stud. 6 zł, członków Koła 4 zł.

Przedstawiciela

na Poznańskie i Pomorze

poszukuje poważna fabryka branży spożywczej. Wobec powierzenia inkasa gwarancja hipoteczna lub bankowa konieczna. Oferty osób dobrze zaprowadzonych z podaniem wysokości kaucji uprasza się pod nr. 1.153 do „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 8 326-1.153

Poszukująca pracy inteligencja panie i panowie

(studenci i urzędnicy) mogą uzyskać stałe i przyjemne zajęcie w znanej Instytucji wydawniczej celem propagowania poważnych wydawnictw na spłaty. Wynagrodzenie: Wysoka prowizja i ewentl. premje. Spieszne oferty do Kurjera zw 27 277

Pracownia cholewek

zaprowadzona, świetna egzystencja w większym mieście powiatowym z powodu nieporozumienia możliwe fachowcovi za zł 2.000.— natychmiast o sprzedania lub odda się takową na własny rachunek za kaucja. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod nw 6.71

Mleczarnię parową

wydzierżawię zaraz lub przy me współnika 15-20 000. Oferty do Kurjera pod zw 27 271

Lokale

handlowe i przemysłowe W moim nowocześnie domu handl. przy ul. Woźnej 12, narożnik W. Garbar będą następujące lokale wolne

I. ptr. 360 mtr²
III. „ 150 „
IV. „ 150 „

jasne, suche ubikacje — Portjer — Lift dla osób i towarów — Centralne ogrzewanie. Pw 8316-1.117

Kazimierz KUŻAJ
Centrala-Dywanów
ul. 27 Grudnia 9

Cement „Citadur”

szybkowiązący.

Po 24 godzinach osiąga się wytrzymałość betonowe do 4 0 kg. cm². Możliwość betonowania również zima podczas śniegu i mrozu, po siada stale na składzie

Gustaw Glaesner

Poznań 3, Mickiewicza 36
Telefon 65-80 i 63-18.
Składnica: Kraszewskiego 10.
dłw 2.118

Na mocy § 57 ustawy o właściwości władz i sądów administracyjnych z dnia 1. 8. 1883, znosi się niniejszem

ulicę Bociankę

oznaczoną na karcie mapy 16 parcela 132/66 ks. wiecz. św. Marcin 600, parcela 133/66 ks. wiecz. Kolumbja 49, parcela 73/66 ks. wiecz. Kolumbja 29 — właściciel Gmina st. m. Poznania.

Magistrat stoł. miasta Poznania
nw 7 000/1
(-) Ratajski (-) Ruge

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy K. Przybylski w Poznaniu, Stary Rynek 56, umarza się postępowanie zapobiegawcze z powodu upływu dziesięcioletniego czasokresu odroczenia wypłat na koszt wnioskującego, art. 27 i 29 rozp. z 6 marca 1928 r. Poznań, dnia 29 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy 2-a. nw 6 259

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,

inżynier dyplomowany, rzecznik patentowy

Poznań, Preczka 9

Pw 7 002/3

PIERZE PUCH POŚCIELE

Parowa czyszczalnia pierza i puchu

W. Z. A. K. Poznań

W. F. ONTECKA 24. TEL. 72

45 000 zł poszukuję

na majątek 1880 morgowy w wysokiej kulturze, pierwsze miejsce po Ziemiach w. Zgłoszenia „Par”, 27 Grudnia 18 dla „Ziemianina” pod nr. 60,11

Pw 8316 60.11

COGNAC BISQUIT DUBOUCHÉ

P.w 7 180

L. cz. 2. N. 10/30. POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Go do majątku kupca Szczepana Blaszczyka we Wrześni wdłuża się z dniem 11 grudnia 1930 r. o godz. 12-iej przed południem postępowanie upadłościowe, ponieważ dłużnik stawil wniosek o wdrozenie upadłości, złożył bilans wykazujący znaczną przewagę stanu biernego nad stanem czynnym i zarecył w miejsce przysięgi, że bilans zestawil sumiennie, wedle swej najlepszej wiedzy. Zarządca masy upadłościowej mianuje się p. Emila Szusta z Wrześni, ul. Poznańska. Wierzytelnosci należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 29 stycznia 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 12 lutego 1931 r. o godz. 10 przed południem, zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelnosci termin na dzień 12 lutego 1931 r. o godz. 10.30 przed południem. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 29. I. 1931 r donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelnosci, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Sąd Powiatowy we Wrześni. nw 6764

Małopolskie Towarzystwo Rolnicze we Lwowie ul. Kopernika 20 KONKURS

na posadę nauczycielską w gładnie kierowniczką żeńskiej szkoły wędrownie w woj. stanisławowskim. Wymagane warunki dla kandydatek: Ukończona wyższa szkoła rolnicza lub gospodarza względnie seminarjum gospodarstwa domowego. Ubiegające się o powyższą posadę kandydatki zechcą przedłożyć do dnia 25 stycznia 1931 r podania, do których załączyć należy odpisy: 1. świadectw z ukończonych studiów ogólnych i fachowych, 2. świadectw z praktyki, 3. odpis metryki chrztu, 4. krótki życiorys oraz referencje zranych osób. Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi i bez zwrotu. np 6956
Sekretarz: WPrezes:
Dr. M. Gubrynowicz m. p. K Łuszczewski m. p.

W sprawie zapobiegawczej firmy Braclia M. i M. Kon i S-ka w Poznaniu, Woźna 10. uchyla się postępowanie zapobiegawcze. Poznań, dnia 31 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy 2-a. nw 6760

Wnioskowi dłużnika Józefa Krügera z Poznania, św. Marcina 31, z 3 grudnia 1930 r. o udzielenie postępowania zapobiegawczego odmawia się. Poznań, dnia 2 stycznia 1931 roku. Sąd Grodzki 2-a. nw 6762

OBWIESZCZENIE. W sprawie przymusowego przetargu nieruchomości Zamora tom I karta 9, właściciele Jankó i Helena Macioszkowie. znosi się termin do przetargu, wyznaczony na dzień 7 stycznia 1931 r., a nowy termin wyznacza się na dzień 24 marca 1931 r. godz 11 przed poł. w niżej wyznaczonym Sądzie, pokój 11. Pniewy, dnia 29 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 6763

OGłoszenie PRZETARGU.
Dnia 12 stycznia 1931 r. o godz 4 po poł. sprzedam najwięcej dającym za gotówkę przy ul. Kopernika 4-a: 2 tyglówki, maszynę do krajania papieru, maszynę do korekty, regal do czcionek i około 6 ctr. czcionek. Poznań, dnia 10 stycznia 1931 r.
nw 6711 Rachwał, kom. sąd. z pol.

PRZETARG PRZYMUSOWY
W poniedziałek, dnia 12 b. m., o godz. 10 przed poł., sprzedawac będą w drodze przetargu najwięcej dającym za gotówkę:
Jeden manesz. dw 2575
Przetarg odbędzie się we Wronkach przy ulicy Poznańskiej 66.
Madałczyk, egzekutor miejski.

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W poniedziałek, dnia 12 stycznia 1931 r., o godz. 1-iej po poł., przy ul. Gwarnej 9 sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:
kombinacje, koszule nocne damskie, reformy, pończochy, rękawiczki, poulowery, garsonki, suknie letnie oraz jedwabne, bluzki oraz całkowite pierwszorzędne urzadzenie składowe. nw 6712
Licytacja odbędzie się napewno.
T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol. Poznań, Wały Jagiello 3.

OGłoszenia DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Skład
kolonialny, magiel, towar mieszkanie 3 pokoje kuchnia, ruch ulicy i tramwajowy, jak stół i leżak za gotówkę sprzedam. Adres Kurjer zdw 54 859

Skład
św. Marcina za dzierżawę „Informator”. Ratajcza 15. zdw 54 837

Żelazno
Wólczko dziesięcio. Działynskich 8, podwórko. Nowacka. zdw 54 825

Sypialnie
lustrami, marmurem, łożka orzechowe bardzo tanio sprzeda Stolarska. Kwiatowa 6. zdw 54 840

Gramofon
szafkowy, 30 płyt, tanio sprzedam, obejrzed: Woźna 3. II., front. zdw 54 850

Sprzedam
pianino. Adres wskaże Kurjer zdw 54 784

Garnitur
salonowy i leżanke bardzo tanio sprzedam. Czajkiewicz, Matejki 11 zdw 54 733

Lewarek
(winda) żelazny, mało używany i wózek dziecięcy tanio sprzedam. Ostrówek 6. II., front. zdw 54 729

Gościńiec
składem kolonialnym natychmiast sprzedam. - wiadomośc: K. Morawski, Porzowa 12. zdw 54 727

Kuchnię
biała używana 120 zł oraz kanarki pilne śpiewaki, tanio sprzedam. Ostrówek 19. I., prawo. zdw 54 885

Sentryfuge
dobrą tanio sprzedam. Rynek 7-a, sarski 6. III., lewo. zdw 54 887

Dorożkę
samochodowa kones. egz. sprzedam z powodu zmiany przedsięb. orstwa. Przystępne warunki. Oferty Kurjer zdw 54 921

Motocykl
marki Sereola, 500 ccm, model 24 z 1930 r., bardzo mało używany za 1500 zł gotówka. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 920

Balowa
piękna suknia na sprzedaż. Zgłoszenia ul. Kochanowskiego 2, parter, lewo. zdw 54 828

Kolonjalne
śródmieściu Poznania dwupokojowe mieszkanie, kuchnia, kąsa do sprawdzenia, z powodu stęsknow rodzinnych sprzedam. Cena podw. nocy. Adres Kurjer zdw 54 912

Veintiländer
aparatury fotograficznej 9x12 tanio na sprzedaż. Św. Marcina 8, parter. zdw 54 914

Motor
elektryczny stały prad, 1 K. M., 120 volt na sprzedaż. Ul. Dolina 16. zdw 54 907

Skład
centrum Poznania odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 54 926

1,75 zł
pół kg. najlepszego smalcu amer. Centrala Spożywcza ul. Wroniecka 12. nar. ul. Stawnej. telefon 27-43. rw 12 742-3

Sprzedam
tanio z powodu choroby skład kolonialny i piekarnie dobrze prosperująca oraz dom jednopiętrowy w dobrym stanie. Chodkowski, Toruń ul. Przy Rzeźni 49. zdw 54 875

Gramofony! Płyty gramofonowe mechanizmy
Sprzedaję po cenach najniższych Feliks Balon Woźna 12 Pw 3099/1.30

Pierze
świeżo darte nie darte, puch poleca - Stanisław Dyczkowski. Poznań, Wierzbliciec 13. zdw 54 511/2

Mereżkarka
Singera korzystnie na sprzedaż Smilowska, Kościan zdw 54 516/7

Parcela
Antoninek m. kw. od 60 gr. „Osadopol”. Rzczypospolitej 9. zdw 54 572/3

Antyki
wielki wybór. Po wstawa 22. sklep Pw 7639/57 858

Skład
kolonialny w śródmieściu na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 54 145

Rzeźnickie
składowe urządzenie bufet z marmurami, płytami, oszkie niemi, maszyny warsztatowe za pedem, elektrycznym sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia Stefan Fellmann, Junikowo Huta Mie. zdw 54 133

Futro
laski karakulowe okazjynie na za sprzedaż. Kantaka 8. Salon M6d. zdw 58 791

Kolonjalne
zaprowadzona korzystnie w rynek mieszkalna z mieszkaniem, sprzedaję trzoniem. Oferty Kurjer zdw 54 228

Dom
10 ubikacji wolbowany przy Poznaniu sprzedam 18.000 zł. Wpłaty 10.000, reszta hipoteka. Skład, mieszkanie, piekarnia zaraz wolne. Na odpowiedz znaczek. Zbierajski, Rebakowo, poczta Gaiki, pod Poznaniem. zdw 54 804/5

0,60 zł
1 litr nafty. Centrala Spożywcza ul. Wroniecka 12. nar. ul. Stawnej telefon 27-43. rw 12 740-1

Tanio
się obtarzesz u mnie, w Domu Komisyjnym św. Marcina 79 a P w 10 845

Meble
gwiazdkowe ceny bardzo niskie poleca Szpryngacz. Wielka 13. Pw 8303/4-0.1626/8

Drogerje
centrum Poznania sprzedam towarem lub bez. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 550

5 lampowy
aparatury telefonów, słownik Philipsa. kompl. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 215

Pończochy, skarpetki olbrzymia zniżka cen
do 50% wskutek likwidacji „Julpol”. Poczta 11 zdw 54 282

Motocykle
używane okazjynie sprzeda. - Kościanski, Pasaż Apollo. zdw 54 118

Suknie
balowa modna tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 54 559

Sprzedam
futro piżmowce brzuski bardzo tanio, dwa piecyki gazowe i dwa piecyki do grzania żelaz stół krakiewski. Ratajcza 33. II. lewo zdw 54 558

Całkowita wyprzedaż
rekawiczek skórzanych na flaneli 6.75. Nappa wełna z paskiem 7.95. pullowery 4.50. getry szate 2.50. koszule balowe 7.95. Wielki wybór krawatów trykotazy. pończoch najtaniej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36 zdw 54 552

Skład
handlowy, pokój, odstąpię (zamienie). Jerzego 1. zdw 54 565

Skład
kolonialny z towarem, dobrze prosperujący przy rynku za 8.200 zaraz sprzedam Adres Kurjer zdw 54 639

Okazja
Z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa odstąpię natychmiast dobrze zaprowadzone przedsiębiorstwo manufaktur w ruchliwym punkcie w Toruniu. Warunki bardzo dogodnie. Pożądana gotówka 10.000. Laskawe oferty do biura ogłoszeń „Par” Toruń pod „Okazja”. Pw 8310/64.3

Sprzedam
jadłalnica śródmieściu, dobrze prosperująca, z powodów rodzinnych zaraz do oddania: dzierżawa 150 zł. miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 54 605

Kawiarnia
jadłalnica śródmieściu, dobrze prosperująca, z powodów rodzinnych zaraz do oddania: dzierżawa 150 zł. miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 54 605

Lampe gazowa
do ściągania, 4 palenia oraz maszyny naftowa do gotowania sprzedam Mierzwa, ul. Poznańska 28-30. zdw 54 598

Parcela budowlana
na Winarach zaraz do sprzedania 6.60 m. kw. za gotówkę 4.000 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 54 598

Zakład fotograficzny
zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 54 583

Magiel
sprzeda i dostarcza na życzenie według ubikacji: ceny niskie. Ul. Umińskiego 8. Rybczyński. zdw 54 747

Na pończochy
wielka zniżka cen. - A. Szymański, Poznań. Św. Marcina 1. Specjalny magazyn pończoch. Pw 8106/7-1.146/7

Kanapy
leżanki, materace, łożka żelazne, łożka rozkładane, własny wyrób, najtaniej Strzelecka 31. zdw 54 696-7

Piec
westfalski sprzedam. Wiśniowa 64 Debiec. zdw 54 722/3

Skład
taw. krótkich oddam za gotówkę. Adres wskaże Kurjer zdw 53 149

Kozuch
prawie nowy z końskim karakulowym korzystnie na sprzedaż. Mutaki 40 ul. wysoki parter prawo. zdw 54 671

Zaprowadzony
skład papierosów i papieru w większym i mniejszym powiatowym (30 000 mieszkańców), przy głównej ulicy z powodu choroby do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 804

Kino
aparatury tanio sprzedam. Modliński, Kolejowa 45 zdw 54 661

Fortepian
zagraniczny w dobrym stanie tanio sprzedam. Przybyłowice Śniadeckich 6. zdw 54 655

Sypialnia
250 zł. Nad Bogdaną 6 a front, III. prawo. zdw 54 645

Rurki
do ondulacji włosów od 1.50 zł jak wzór 3.75 lampki spirytusowe od 1.90 poleca najtaniej Wenzlik. Poznań Aljeje Marcinkowskie go 19. dw 2 570

Formy
wielkanocne tanio sprzedam. - Wytwórnia cukiernicza, Wrocławska 32. zdw 54 701

Wroniecka 24
znajduje się Hurtownia Porcelany. Tamże sprzedaję wyłącznie Cmielowski Porcelany bez wyjątku każdemu. Potem szkliwki tylko 10 groszy, umywałki 7% zł.; noże widelce tuzin 23% zł.; - Różne prezenty jak najtaniej. - Szkło, porcelana dla restauratorów zupełnie tanio. zdw 54 715

Futro
damskie wierzch popielice sprzedam. Ogrodowa 2. II., prawo. zdw 54 634

Magnet
Bosza (C. R. 4), karburator Pallasa tanio. Degórski, Dąbrowskiego 88. zdw 54 633

Wózek
dziecięcy Brennabor, granatowy, elegancki, mało używany na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 54 630

Żwir
piasek za bezen 2 sztuczery, amunicja, strzelby szable antyki, gramofon szafkowy, pompe do wody Klupiec Długa 6. zdw 54 614

Skład
dwa wejścia, w centrum nadaje się na każdą branżę korzystnie sprzedam Oferty Kurjer zdw 54 621

Jadalnia
i salon kompletne z dywanami do sprzedania. Zobaczyć można do poniedziałku Poznań Rybaki 20 a, parter, prawo. Pw 8 305-53.40

Skład
cukierków cukiernia, towar, pokój z kuchnią za 4.000. Oferty Kurjer zdw 54 211

Maszynę
Singera do cholewec sprzedam. Prymka, Półwiejska 23. II front. zdw 54 779

Maszyny
do szycia motocykle, rowery zaprowadza fachowo. Czerniak, Półwiejska 11. zdw 54 772

Najtaniej
sprzedaję płaszcz damskie gotowe, wykonuje miarowo Józef Szuster, Stary Rynek 76 zdw 54 873

Sprzedam
hydrauliczna pra. Oferty Kurjer zdw 54 776

Skład
Wrocławski sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 54 770

Frak
na średnia figurę tanio sprzedam. Zdrawia 5. II. p., pr. zdw 54 784

12 mórg
gruntu budowlanego w Miasteczku cłości lub częściowo na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 54 780

Dom
piętrowy w Kejni przy głównej ulicy do sprzedania z powodu śmierci. Czochrański, Kejnia. zdw 54 738

Dom
handlowy, centrum dochód roczny 10.000. cena 50.000 gotówka. Szarek Bydgoszcz, Dworcowa 90. zdw 54 793

Parcela
budowlana sprzedam przy ul. Dąbrowskiego. 500 m2, przystanek tramwajowy, elektryczność, kanalizacja w miejscu. Informacje Cegielnia Jeżycka, ul. Dąbrowskiego 121. zdw 54 788

Pokój
kuchnie z meblami odstapię. - Adres Kurjer zdw 54 796

Zakład fryzjerski
damskomeski, komfortowy na 6 obsłuz centrum z powodu wyjazdu na dogodnych warunkach z mieszkaniem spieszenie na sprzedaż. Czesław Godziński, Św. Wojciech 1. zdw 54 806

Linia autobusowa
z 2 autobusami w Poznaniu, od kilku lat w ruchu, bez konkurencji dobrze prosperująca, z powodu choroby do sprzedania. - Zgłoszenia upraszam pod zdw 54 189

Moja
tegoroczna wyprzedaż inwenturowa to rekord „aniłości” Suknie balowe 12.50, płaszcz damskie 3.95, suknie wełniane 2.95 swetry 12.10 i wiele innych artykułów za 1/5 ceny. Maksymilian Stürmer, Stary Rynek 80/82. zdw 54 116

Pierze i puch
nig czyste wyrobny pościelowe, kody puchowe, poduszki dekoracyjne - najtaniej. L. M. NAP. Poznań ul. Wrocławska 30. tel. 58-02 Pw 5446-33.137

Meble
wszekiego i czaju now. i używane Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pał ul. Marszałka Focha 29 * * * * * azyn mebli telefon 64 25 Pw 5 19-45 82

Pokój
męski sprzeda Stolarska ul. Wroslawska 4. zdw 54 816

Gospodarstwo 40 mórg
ziemi, perenne żytniej 3 laski, budynek dobre (bez tywego inwentarza), przywance powiat jarociński, wpłaty 4.200 zł reszta hipoteka 3.000 zł na 14 lat, sprzedam z powodu wyjazdu zagranicę. Spieszne zgłoszenia reflektywów z gotówką Otręba Jarocin Kilińskiego 4. zdw 54 821

Piekarnie
cukiernie mieszkanie śródmieście Poznań sprzedam 9.500 Zgłoszenia Kurjer zdw 54 440

Majątek w Poznaniu
200 ha, blisko miasta bon 2.70. Inwentarz żywy i martwy nader kompletny. Wszystkie budynki maszynowe i w najlepszym porządku, sprzedam lub zamienię na kamienie w Poznaniu z dopłatą. Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 122

Skład
w pow. mieście z urządzeniem i towarem wraz 4-pokojowym mieszkaniem z meblami za 12 tyśięcy. Oferty Kurjer jw 5353

Gramofon
szafkowy tanio sprzedam. Marm. Focha 29, front. I., lewo. jw 5361

Najtańsze źródło zakupu
zegarki, biuterja i obrączki ślubne - Berylanty okazjynie. Złote niszki ceny. Zygmunt Kutzner, św. Marcina nr 30 (narożny dom ul. Kantaka). zdw 54 866

Parceli
kilka w Poznaniu w ładnym położeniu, piasek, glna na miejscu co najmniej do 50 proc. koszt. Zgłoszenia hotel „Polonia”, ul. Grunwaldzka 307. - godzina 9.30-10.30; 2.30-3.30. jw 5366

Sprzedam
tanio biurko z krzesłem, salonik męski, lustra, krzeska maszynowa obraz, szafka na stół, składowy stół, rower, lornetka, kozuch posciel Rybki 7, podwórko, lewo, III., lewo. zdw 54 818

Filmów
tanio sprzedaję do kin wędrownych, domowych, dziecięcych. Św. Marcina 74, parter, prawo. zdw 54 942

Osada rentowa
składająca się z domu czteropokojowego, 7 mórg ziemi, zabudowań, konia, krowy, wozu 7 km. od Poznania za 9.500 zł sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. rw 12 736

Teren fabryczny
od 10.000 metr. kw wzwys również z bocznica kolejowa w Poznaniu korzystnie sprzeda Dudek Wielkie Garbary 34. rw 12 737

Skład
przy ul. 27 Grudnia o dwóch oknach wystawowych z kompl urządzeniem bez towaru natychmiast do odsapienia Oferty do Kurjera zdw 54 455

Pokój
męski na sprzedaż. Cena 600 zł Fr Siankowski, Kórnik powiat Gremski. zdw 54 529

Rower
nowy nielowany radio i lampko we antene ramowa i oraz kanarki nagrodzone okazjynie sprzeda Książkiewicz ul. Ratajcza 4. brama, parter prawo wechół Kiono Słofce. zdw 34 527

Balowe
dwie śliczne nowe suknie okazjynie, noie sprzeda Salon M6d Pani Hunki, Gwarna 11. Iiw 65

Samochód
4 osobowy kryty, w d. brym stanie sprzedam za bezen Dzierżawski, Poplińskich 2 a II zdw 54 470

Piec
kafłowy pokójowy, używany tanio sprzedam Fabryka Piotra Wawrnyka 42. zdw 54 519

Płaszcz Futro
męskie, Tyrakowska, Mielżyńskiego 22, zdw 54 525

Wille
duży ogród, przedmieście Poznania, sprzedam Zgłoszenia Kurjer zdw 54 524

Dynamo
25/40 volt 20 amper motor benzynowy 2 PS, sprzedam. Oferty Kurjer zdw 54 523

Lustro
kryształowe, duże, tanio, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 548

Hotel restauracje
w powód podszego wieku przy wpłacie 15 000 zł sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 501

Sprzedam
skrzydło mahoniowe, wartościowe, 500 zł, Bandurska, Wrocławska 18, zdw 54 494

Bemberga 5,50
gońszochy z kolorowym brzegiem, detalicznie, hurtownie „Atlantic” Wrocławka 15, I. p. zdw 54 853

Kiosk
dobrze zaprowadzony w ruchliwym miejscu z koncesjami na papierosy i piwo, latem można ogród urządzić wraz towarem, sprzedam za 8 000 zł, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 709

Twaróg
oddam, K. Wolski, mleczarnia w Kostrzynie, zdw 54 467

Phonole
jak nowa, okazynie tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 54 466

Szory wyjazdowe
białe okucie mało używane, sprzeda Bukowska 32, parter, lewo, zdw 54 860

Futro
skunksowe sprzedam, Cena 280, Wiertel, Półwiejska 37, podwórko, III, zdw 54 870

Futro
pismowce (czarne poszyte) tanio sprzedam, ul. Dąbrowskiego 9/11, III, lewo, zdw 54 869

Koce
obrazek, garnitur umywalki, Focha 55, II, lewo, zdw 54 482

Pianino
za bezcen sprzedam, Dąbrowskiego 25, Bakowski, jw 5356

5 KUPNA

Parcele
800 m² (najchłodniej Łasars) na gotówkę kupie Oferty Kurjer zdw 54 151

Kupię
dom lub wille w Poznaniu wprost od p. gospodarza, jednak z wolnym 5 do 8 pokojowym mieszkaniem gotówka, płace 50 do 70 tysięcy zł. Oferty do Kurjera zdw 54 205

Domek
mieszkalny z piekarnią, w miejscu bliżej wsi z stacją kolejową bliżej Poznania kupie przy wpłacie 7-9 000 względnie w dzierżawie, Kurjer zdw 54 212

Karto - Index
używany kupie, Zgłoszenia z ceną pod zdw 54 254

Pianino
używane w dobrym stanie kupie, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 156

Kociół narowy
kornwalijski na 35 do 40 m² nie niżej jak 1 atm, w dobrym stanie kupimy Józef Działbaszewski, 6-ka Poznań ul. Przemysłowa 35 zdw 54 094

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F. Tarłowska Poznań Pl Wolności 11 Pw 5 465

Domek
w ogrodzie, daleko od miasta, blisko Poznania kupie, Oferty z ceną, Kurjer zdw 54 5594

Wózki
dłacie używane kupuje, Razer, Szewska 11, zdw 54 718-9

Rzeźnictwa
z urządzeniem w Poznaniu poszukuje, Oferty z ceną Kurjer zdw 54 533

Piekarnie
dobrze prosperująca z domem w mieście powiatowym kupie, Oferty Kurjer zdw 54 489

Kupię
męski pokój Oferty Kurjer zdw 54 484

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju, rzeczy, Dom Komisowy, Podgórze 2, Pw 8884

Kupię
okazyjnie srebrny sztućce deserowy, gładki, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 457

Składu
z mieszkaniem zaraz poszukuje Oferty z warunkami Kurjer zdw 54 403

Parcele budowlana
do 1 000 m² w pobliżu tramwaju na gotówkę kupie Oferty Kurjer zdw 54 623

Kino
lampe projekcyjna, lustrzana używana poszukuje, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 644

Kupię
nowoczesną ławkę fryzjerską, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 590

Kupię
w dobrym stanie kase „National” wielkość 40 cm, Oferty do Kurjera zdw 54 744

Kuchnie westfalską
używana kupie, Oferty Kurjer zdw 54 807

Rzeźnictwo
z urządzeniem, mieszkaniem, lub skład nadający się na rzeźnictwo kupi poważny reflektant, Zgłoszenia Kurjer jw 5363

Pianino
prostostronne do ćwiczeń chociaż zniszczone kupie za gotówkę, Zgłoszenia ceną Kurjer zdw 54 819

Pianino
spiesznie kupie, Oferty Kurjer zdw 54 816

Kociół
do gotowania marmelady z podwójnym dnem kupie, Oferty do Kurjera Pozn. n.w. 7 012.

Fabrykę
cukierków lub kompletne urządzenie do takowej kupie, Zgłoszenia do Kurjera Pozn. n.w. 7 011.

Kupię
magiel w dobrym stanie, Podanie ceny Kurjer zdw 54 896

6 KAMIENICE

Administracje
domu przyjmie, wzamian zastawie większą ilość dolarów lub 30% zysku od wygranych, Oferty Kurjer zdw 53 113

Kamienica
dwupiętrowa w Mosinie do sprzedania, Cena 15 000 zł, Wpłata podług umowy, Zgłoszenia: Pikulik, Poznań, Marszałka Focha 193, zdw 54 352

Kamienicę
kupię w dobrym punkcie Poznania przy wpłacie 85 tysięcy złotych, Pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurjer zdw 54 483

Administracje
wielkich domów mieszkalnych przyjmie starszy oficer emerytowany, znający przepisy administracyjne z ewentualnym objęciem mieszkania, Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 54 522

Kamienicę
procentująca się, wpłaty do 20 tys. kupie, Szczegółowe oferty Kurjer zdw 54 829

Kamienicę
w Poznaniu kupie natychmiast wprost od gospodarza, Wpłaty 100 tysięcy, Oferty „Par” 27 Grudnia 18 pod nr. 60.12 Pw 8314-60.12

Administracje
kamienicę przyjmie rutynowany właściciel domów, Oferty Kurjer zdw 54 906

Zamienie
kamienice w Poznaniu na Bydgoszcz lub Gdynię, Oferty Kurjer zdw 54 915

7 PIENIĄDZ

15 000
kaucji lub dobra hipotekę, przyjmie filie, bufet, skład konserwacyjny, posada, Dembek, Bydgoszcz, Senatorska 22, zdw 54 252

Przyjmę
przedstawicielstwo na Kallez, posiadając dom z sklepem dam gwarantuje, Adres: Kalisz, Warszawska 12, Musiałowicz zdw 55 408

12.000
złoty do dyspozycji, Propozycje, podanie udziału zysku miesięcznego gwarancji do Kurjera pod zdw 54 699

Wspólnik
potrzebny z gotówką 3 000 do przedsiębiorstwa handlowego, Oferty Kurjer zdw 54 622

Pożyczki
poszukuje na I. hipotekę gospodarstwa po Ziemstwie Kredytowym resp. Państwowym Banku Rolnym pieniężny - dług - lub krótkoterminowe, Procenta według umowy, Zgłoszenia E. Adamkiewicz, Poznań 5, Wierzbicice 18, zdw 54 155

Pożyczki
5 tysięcy poszukuje na budowę, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 509

Poszukuje
3-4 tysięcy z pożyczki lub przyjmie zaraz wspólnika (czke) z takową sumą do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa zabezpieczenie hipoteczne, Adres wskazuje Kurjer zdw 54 468

Poszukuje
z kancją gotówkową kierownika mylna 7-10 000, inkasenta kancją 2-6 000, Młyn Parowy Lu basz, zdw 54 556

Hipotekę
zastaw fortepian, posada lub mieszkanie, wypłata 250-2500 zł, Warunki Kurjer zdw 54 520

12.000 zł
poszukuje na hipotekę centrum miasta Poznania, „Procent” według umowy zgóry Oferty Kurjer zdw 54 227

500 zł
kaucji, wstąpi nawakroś uczyli i rzetelny kucharz jako kierownik restauracji, hotelu gdzie brak uczyliwego zarządu, Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 795

1.000 zł
pożyczki udzieli na pierwszą hipotekę, Zgłoszenia Kurjer jw 5358

Wspólnika
czynnego z kapitałem 8-10 tysięcy do składu bławatów, towarów krótkich, konfekcji, z powodu choroby przyjmuje lub sprzedam, Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 6, n.w. 7 009

10-12.000
złoty kaucji gotówką, złożyć rutynowany zbożowiec za udzielenie dobrej posady ewentl. przystąpi jako wspólnik, Oferty Kurjer zdw 54 801

8 DO WYNAJĘCIA

2 mieszkania
po 3 pokoje, 1 mieszkanie po 2 pokoje zaraz do wydzierżawienia od gospodarza, Stacja kolei Czerwonak, Oferty Kurjer zdw 54 238

Mieszkanie w willi
w eleganckiej dzielnicy Poznania jest do odstąpienia na przeciąg 2 do 3 miesięcy 4 pokojowe mieszkanie kompletnie urządzone, Zgłoszenia Kurjer zdw 53 209

Zaraz
cztery-pokojowe, komfortowe, telefon, park, czwórka willa, Szelałkowska 19 (wzdłuż Warty), Informuje stróż, zdw 54 036

2 pokoje
i kuchnia, światło elektryczne wprost od gospodarza, czynsz 1.500 zł za 1 1/2 roku, ul. Debiecka 28, zdw 54 111

Mieszkanie
jednopokojowe i pokój z kuchnią wynajmie gospodarz Tyżyk, ulica Jeżycka 28, zdw 54 712

Sześć
pokoi, centrum od gospodarza do wynajęcia na mieszkanie lub lokal, Czynsz dwudziestni, Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 692

Mieszkania
pokój, kuchnia oraz pokój duży za dzierżawę zgóry korzystnie, Górna Wilda 32, parter, prawo, zdw 54 071/72

4 pokoje z komfortem
wili, Solacz, Mazowiecka 6 suche, zdrowe I piętro garaż, ogródek pokój służbowy, do wynajęcia od gospodarza, Czynsz zgóry, zdw 45 515

Oddam
natychmiast 5 pokojowe mieszkanie z komfortem za zgodą gospodarza, Oferty Kurjer zdw 54 653

Pokój
kuchnia, dzierżawa zgóry od gospodarza, Adr. Kurjer zdw 54 612

Mieszkanie
trypokojowe komfortowe w Górnie, czynsz wynajmie, światło elektryczne, Czynsz miesięczny, Informacje: Dziennik Wierzbicice 3, zdw 54 585

Mieszkanie
4 pokoje z kuchnią, centralne ogrzewanie w Puszczykowo przy drodze do wynajęcia (telefon), Janaszek, Poczta 26, 12-2 godz., Pw 8273-191

Mieszkania
dwupokojowe, kuchnia, przedpokój, łazienka oraz skład wydzierżawi Brobuk, gospodarz, Górna Wilda 114, zdw 54 761

Kompletnie
komfortowe urządzone 3 pokojowe mieszkanie kuchnia śródmieście sprzedam powód wyjazdu, cena 14 000, czynsz 120 miesięczny, Oferty Kurjer zdw 54 768

Mieszkanie
pokój kuchnia skład dla fryzjera od gospodarza, Sokola 15 (Solacz), zdw 54 822

Mieszkania
1, 2, 3, 4 pokojowe, kuchnia - spiesznie wydzierżawi - Biuro Handlowe, Kantaka 1, II, zdw 54 875

Dwa
słoneczne pokoje z kuchnią I. piętro, czynsz zgóry 1 500 zł, zaraz do wynajęcia, Zgłoszenia piekarnia Marszałka Focha 157, jw 5357

Pokój
próżny na biuro, Wielka 2, I, rw 12 751

„Informator” poleca mieszkanie
za dzierżawę Ratajczaka 15 - (Pasaż), zdw 54 836

Pokój
próżny za roczną dzierżawę odda Cichočka, Droga Urbanowska 25 zdw 54 845

1.000
pokój kuchnia dwuletnia dzierżawa, Agencja Kurjera, Przecznicza 1a, zdw 54 839

Mieszkanie
6 pokojowe z ogrodem, willa, komfort Solacz, wynajmie właściciel, czynsz 420 zł, dwa lata zgóry, Kurjer zdw 54 838

Mieszkania
pokój, kuchnia 1.200; 2 pokoje, kuchnia, łazienka 1.400; pokój, włączna kuchnia 600, rok dzierżawa, Informacje: Centrala, Plac Sapietzyński 7, I, zdw 54 903

9 SZUKA MIESZK.

Szukam
mieszkania 3-4 pokojowego ul. Półwiejskiej Oferty Kurjer zdw 54 150

3 pokojowe
komfort ewentualnie przedmieście przy tramwaju poszukuje, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 223

2 lub 3 pokojowe
mieszkania z kuchnią łazienka w nowej willi poszukuje wprost od gospodarza, Czynsz podług umowy zgóry, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 708

1 lub 2
pokoi z kuchnią poszukuje wyższy urzędnik (bezdzielne małżeństwo) za czynszem mieszkaniem dobrym, wprost od gospodarza, Oferty pod zdw 54 700 do Kurjera.

Szukam
mieszkania 2-3 pokojowego z przynależnościami wprost od gospodarza, Czynsz zgóry, Oferty Kurjer zdw 54 537

Poszukuję
2-3 pokoje z kuchnią, wprost od gospodarza, płace dzierżawę za dwa lata zgóry, Agencji wykluczeni, Zgłoszenia do ekspedycji zdw 54 510

Poszukuję
zaraz lub później 4 pokojowego mieszkania z wygodami, Plac czynsz zgóry Oferty Kurjer zdw 54 508

Od zaraz
w Poznaniu poszukuje wprost od właściciela domu 3 pokojowego mieszkania z komfortem nie wyżej II. piętra, Dzierżawa zaplace zgóry, Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 54 539

5 pokojowe
mieszkanie w nowoczesnym domu w pobliżu śródmieścia poszukwane, Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 54 567

2-3
pokoi z kuchnią, Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 54 564

Mieszkania
2 pokojowe centrum z wygodami, od zaraz poszukuje, Plac czynsz 1-2 lat zgóry Oferty Kurjer zdw 54 673

Pokoju
z kuchnią lub próżny z używaniem kuchni poszukuje, Oferty Kurjer zdw 54 609

Mieszkanie
1-2 pokojowe z kuchnią poszukuje bezdzietne małżeństwo, Czynsz zgóry, Oferty Kurjer zdw 54 569

Urzędnik
szuka od gospodarza 2 pokoj. kuchni, czynsz zgóry, Adres Kurjer zdw 54 354

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3 pokój
komfortowe zamienie na 4-5, Oferty Kurjer zdw 54 628

Zamienie mieszkanie
w domach magistrackich przy ul. Rolnej, pokój z kuchnią na takie same lub większe, Oferty Kurjer zdw 54 521

Mieszkanie
Zamienie pokój z kuchnią; a najchętniej na portierswo, Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 458

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla 2 panów lub pań, drugi wspólny dla pana i młodszy dla pana lub panienki, zaraz wolne, Nie golewskich 10, I. lewo, zdw 54 006

Pokój
dla panienki wspólny z własną pościelą od zaraz, A. Dobrowolska, ul. Wodna 5, II p, zdw 54 290

Wdowa
poszukuje dwie solidne panienki; opieka zapewniona, Małeckiego 22, I. prawo, zdw 54 295

Pokój
dla pań lub panów do wynajęcia zaraz lub później, Za Grobla 6, II piętro, prawo, zdw 53 973

Pokój
ładny, ciepły, Matejki 1, I, zdw 54 842

Śródmieście
niekrepujący, elektryczność, łazienka, telefon, centralne ogrzewanie, plynaca ciepła, zimna woda, Oferty Kurjer zdw 54 849

Dwuosobowy
pokój, Wierzbicice 39 a, dom boczny, II. p, zdw 54 705

Centrum
frontowy pokój 1-2 inteligentnym wynajmie, wejście niekrepujące, Wysoka 1, I. p, zdw 54 711

Pokój
wynajmie, Św. Marcina 4, III. p, Jedrowiak, zdw 54 687

Pokój
frontowy, czysty, - Poznańska 8/10, I.II., prawo, zdw 54 693

Niekrepujący
1-2 frontowe słoneczne, elektryczność dla osoby na stanowisku, Św. Wojciech 14/15, III, lewo, zdw 54 506

Panienki
na skromny pokój, W. Garbary 35, II. front, Zys, zdw 54 706

Jeden
i dwuosobowy, Spryrowa Długa 4, II, zdw 54 620

Pokój
wspólny dla panienki, Łakwa 9, III, lewo, zdw 54 615

Pokoik
paniencie, Słowackiego 39, III, lewo, zdw 54 613

Pokój
wynajmie, Matejki 57, parter lewo, zdw 54 627

Pokój
panom, Nowak Matejki 59, zdw 54 625

Dwuosobowy
Marszałka Focha 49, III. prawo zdw 54 624

Solidnym
panom paniom, Słowackiego 39, III., prawo, zdw 54 481

Studenta
spokojnego, młodego na wspólny pokój, Śniadeckich 24, parter, lewo, zdw 54 491

Pokój
przychylnie, umeblovany, inteligentnej pani, Fiońska, Wierzbicice 19, zdw 54 499

Pokój
małżeństwu zaraz, Polus Matejki 36, zdw 54 479

Pokój
dla studentki lub studenta na Solacz, Mazowiecka 7, I. piętro, zdw 54 513

Wspólny
Rybaki 8, front, II., prawo, zdw 54 694

Pokój
Przemysłowa 12 III., prawo, zdw 54 504

Słoneczny
bez pościeli 2 inteligentnym panom, Zielona 2, I., lewo, zdw 54 502

Pokój
Marszałka Focha 55, II., prawo zdw 54 812

Pokój
niekrepujący 30 zł, Wrocławska 38, dom boczny III. p. zdw 54 810

Dwuosobowy
elektryczność, Wielkie Garbary 2, Woźniak, zdw 54 790

Pokoik
Za Grobla 5, parter, prawo, zdw 54 789

Pokój
elegancki, telefon, wynajmie, Ratajczaka 40, Ogurkowska, zdw 54 821

Pokój
Strzelecka 5, III., lewo, zdw 54 862

Duży
umeblovany, elektryczność, telefon, łazienka, - Św. Marcin 74, parter, Maserak, zdw 54 868

Pokoik
mały bez pieca tanio, Słowackiego 37, Plebański, zdw 54 880

2
mniejsze pokoje, Matejki 66, III, lewo, zdw 54 879

Pokoje
panom z telefonem, Matejki 65, I., lewo, zdw 54 878

Panienke
na pokój, Kaczmarek, Małe Garbary 3, rw 12 744

Pokój
1-2 osobowy ewtl. małżeństwu, Matejki 4, II., lewo, jw 5 359

Elegancki
pokój Szamartzewskiego 2, I, prawo, jw 5360

Elegancki
pokój elektrycznością, centralną Poznańska 58 a, II. lewo, nar. Mickiewicz, jw 5365

Pokój
do wynajęcia, Majewski, Jeżycka 46 a, jw 5 367

Pokój
Polna 16, II., prawo

2 osobowy

ładny pokój, Polna 13, I. p. zdw 54 652

Pokój i pokólk

umeblowany. Poznańska 27 a, I. p., d. zdw 54 651

Pokój

tanio wynajme. Pocztowa 36, IV lewo. zdw 54 650

Pokój

1-2 osób. Górna Wilda 65, IV. zdw 54 638

Na Sołacz

2 pokoje umeblowane do wynajęcia, centralne ogrzewanie, światło elektryczne, telefon z utrzymaniem lub bez. Ul. Sołacka 2, Kapełowa. nw 6999

Pokój

dla urzędnika lub kupca, wejście z sieni wynajme. Ogrodowa 20, I. prawo. zdw 54 607

Pokólk

ciepły, utrzymanie tanio. Matejki 39, I. lewo. zdw 54 606

Pokój

dwuosobowy, elektryczność, centralne, łazienka. Wyspiańskiego 12, III. lewo. zdw 54 603

Pokój

obszerny z używaniem kuchni od 15, I. 2 osoby lub małżeństwo. Skryta 14, parter lewo. zdw 54 601

Przyjmę

skromną panię na wspólny pokój. Wodna 7, Aumillerowa. zdw 54 595

Pokój

elegancko umeblowany I p. front 40 zł. mies. od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Sew. Mielżyńskiego 22, skład cukierków. zdw 54 575

Dla

przyjeźdnego pana niekrepującego, czysty pokój. Kantaka 1, II. prawo. zdw 54 584

Św. Marcin 14

ładny pokój 2 osobowy, ewtl. małżeństwu z używaniem kuchni Szmania, III. zdw 53 756

Pokój

wolny. Wierzbickie 55, III lewo. zdw 54 703

Pokój

dwuosobowy 15, I. Marsz. Focha 41, III. lewo. zdw 54 745

2 panom

lub małżeństwu wynajme umeblowany pokój. Adres wskaze Kurjer zdw 54 759

Panienkę

utrzymaniem lub bez. Kochanowskiego 23, II lewo. zdw 54 758

Pokój

panom. Ogrodowa 5 Gintrowicz, dom ogrodowy, parter, prawo. zdw 54 754

Pokój

duży dla 3 panów — pań zaraz lub 15, I. Wasilewska. Skarbowska 19, dom boczny. zdw 54 766

Duży

sloneczny pokój, elektryczność, na 1-3 osoby. Wybieralski, Niegolewskich 2. zdw 54 765

Pokój

z klatki schodowej, umeblowany, frontowy, dwuosobowy. Św. Wojciech 25, III, lewo. zdw 54 813

12 SZUKA POKOJU

Próżnego

pokoju parter lub I piętro śródmieście poszukuje Kurjer zdw 54 265

Bankowiec

poszukuje pokoju umeblowanego. Oferty z ceną Kurjer zdw 54 710

Poszukuję

od 15, I. pokoju niekrepującego najchętniej z klatki przy Szewskiej, Żydowskiej lub blisko St. Rynku. Spieszne oferty do Kurjera zdw 54 684

Starsza

urzędnicza poszukuje niekrepującego pokoju umeblowanego lub próżnego. Oferty Kurjer zdw 54 689

Studentka

(Niemka) od 15, I., w centrum. Kurjer zdw 54 411

Poszukuje

pokoju niekrepującego chętnie klatki schodowej, z pianinem centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 540

Komfortowego

pokoju, tylko śródmieście, możliwe osobnym wejściem od 15, poszukuje pan. Kurjer zdw 54 546

Pokoju

umeblowanego poszukuje małżeństwo w śródmieściu z podaniem ceny Kurjer zdw 54 670

Pokoju

czystego, niekrepującego 1. II., szuka pani na stałe posiadzie śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 563

Dwucobowego

pokoju w śródmieściu do zł 80 od zaraz poszukujemy. Oferty Kurjer zdw 54 663

Małżeństwo

pracujące, bezdzietne poszukuje dwucobowego pokoju wygodami śródmieściu. Oferty warunkami Kurjer zdw 54 608

Pokoju

poszukują dwie panienci centrum. Oferty Kurjer zdw 54 602

Próżny

pokój osobny wejście. Oferty Kurjer zdw 54 600

Pokoju

pusatego poszukuje małżeństwo bezdzietne. Oferty Kurjer zdw 54 594

Szukam

małego pokoju 20 zł. samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 54 580

Pokoju

do 30 zł. poszukuje Jezycze. Oferty Kurjer zdw 54 762

Poszukuję

3 pokoju umeblowanych, komfortowych, centralne ogrzewanie, placę każdą cenę. Biuro Handlowe, Kantaka I, II. zdw 54 874

„Informator”

poszukuje pokój Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 54 635

Ekspedjentka

poszukuje pokoju do 35 zł w okolicy Rynku Wileńskiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 841

Pokoju

na biuro centrum poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 54 849

Pokoju

niekrepującego, dobrze umeblowanego, poszukuje pan zaraz. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 54 882

13 LOKALE

Lokal

handlowy, duży Plac Wolności, obszernymi suterrenami, z powodu wyjazdu zaraz odstąpie. Zgłoszenia zdw 54 210

Ladne

biurowe 3 pokoje, osobny przedpokój do wynajęcia. Św. Marcin 66, I. piętro, prawo. Pw 8 105-52,20

3 próżne

pokoje na biura w śródmieściu poszukiwane. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 54 536

Ubikacje

60 kwm., nadające się na pracownię lub składnice. Garncarska 3, podwórze. zdw 54 543

Na biuro

pokój do wynajęcia Kantaka 5, I., lewo, front. zdw 54 566

Lokal

piękny, duży na III piętrze, nadaje się na pracownię haftów. Dwa okna wystawowe w bramie od ulicy 27 Grudnia. Wiadomość Garncarska 5, „Pestyna”. zdw 54 582

Poszukuje się

1 większej lub 2 mniejszych ubikacji parterowych na biuro i składnice w pobliżu Św. Marcina. Oferty pod zdw 54 922

Ubikacji

możliwie śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 54 842

2

pokoje na biuro tuż przy placu Wolności. Oferty Kurjer zdw 54 889

14 DZIERŻAWY

Wydzierżawie

lub przyjmę współnika do hurtowni piw i fabryki napojów bez alkoholowych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 53 747

Skład

dobrze prosperujący przy Placu Wolności z powodu stosunków rodzinnych do oddania Oferty Kurjer zdw 54 136

Dzierżawa

240 mórg, inwentars żywy, martwy kompletny, z mora: 100 funtów, blisko miasta i szosy objęcie 12 tysięcy zł. Maliński Kretoszyn Płastowska 30. zdw 54 407

Skład

z przyległymi ubikacjami, parter w śródmieściu, nadający się na bank, kawiarnię lub na każde inne przedsiębiorstwo wydzierżawi zaraz gospodarz. Zgłoszenia Św. Marcin 59, skład. zdw 54 551

Plac

z działką szopa, nadająca się na przedsiębiorstwo budowlane lub ogólnie od zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 656

Skład

z urządzeniem, mieszkaniami 2 pokoje i kuchnia, nadający się na każdą branżę, specjalnie dla fryzjera lub na warsztat obuwiczy zaraz do wynajęcia. Września, Zamkowa 19. nw 7002

Gospodarstwa

30-50 morgowego dobrej ziemi blisko Poznania z żywym i martwym inwentarzem poszukuje celem dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 54 574

Skład

kolonialny, dobrze prosperujący wprost od gospodarza do wydzierżawienia. Adres wskaze Kurjer zdw 54 576

Wydzierżawie

od zaraz skład rzeźniczy wraz z większą kucnią w gospodarstwie z mieszkaniem w okolicy połacie. Nowak Górna Wilda 30, I. piętro. zdw 54 913

Wydzierżawie

ubikacje fabryczne, spichrze przy dworcu za prowincję. Oferty Kurjer zdw 54 777

Skład

nadający się na filię rzeźniczą, drogerię lub fryzjerstwo od właściciela do wydzierżawienia Górna Wilda 147. rw 12 735

Matematyk

udzieli lekcji. zdw 54 830

15 UZDROWISKA

Zakopane

Nowo otworzony pensjonat „Belweder” droga do Strążyk, 10 min. od poczty poleca komfortowe, słoneczne pokoje z centralnym ogrzewaniem, kuchnia wykwintna na masle. Ceny od 12 zł telefon 655 nw 6990

Zakopane „Januszek”

ul. Chalubińskiego, pensjonat adwokata Włochyńskiego z Poznania Pokoje ładne, ciepłe. Kuchnia pierwszorzędna. Cena I^o do 12 zdw 50 106

Krynica

Pensjonat Bristol otwarty przez sezon zimowy: znana wyborowa kuchnia pod zarządem Stefani Noskowskiej zdw 47 204

Szczawnica

Pensjonat „Renata” otwarty przez sezon zimowy komfort nowoczesny kuchnia wyborowa, opieka lekarska Dr. Wernera specjalisty chorób wewnętrznych z Poznania Dojazd od Starego Sącz. zdw 54 104

Krynica

Willa „Flora” pensjonat Fr. Kieprzy komfortowo urządzony, bieżąca ciepła i zimna woda, centralne ogrzewanie wodne, 3 minuty pieszo do Nowych Łazienek Telefon nr. 57. zdw 54 376

Krynica

Pensjonat Reduta, Heleny Nowackiej, centrum miasta otwarty od 15 grudnia, poleca ciepłe pokoje całodziennym wykwiintnem utrzymaniem od 11 zł. ow 2231

Zakopane

pensjonat murywan „Nella” do Białego poleca pokoje z utrzymaniem 11,50 dziennie. nw 7 010

16 OSOBISTE

Panie Waciu

Oczekuje listku do Kurjera. — Inez. zdw 54 631

Autobusy

do Gniezna ul. Dominikańska 9,15; 11; 13,45; 16,30; 20,15 rw 12 747

Ostrzeżenie

Wzywam wszystkich, którzy będą przyjmowali weksle z moim podpisem ażeby przed przyjęciem tychże stwierdzili u mnie prawdziwość podpisu, albowiem w obiegach znajdują się weksle z fałszywym moim podpisem, za które nie odpowiadają. Władysław Fiza, szewski, Leszno. nw 7 007

Alli

przyjdź czwartek szóstej. Allah. zdw 54 925

21 ZGUBY

Zgubiłem papiery: książeczke wojskową, wykaz osobisty, dyplom szoferski unieważniam. Florian Maciejewski, Woźna 9, skład skór zdw 54 474

Zabiegłńska

zgubiła książkę legitymacyjną. Za wynagrodzeniem oddać Puszczkowsko „Marian” zdw 54 552

Pierścień

z perełkami zgubiono. Znajdę proszę adres Kurjer zdw 54 542

Zgubiono

papiery wojskowe na nazwisko Wincenty Frysiaak, Żórawia 5. zdw 54 783

Zaginął

pies foksterjer biały z znacznikiem. Oddać: Plotkowiak Łukaszewicza 26 zdw 54 932

22 ROZMAITE

Książki

powieściowe szkolne naukowe poszczególne dzieła i całe biblioteki kupuje plac najkrzyżyni. Woźna 12 „Książka - Antykwariat”. zwdp 53 452

Suknie

od 10 zł wieczorowe wykonuje Galazkwa, Focha 96, VIII wejście. m. 6. zdw 54 250

Akuszzeria

Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ul. Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdw 41 672

„Czystopis”

Wjazdowa 16, przepisanie, powielanie, tłumaczenie, wzy pisać maszyny. zdw 68 194

Toalety

wykwintne wykonuje po cenach przystępnych. Salomód, Kanta ka 2 zdw 52 476

Trykotaże miarowe

kostjumy sportowe, garnsonki, swetry, pulowery, sukienki, ubranka, kombinacje itp. korzystnie „Tricot”, Romana Szymańskiego 10, III. prz. Św. otokrzyż. zdw 54 733

Salę

dla posiedzeń lub zabaw poleca Hotel Britannia telefon 2197 98. zdw 53 031

Wróże

z kart, reki, Jerzego 4, III, prawo (Rynek Wildecki). zdw 53 846

Higieniczne

czyszczenia pierza i puchu skutecznie przy użyciu obojru (na życzenie odbiór i dostawa w domu) EMKAP. Poznań ul. Wrocławska 30, tel. 58-03 Pw 5 445-33,136

Maskowe

damskie kostjumy wypożycza tanio. Niegolewskich 10, III, prawo. zdw 54 688

Krawcowa

wykonuje suknie 8.-, płaszczki, kostjumy 18.— Łakowa 7, parter lewo. zdw 54 695

Sala balowa

nowocześnie oświetlona z muzyką mechaniczną, garderoba i bufet na miejscu jest na czas karnawału po przystępnej cenie do wynajęcia Sala znajduje się w śródmieściu i jest dobrze ogrzana. Łaskawe zgłoszenia przyjmują Cukiernia w Pasażu „Apolo”. zdw 54 702

Wózki

dziesięćce odnawia budki, pociąg ceratą, kółka na składzie. Razer, Szewska 11. zdw 54 716-7

Jasnowidz

Pewki rozwiązuje najtrudniejsze sprawy. Ekspertyza pism telepatia psychoterapia Woźna 13, III zdw 54 192

Obrazy

lepszych artystów tanio Trzeciogrodzie Maja 3, dom ogrodowy. zdw 54 535

Pięknie pisać

naukę w kilku lekcjach Helena Gniatczyńska, ul. Długa 11, parter prawo. Zgłoszenia po południu. zdw 54 492

Kapelusze

filcowe damskie i męskie fasonu i przerabiam na najnowszą fasony Aksaminie filcowe z alobne stać na składzie po najniższych cenach poleca W Zemska fabryka i magazyn kapeluszy św. Marcin 51 narożnik Kantaka. zdw 41 666-7

Baloniki

na karnawał najtaniej poleca Grzebalkowski, Chwaliszewo 36. zdw 54 514

Masaże

kosmetyczne i lecznicze, specjalność farbowanie Zakład fryzjersko-kosmetyczny, Maleckiego 19, I. (Łazarz). zdw 54 495

Oddam

w dobre ręce zdrową trzyletnią dziewczynkę. Oferty Kurjer zdw 54 464

Suknie

balowe, wizerowe, spacerowe wykonuje się szybko i tanio, przyjmuję się wszelkie prace kucnierskie. Le Grand Chic Ratajczaka 33. zdw 54 557

Chłopczyka

z dobrej rodziny zdrowej, milego oddam na własne bez wyngrodzenia. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 509

Fryzjerka

chodzi w dom, Czesanie 2 raz tygodniowo 7 zł miesięcznie, — Oferty Kurjer zdw 54 676

4 recenty

artykułów chemicznych dziennej potrzeby do fabrykacji i w asne go użytku oddam za 5 zł Oferty Kurjer zdw 54 668

Chiromantka

z długoletnią praktyką przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość z rak. fizjonomii, grafologii, fotografii i kart. Liczne podziękowania. Przyjmuję od 10-1 i od 3-8 wiecz. (Łazarz), Marciego Mottego 2, II piętro, front, drzwi środkowe. zdw 54 598

Meble

wszelkie pokoje najtaniej. Fabryka mebli Janiszczak, Swarzędz, ul. Kilińskiego. zdw 54 745

Biblioteka

oraz sekretariat Stowarzyszenia Rosjan przeniesiony Kantaka 1, II p. Otwarte poniedziałek, środa, piątek 6-8. zdw 54 742

Bieliznę

osobista, poscielowa wykonuje Michańska, Św. Marcin 63. zdw 54 752

Wykon

Nauka
pisanie na maszynie, metoda
głowiczena Zapisy codzienne w
firmie Biuro Krasn...
Plac Wolności 8 I piętro
Pw 7 507 46 20

Tańców
nowoczesnych
narodowych
wyuczona bez względu
zdolności szybko wzoro-
rowo — dyplomowany
profesor baletmistrz
Szuwajak Dom Rze-
mieśniczy Wały Zygmunta Au-
gusta 15 Złocienka. lekcje oso-
biste każdego czasu. zdw 54 508

Studentka
poszukuje zajęcia Oferty Kurjer
zdw 54 534

Kto
udziela lekcji z działu miernicze-
go? Zgłoszenia Kurjer pod
zdw 54 544

Starszy student
udzieli korepetycji w zakresie
gimnazjalnym z mieszkanin lub
wynagrodzenie Oferty Kurjer
zdw 54 571

Wykształcona
pani po kilkoletnim pobyście
zarazem udziela konwersacji
angielskiej i niemieckiej po re-
nach przystępnych. Oferty Ku-
rjer zdw 54 649.

Matematyki
w zakresie gimnazjum uczy nau-
czyciel szkół średnich. Oferty Ku-
rjer zdw 54 755

Matematyk
absolwent dyplomem naukowym.
pozwoleniem na nauczanie przy-
jmuje posady w gimnazjum. Oferty
Kurjer zdw 54 753

Student
udzieli korepetycji w zakresie
gimnazjum. Oferty do Kurjera
zdw 54 946

Szkola Języków
Marji Romington
Aleje Marcinkowskiego 21 dom
osrodowy, lewo. II, zdw 54 858

Którzy
pp. profesorów przygotowują mnie
z łaciny niemieckiego do matu-
ry? Oferty podaniem warunków
do Kurjera zdw 54 731

25 MUZYKA

Lekcyj
gry na skrzypcach a także przy-
jmuje seminarystów na lekcje
skrzypiec w domu i poza domem
nauczyciel dłużej uczeń prof.
Czerny, po badzu przystępnej
cenie Dabrowskiego 35 37 pod
wózce lewo II piętro zdw 2 526

Udzielam
lekcyj gry skrzypiec, mandolin,
Wilda, Wybickiego 2, zdw 54 681-2

Poznańska szkoła
gry fortepianowej Wpisy Wodna
8, II, zdw 54 487

Kwartet
koncertowy i danczyński dobrze
zgrany, z najnowszym repertua-
rem wolny od 15 bm lub 1 lute-
ro. Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 54 555

Kto
udzieli paniom lekcji gry na
skrzypcach. Oferty z podaniem
ceny Kurjer zdw 54 062

26 ROZRYWKA

Kino „Kapitol“
Półwiejska 2
Podwójny program. „Człowiek
na komicie“ z Lucjanem Albertin-
im i „Pod biczem despoty“ z
Gloria Swanson. zdw 54 943

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla
kucharczki posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Samodzielną
dobrze wykwalifikowaną kuchar-
ka poleca się na czas karnawału
Bilińskiego w Rożek, Maleckiego 14
II, prawo jw 5341

Higienistka
z kilkoletnią praktyką poszukuje
posady od 15 stycznia wzo-
rowo rb najchętniej lampo kwa-
rowa : sprawy pisemne Wyma-
gania skromne Oferty uprasza
się skierować do Kurjera Po-
znańskiego pod zdw 53 913

Stenotypistka
polsko - niemiecka, stenografia
poszukuje posady Łaskawe zgło-
szenia Kurjer zdw 52 439

Mężczyzna
lat 26 z kilkoletnią praktyką bio-
rową znajomością polskiego nie-
mieckiego, dobra prezentacja
szuka posady ewentualnie począt-
kującego w biurze adwokackim
Łaskawe oferty Kurjer
zdw 53 878

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer zdw 54 218

Stangret szofer
żonaty praktyki 4 lata szuka
posady od 1 IV 31 r. dobremi
świadectwami Oferty Kurjer
zdw 54 256

Energiiczna
inteligentna osoba szuka posady
gospodyni jest niezłama praco-
wita, gotuje dobrze Zgłoszenia
św. Wojciech 14/15. Anna u p
Terki zdw 54 215

Na prowincji
szukam posady jako cukiernik od
zaraz lub później. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 54 398

Książkowy
lat 26 orjentowany się we wszy-
stkich sprawach poszukuje posady.
Później złoży 1930 kanji
polskiej lub niemieckiej. Oferty
Kurjer zdw 54 383

Sierota
przyjmuje posadę jako bufetowa
od 15. I. Oferty Kurjer
zdw 54 389

Książkowa - bilansistka
długoletnia praktyka, pisaca biegle
na maszynie szuka posady moż-
liwie zaraz. Oferty Kurjer
zdw 54 315

Ogrodnik
obeznany wszechstronnie w swym
zawodzie specjalność kwia-
ciarstwo warzywnictwo sadownictwo
cięcie drzew karłowych poszukuje
posady żonatego od 1. 3. lub 1. 4.
Zgłoszenia Kurjer zdw 54 331

Paniątka
inteligentna poszukuje posady ka-
sierki najchętniej w drogerji. mo-
że złożyć kaucje. Oferty Kurjer
zdw 54 348

Paniątka
inteligentna - średniem wy-
kształconą, poszukuje jakiegokol-
wiek odpowiedniej posady Łas-
kawe oferty proszę skierować
do Kurjera zdw 54 214

Drogerzysta
władający także językiem nie-
mieckim, dobry rachowiec i eks-
pedjent szuka posady zaraz lub
później. Oferty Kurjer zdw 54 201

Mag. farmacji
z 3 miesięczną praktyką pozgu-
kuje posady w aptece. Janina
Deutchówna Wrocl,
zdw 52 945

Młody
inteligentny mężczyzna poszukuje
odpowiedniej posady może złożyć
600 zł kaucji Oferty Kurjer
zdw 53 562

Zredukowany
urzednik
państwowi bardzo dobry książko-
wo-rachmistrz, znający wszelkie
prace biurowe piszący na maszy-
nie poszukuje jakiegokolwiek po-
sady biurowej zaraz. Okolica oho-
jenna. Oferty Kurjer zdw 53 716

Osoba
czysta na wskroś uczciwa z goto-
waniem poszuk. w posady od
15 do jednej lub dwóch star-
szych osób Oferty Kurjer
zdw 53 844

Ekspedientka bufetowa
z długoletnią samodzielną prak-
tyką, sumienna pracowita, po-
szukuje posady Oferty Kurjer
zdw 53 548

Szofer ogrodnik
z praktyką pół-niemiem, dobrmi
świadctwami poszukuje stałej
posady od zaraz lub później. Łas-
kawe zgłoszenia Kurjer
zdw 53 861

Przyjmuje
posadę zaraz kierownika kuchni
parowych czajowych w zakładach
chirurgicznych w miejscu lub
na prowincji Zgłoszenia Kurjer
zdw 54 244

Galodziennej
posługi poszukuje. Oferty Ku-
rjer zdw 54 680

Rysownik
silna pierwszorzędna poszukuje
posady. Oferty Kurjer
zdw 54 686

Magistra
farmacji poszukuje posady Po-
znań lub okolica. Oferty Kurjer
zdw 54 685

Kongresowiarka
poszukuje posady gospodyni w
samotnej osoby. Oferty Kurjer
zdw 54 476

Dziewczyna
młoda znająca prace domową
poszukuje posady od 1. 2. Oko-
lica obojenna. Zgłoszenia Kurjer
zdw 54 629

Sierota
dobrze polecana sumienna i pra-
cowita, z dobrymi świadctwami
poszukuje posady na cały dzień
bez spania lub dobrej posady od
zaraz lub później. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 54 618

Osoba
starsza, inteligentna poszukuje
posady do samodzielnego prowa-
dzenia gospodarstwa domowego.
Oferty Kurjer zdw 54 616

Paniątka
poszukuje posady jako eks-
pedientka pomoże chętnie w go-
spodarstwie, zna ręczne robotki i
szycie. Oferty Kurjer zdw 54 387

Paniątka
poszukuje posady, zna szycie
ręczne robotki, polski i niemiecki
język, do dziećmi lub za wycze-
nie, zna gotowanie i wszelką
prace domową. Oferty Kurjer
zdw 54 338

Szofer
trzejdzielnicy uczywi poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer zdw 52 698-9

Bankowiec hardlowiec
zmieni posadę na kierowniczego
stanowisko względnie kasjera,
najchętniej w banku. Pierwszo-
rzędne referencje ewentualnie
kaucja. Piłmiennie zgłoszenia
zdw 54 280

Kowal
z kuciem koni, dobre świadctwa,
poszukuje posady Oferty Kurjer
zdw 52 031-3

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego od
zaraz lub 15 stycznia. Świs-
decia dobre. Oferty Kurjer
zdw 54 691

Ogrodnik
kawaler po wojskowości, z bar-
dzo dobrymi poleceniami poszukuje
posady zaraz lub później. Zgło-
szenia Czesław Andrzejewski,
Lubin. pow. Kościan,
zdw 54 220-7

Buralistka
znajomością księgowości, języka
francuskiego, administruje oma-
mi, przyjmie posadę Oferty pro-
sze Kurjer zdw 54 175

Kierownicza
poszukuje posady w składzie cu-
kierków lub jako kasjerka. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 54 173

Mechanik
precyzyjny poszukuje posady
względnie przyjmie prace w domu
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 54 089

Samodzielną książkowa
bilansistka z 8 letnią praktyką w
poważnych instytucjach handlowej
znająca wszelkie prace w zakresie
biurowości wchodzić, poszukuje
posady. Może wjechać Oferty
Kurjer zdw 54 477

Paniątka
pracowita, uczciwa poszukuje po-
sady do składni kolonialnego oraz
prac domowych — Wymagania
skromne. Miejscowość obojenna
Oferty Kurjer zdw 54 475

Kołodziej
poszukuje posady od 1. 4. 31 r.
wykonuje również prace stolar-
skie, bednarskie posiada własne
narzędzia najchętniej na większym
majątku A. Kuchta, Lewica, po-
wiat Międzybódz, zdw 54 530

Cukiernik
wykwalifikowany poszukuje po-
sady. Miejscowość obojenna. Po-
sada dobre referencje Zgło-
szenia Kurjer zdw 54 528

Czelista
jazband banjo wolny — Kunze
Grudziądz, Tuszewska, Grobla 44
zdw 54 518

Szwajcar
z długoletnią praktyką, dobrmi
świadctwami własnym ludźmi,
poszukuje posady od 1. 4. 31 r.
A. Wilczyński Kraszewica-Gródz-
two, powiat Strzelno zdw 54 507

Uczeń
piekarski z 1/4 roczną nauką po-
szukuje posady Roman Polczyński,
Ślipia nocna, Jezorki, no-
wiat poznański zdw 54 505

Ogrodnik żonaty
z małą rodziną, obeznany we
wszystkich gałęziach swego za-
wodu, z kilkoletnią praktyką,
poszukuje posady, zaraz, ewen-
tualnie od 1 IV 31 r. Oferty Ku-
rjer zdw 54 498

Inkasant
poszukuje posady w poważnej
firmie za złożeniem gwarancji
do 25 tysięcy Zgłoszenia Kurjer
zdw 54 497

Kelner
poszukuje posady lub bufetu na
rachunek za złożeniem 500 zł ka-
ucji, Zgłoszenia Kurjer zdw 54 493

Stróż
nocy z dobrymi świadctwami
poszukuje posady. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 54 459

Gospodyni
kuchmistrzynie czysta sumienna,
znająca wykwinną kuchnię,
hów drobny i szycie przyjmie
posadę od 1. III 31., najchętniej
na majątek miejscowość oboje-
na. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 465

Fiełpniarka
poszukuje posady do niemiowle-
cia, ewentualnie do dziećmi, miej-
scowość obojenna Oferty Kurjer
zdw 54 541

Starsza
służnica poszukuje posady z goto-
waniem. Oferty Kurjer
zdw 54 545

Inwalida
poszukuje jakiegokolwiek posady
inkasanta lub różnego, wstawi
kaucje. Oferty Kurjer zdw 54 570

Francuzka
rodowita inteligentna poszukuje
posady nauczycielki z dobrym
domu. Oferty Kurjer zdw 54 597

Poszukuje
posady jako uczenica w branży
rzeźniczej. Oferty Kurjer
zdw 54 473

Kucharka
która była w lepszych domach
poszukuje posady od 15. 2. Wol-
nych chwilach zajmie się inną
pracą. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 54 674

Paniątka
uczciwa, czysta, znająca dobrą
kuchnię poszukuje posady od 15.
I. Oferty Kurjer zdw 54 662

Lepsza
dziewczyna szuka posady z goto-
waniem do mniejszej rodziny.
Oferty Kurjer zdw 54 660

Dziewczyna
zafajana z dobrym gotowaniem
praszaniem sztywnej bielizny
z dobrmi świadctwami poszu-
kuje posady w samotnej osoby.
Oferty Kurjer zdw 54 659

Sierota
ksiązkowa znajdująca się w bar-
dzo krytycznym położeniu poszu-
kuje posady w biurze. Oferty
Kurjer zdw 54 909

Gospoia
3 lata praktyki wiejskiej i miej-
skiej, uczyla się u pani Hr. Czár-
neckiej w Przybyławiu. lat 27,
oraz elekwa 15 letnia z ukończo-
ną roczną praktyką poszukują
posadę zaraz lub później. Helena
Antkowiak Przybyław, pow. Żer-
ków, pow. Jarocin, zdw 54 796

Szukam
miejsca do prania lub posługi.
Oferty Kurjer zdw 54 811

Krawcowa
dzielna poszą do szycia. Oferty
Kurjer zdw 54 808

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem
Oferty Kurjer zdw 54 678

Osoba
inteligentna zajmie się pracą w
składzie niekarskim kolonialce,
ewentualnie jako gospoia do sa-
motnej osoby Oferty Kurjer
zdw 54 865

Krawcowa
domowa szuka posady. Zgłoszenia
Kurjer zdw 54 881

Posługi
do biura lub prywatnie poszu-
kuje. Oferty Kurjer jw 5354

Szofer - stangret
szuka od zaraz pracy jako kawa-
ler lub żonaty. Bañaszyński,
Czermin, pow. Pleszew,
nw 7 013

Kinooperator
z 10 letnią praktyką do kina
dźwiękowego lub zwykłego po-
szukuje posady zaraz lub później
Łaskawe zgłoszenia proszę skier-
ować pod adresem: St. Adamski,
Leszno (Wlkp.) ul. Młyńska 13
nw 7 006

Poszukuje
posady prania, prasowania lub
po domach Zgłoszenia Kurjer
zdw 54 917

Małopolanka
kucharka samodzielną długolet-
nie świadctwa zasopodaje
całym domem szuka pracy zaraz
lub 15. I. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 54 918

Starsza
dziewczyna poszukuje posługi za-
raz. Oferty Kurjer zdw 54 832

Młodsza
panienka poszukuje posady do
numery w lepszym domu M.
Wieczorek Gasiorowskich 5a,
zdw 54 883

Osoba
starsza zaufana doświadczona,
poszukuje samodzielną posady,
prowadzenia gospodarstwa domo-
wego, zna dobrą kuchnię, szycie
prasowanie, wymagania skromne,
świadctwa jak najlepsze. Łas-
kawe oferty Kurjer zdw 54 845

Portier hotelowy
sumienny, pracowity, samotny,
aktywny, wymagający długo-
letnie świadctwa, poszukuje
posady portiera, lokaja, śluž-
niego. Oferty Kurjer
zdw 54 654

Paniątka
inteligentna, uczciwa szuka po-
sady do dziećmi od 15. I. 31 Oferty
prosze do Kurjera zdw 54 725

Posługaczka
poszukuje tylko 3 godziny dzien-
nie posługi. Oferty Kurjer
zdw 54 736

1.000 zł
kaucji złożyć przy otrzymaniu po-
sady. Branza obojenna. Oferty
Kurjer zdw 54 732

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Oferty
Kurjer zdw 54 730

Paniątka
znająca wszelką pracę poszukuje
jakiegokolwiek zajęcia. Zgło-
szenia do Kurjera zdw 54 728

Wykonuje
eleganckie suknie, przeróbki,
bielizne dziecięce, szale, przy-
jmuje posadę poza dom na wy-
jazd. Oferty Kurjer zdw 54 741

Panna
lat 23, władająca językiem pol-
skim i niemieckim, poszukuje
posady początkującej buralistki,
kasjerki, ekspedientki. Łaskawe
oferty do Kurjera zdw 54 884

Ogrodnik
kawaler z dobrmi świadctwa-
mi, poszukuje posady samodzielną
lub pomocniczą. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 54 872

Drogerzysta dyplom.
znający język niemiecki, obez-
nany dokładnie w branży farmaceu-
tycznej, poszukuje posady. Zgło-
szenia do Kurjera zdw 54 893

Panna
z szyciem szuka posady do dziećmi,
Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 891

Kucharka
do wszystkiego poszukuje zaraz
posady. Oferty Kurjer zdw 54 898

Biurowa - kasjerka
po ukończeniu Liceum Handlowe-
go szuka posady. Kofczakówna,
ul. Poznańska 8-10. I. prawo.
jw 5 320

Kinooperator
z 10-letnią praktyką poszukuje
posady do kina dźwiękowego lub
zwykłego zaraz lub później. Łas-
kawe zgłoszenia proszę skiero-
wać pod adres, St. Adamski, Les-
zno, ul. Młyńska 13.
Pw 8 318-16.1

Gospodyni
poszukuje posady do wszystkiego,
najchętniej w samotnej osoby. —
Oferty Kurjer zdw 54 865

Kucharka
z bardzo dobrym gotowaniem
szuka posady od 15. I. także z
wielką pracą w lepszym domu.
Oferty do Kurjera zdw 54 726

Chłopiec
z ukończoną szkołą wydziałowa
poszukuje zajęcia. Oferty Ku-
rjer zdw 54 658

Osoba
poszukuje posady do samotnej
osoby. Świadctwa dobre.
Oferty Kurjer zdw 54 648

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem, dobrmi
świadctwami poszukuje posady
od 15. Oferty Kurjer
zdw 54 646

Laborantka
fotograficzna poszukuje posady
zaraz lub później. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 54 643

Maszynista rozdzielczy
obeznany w ustawnych i turbu-
lach parowych poszukuje nosady
w, elektrociepłowni Oferty Kurjer
zdw 54 642

Inteligentna
panienka (język niemiecki)
przyjmuje posadę biurowej, wychowawczyń lub tp. Oferty Kur-
jer zdw 54 655

Poszukuje
posady jako woźny inkasent z
pożądaną kaucją; język polski
niemiecki także przyjmie por-
tiera. Oferty Kurjer
zdw 54 611

Gospodyni
z prowincji, obeznana wszech-
stronnie w gospodarstwie z do-
brym gotowaniem, pieczeniem, za-
praszaniem i chowaniem drobiu, po-
szukuje posady od 1. II. 1931.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 604

Krawcowa
zdolna szuka zajęcia, miejscowość
obojenna. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 54 596

Gospodyni
starsza samodzielną szuka po-
sady od 1. II. Posiada dobre, długo-
letnie świadctwa. Oferty Kurjer
zdw 54 592

Gospodyni kucharka
samodzielną poszukuje posady na
majątek lub miasta. Oferty Ku-
rjer zdw 54 581

Pracząca
poszukuje prania. Oferty Kurjer
zdw 54 579

Paniątka
inteligentna, pisząca na maszynie
znająca szycie, szuka posady. Of-
erty Kurjer zdw 54 578

Inteligentna
panienka szuka posady najchę-
tniej do piekarni jako uczenica.
Oferty Kurjer zdw 54 577

Pomoćnik
ogrodnicy, szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 54 736

Pracząca
biegła w swym zawodzie, wdowa
szuka prania. M. Roza 51, III p,
prawo, zdw 54 764

Krawcowa
szuka posady w pracowni garde-
róbki damskiej jako pomocnica.
Zgł. Kurjer zdw 54 760

Posługi
zaraz poszukuje uczciwa dziew-
czynna, okolica Łazarz. Zgło-
szenia Kurjer zdw 54 773

Bezdzietna
inteligentna wdowa, z szyciem
szuka posady do niemiowlecia lub
do chorej osoby. Chętnie na wy-
jazd. Oferty uprasza się do Ku-
rjera zdw 54 771

Służąca
uczciwa z gotowaniem, cokol-
wiek pieczeniem i prasowaniem
bez prania, poszukuje posady od
15. Oferty Kurjer zdw 54 781

Ceglarz
znający się na wszelkich wyro-
bach glinianych, dobrze obez-
nany, z dobrmi świadctwami po-
szukuje posady zaraz lub później
Oferty Kurjer zdw 54 808

Paniątka
inteligentna, lat 17, poszukuje
posady jako pokojowa lub do
dziećmi. Oferty Kurjer
zdw 54 802

Maszynistka
bardzo biegła, sprawy adw., szu-
ka posady zaraz. Oferty Kurjer
zdw 54 060

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. 1. lub
1. 2. do wszelkich prac domowych
z gotowaniem Łaskawe zgło-
szenia Kurjer zdw 53 995

Małopolanka
kucharka, samodzielną, długo-
letnie świadctwa szuka pracy
zaraz lub 15. I. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 54 046

Maszynistka
i stenotypistka poszukuje posady
wynagrodzenie skromne. Zgło-
szenia Kurjer zdw 54 049

Dziewczyna
poszukuje posługi na pół lub na
cały dzień, Łaskawe oferty Ku-
rjer zdw 54 067

Paniątka
poszukuje posady uczennicy —
branza obojenna lub do dziećmi, —
Łaskawe oferty proszę do Ku-
rjera zdw 54 066

Kucharka
posiadająca dobre świadctwa
poszukuje posady od zaraz lub od
15. I. Oferty proszę Kurjer
zdw 53 984

Posługaczka
poszukuje posługi i prania zaraz.
Oferty Kurjer zdw 53 940

Służąca
starsza zna wszelkie prace do-
mowe szuka posady w malej ro-
dzinie lub jednej osoby od 15. I.
Oferty Kurjer zdw 54 030

Dobra
krawcowa szuka pracy. Time. —
Sw. Marcin nr. 43 zdw 54 062/3

Technik dent.
dobra siła 5 lat w zawodzie po-
szukuje posady zaraz. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer zdw 53 994

Panna
skromna, inteligentna poszukuje
posady jako wyciecznika pani
domu. Oferty Kurjer zdw 54 040

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady, do
wszystkiego jako początkująca od
piętnastego. Oferty Kurjer
zdw 53 938

Ekspedientka
z Szkoła Handlowa i 3/4 letnia
praktyką z branży księgarsko-
papierniczej, posamejszająca po-
szukuje odpowiedniej posady za-
raz. Oferty Kurjer zdw 54 075

Poszukuje
posady woźnego lub portiera, zło-
że 1.000 zł kaucji Oferty Kurjer
zdw 53 918

Fryzjerka
kursistka-uczenica kurzyetka - z półro-
czną praktyką poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer zdw 53 83

UWAGA!

Zastępstwo na nadzwyczajnych warunkach odda bardzo poważna Instytucja Bankowa kilkunastu uczciwym i pilnym zastępcom.

Najwyższa i sumiennie wypłacana prowizja, — a także stała pensja.
Przyjętych zastępców ubezpieczamy w Kasie Chorych.

Zgłoszenia osobiste wraz z dowodami osobistymi przyjmuje nasz Inspektor p. Henryk Frisch: dnia 10, 11, 12 i 13 stycznia 1931 w Poznaniu, Hotel Britannia; dnia 14 stycznia 1931 w Nowym Tomyszu, Hotel Wielkop., wszędzie od g. 10-ej do 1-iej przed poł. i od 3-ej do 5-ej po poł.

Panowie zastępcy z najbliższej okolicy, zgłaszający się u naszego Inspektora i obejmujący to zastępstwo, otrzymają zwrot kosztów podróży. Tw 879

Mężatka

Inteligentna była książkowa kassierka znajdująca się w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek odpowiedniego posady. — Oferty Kurjer zdw 54 423

Poszukuje

składu lub biura do sprzątania. Oferty Kurjer zdw 54 423

Wdowa

bezdzienna lat 35, poszukuje posady jako wyreczytelka pani domu lub gospodyni. Oferty Kurjer zdw 54 451

Posługi

popołudniowej poszukuje Oferty Kurjer zdw 53 922

Pokojowa

poszukuje posady od 15. 1. — Oferty Kurjer zdw 54 406

Krawcowa

rutynowana poza dom. Oferty Kurjer zdw 54 297

Posługaczka

szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 54 301

Dziewczyna

z dobrej rodziny z dobrými świadectwami poszukuje posady od 15 stycznia. Oferty Kurjer zdw 54 300

Dziewczyna

uczciwa, poszukuje posady z gotowaniem od 15. 1. najchętniej w śródmieściu. Oferty proszę do Kurjera zdw 54 299

Poszukuje

posługi, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 54 310

Służąca

skromna, uczciwa, szuka posady od 15. 1. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 332

Dziewczyna

wiejska z dobrym gotowaniem poszukuje posady bez prania. — Oferty Kurjer zdw 54 182

Posady

do wszystkiego z gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer zdw 54 180

Dziewczyna

gotowaniem, praniem, poszukuje posady od 15. 1. Oferty Kurjer zdw 54 189

Posługaczka

poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 556

Piekarz

który samodzielnie pracuje poszukuje posady miejscowości obcojęz. Stanisław Jarmuz, Janówiec, Dworcowa 126. zdw 54 897

Pracznica

młoda, która czysto pierze szuka prania lub posługi. J. Maćkowiak, Żebikowo, ul. Sienkiewicza w domu p. Korcza. zdw 54 345

Dziewczyna

wiejska poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem i praniem. Oferty Kurjer zdw 54 184

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Parada miłości“.
- Aurora: „Klub czarnej ręki“.
- Colosseum: „Obrońca praw“.
- Corso: „Białe Cienie“.
- Casino: „Postrach Singapuru“.
- Edison: Zemsta Hiszpana.
- Harza: „Jeden przeciw dziesięciu“.
- Kapitol: „Człowiek na komicie“ i „Pod biczem despoty“.
- Metropolis: „Bitwa nad Somną“ (Grób Miljonów).
- Odeon: „W szponach djabli“.
- Orzel: „Piraci panamscy“ i „Szkatułka życia i śmierci“.
- Renaissance: „Podwójne życie Apasa“.
- Słońce: „Niebezpieczny romantyk“.
- Stylowe — Teatr Rewja: „Coś dla dam“.
- Tęcza: „Czarny Pierrot“.
- Wilsona: „Nie zdradzaj“.

Ogrodnik

z 1 dzieckiem obeznany w wszystkich galeziach swego zawodu, poszukuje posady zaraz lub od 1. IV. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 356

Wiejska

kucharka poszukuje posady do 2 lub 3 osób do 15. 1. prasuje sztywną bieliznę. Oferty Kurjer zdw 54 187

Wiejska

dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 54 188

Dziewczyna

poszukuje posady do dzieci lub do wszystkiego bez gotowania. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 401

Panienska

z rodziny ziemianńskiej, posiadająca mature licealną, poszukuje jako początkująca posady w biurze adwokackim lub w innych jeśli kaucja konieczna, można gwarantować do parę tysięcy. — Oferty Kurjer zdw 54 368

Młody pomocnik fryzjerski

poszukuje stałej posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 52 337

Panienska

młoda, pracowita, z dobrym świadectwem do wszelkich prac domowych poszukuje posady najchętniej w samotnej osobie. Oferty Kurjer zdw 6 971

Bufoetowa

sumienna poszukuje posady — Oferty Kurjer zdw 53 856

Inteligentna

panienska poszukuje posady w piekarni cukierki. Zna język niemiecki. Świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 388

Pielegniarka

do niemowląt szuka posady. Miejsowości obcojęz. Kowalski, Poznań, Wodna 8. II. zdw 53 934

Stenotypistka

początkująca poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 54 009

Książkowy - bilansista

prosi o zatrudnienie biurowe. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 53 939

Krawcowa

pierwszorzędna dzielna kroczyni szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 219

Panienska

z porządnej rodziny szuka posady jako uczennica do składu, w ekspedycji szybko się orientuje, branża obcojęz. Łaskawe oferty Kurjer zdw 54 218

Krawcowa

domowa Oferty Kurjer Poznański zdw 54 330

Technik

dentystyczny biegły w zlocie i kauczku szuka zaraz lub później posady. Oferty Kurjer zdw 54 140

Pokojowa

z prasowaniem lub do wszystkiego przyjmie posadę od 15. 1. — Oferty Kurjer zdw 54 139

Inteligentna

panienska z ładnym charakterem pisma poszukuje posady. Pierwszy miesiąc bez wynagrodzenia. Oferty Kurjer zdw 53 880

Kołodziej

z czteroletnią praktyką, własnymi narzędziami poszukuje zajęcia na majątku. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 174

Kucharka samodzielna

z długoletnimi świadectwami poszukuje posady od 15. 1. 31. — Oferty do Kurjera zdw 54 235

Osoba

znająca dobra kuchnie szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 54 227

Pianistka

rutynowana poszukuje posady w kinie lub restauracji. Juchno, Zambrów, kino garnizonowe. zdw 54 331

1.000 zł

kaucji złożyć za utrzymanie posady żoźnego lub jakiejś pracy fizycznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 426

28 WOLNE MIEJSCA

2 fryzjerów damskich zupełnie biegłych w układaniu wodnej odulacji i ewentualnie trwałej (aparatury „Engene”) może się zgłosić Reflektuje na tylko pierwszorzędne sily. „Renaissance” Salon fryzjerski dla pań i panów, właśc. Czesław Witkowski. Poznań Aleje Marcinkowskiego 24. zdw 54 148

Przyjmę

pierwszorzędny fryzjera damskiego, fryzjerkę, manikurzystkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 591

Technik

budowlany do samodzielnego zaprojektowania i kierownictwa budować się mającego domu mieszkalnego w Poznaniu potrzebny na ewtl. stałe stanowisko. — Gwarancja konieczna. — Wyczerpujące zgłoszenia z podaniem referencji Bydgoszcz Skrytka pocztowa 81, nr 6941

Panna

inteligentna, muzyczna, objęta może samodzielnie stanowisko w handlu. Kaucja wzgl. zabezpieczenie konieczne. Oferty do Par. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 1.89. Pw 8272-1.89

Stenotypistka

władająca również językiem niemieckim potrzebna do biura fryzjerskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 177

Zarobek

dajemy osobom inteligentnym mogącym poświęcić nieco wolnego czasu, bez uszczerbku dla swoich zajęć i bez narażenia godności, stanu, fachowość zbytnie na Zgłoszenia a „Gospodarczy Zakład Kredytowy” Lwów Walo wa 11 a. Dla pracujących już w dziale obligacji specjalne warunki. Pp 8098-72.3

Służąca

do wszystkiego potrzebna Długa 5. I. prawo. zdw 54 469

400

złoty miesięcznie może zarobić każdy, odwiedzając klientów prywatną. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 54 698

Parkietówki

młode natychmiast potrzebne. — Dobre warunki. — Zgłoszenia Kurjer dw 2574

Służąca

do wszystkiego na małe miasto, lubiaca dzieci, potrzebna od 15 stycznia. Zgłoś się: Pocztowa 23, II. p. zdw 54 632

Dziewczyna

do prac domowych potrzebna. Lesiów, Dąbrowskiego 115. piętro zdw 54 626

Apteka

blisko Poznania poszukuje zaraz lub II 31 młodszego pomocnika z egzamenem wojewódzkim albo młodszego magistrą Zgłoszenia z podaniem warunków i referencji do Kurjera dw 2 461

Underwood

nauka pisania na maszynie firma G. Gerlach Gwarna 14 I pt. Pw 601; 43.80

ROK 1931

REKORD NA WSI I W MIEŚCIE DOBROBYT NIESIE

Maszynę pończoszniczą „REKORD“ można nabyć w firmie „REKORD“

K. Głowacki, Król. Huta, ul. Sobieskiego 14

Przedstawiciele:

Głowiński — Poznań, Plac Bernardyński 4
 Rudkowska Zofja — Lwów, Lwowskich Dzieci 10
 Wiatr Wojciech — Kraków, Tatarska 1
 Stasowska Genowefa — Jasło, Klasztorna 657
 Taborek Piotr — Sławków
 Rozmus Józef — Krosno, dzielnica Krościenko.

Sekretarz
 na wyjazd potrzebny za kaucją lub poręczeniem natychmiast. — Zgłoszenia osobiste referencje Poznań, Poznańska 52 II piętro, Czerbak-Arski. zdw 54 154

Agenci
 i agencji wszystkich branż emeryci urzędnicy i nauczyciele mogą uzyskać znaczny dochód, przyjmując zastępstwo w pierwszej i jedynej wyłącznie chrześcijańskiej polskiej instytucji bankowej dla promowania własnej idei oszczędności oraz do zbierania zamówień na obligacje państwowe. Zgłoszenia Spółdzielczy Bank dla „Eska” i „Zańczek” Lwów, ulica Akademicka 10, dw 4 32

Przy sprzedaży
 III Emisji Dolarówki w najlepszych przeobrażeń kombinacyjnych osiągną Zastępcy i Początkujący najlepsze warunki pracy, największe prowizje i najskrupulatniejsze miesięczne automatyczne obliczenia w znanej Instytucji Lombardowej Bank Spółdzielczy — Lwów, ul. Mickiewicza 1. 4. Pw 8 319-72.5

Starszy
 urzędnik samotny poszukuje osoby do wszelkich prac domowych. Oferty z dołączeniem świadectw, fotografii i pensji do agencji Kurjera Moskwa. nzw 6 972

Ogrodnika
 z dłuższą praktyką trzeźwego samotnego, kwaciarza samodzielnego na małe ogrodnictwo handlowe poszukuje się. Oferty z podaniem pretencji i odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego zdw 53 661

Dyrektoryzmarszantki
 bardzo zdolnej poszukuje elegancki magazyn. Oferty Kurjer zdw 54 740

Do
 zbierania zamówień u prywatnej klienteli poszukujemy dla naszego przedsiębiorstwa handlu artykułami spożywczymi dzielnicy akwizytorów (panów i panie) do natychmiastowej pracy. Przy pomyślnych rezultatach pracy widoki na stałe zajęcie. — Szybkie oferty pod nr. 1.151 do „Par.” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 8315-1.152

Bufoet
 na rachunek oddam, objęcie towaru 800. Informacje: Centrala, Plac Sapieżyński 7, I zdw 54 902

Służąca
 z gotowaniem lepszy dom przyjmie. Kmiećkowski, zgłoszenia Działuńskich 3, po 7. zdw 54 934

Oszczędzamy!

ODDAJ SPALIONĄ GARDEROBĘ MĘSKĄ CZY DAMSKĄ DO CHEMICZNEGO WYCZYSZCZENIA. OTRZYMASZ W 8 DNIACH JAK NOWĄ

J. Musiał
 GROBLA 27A I P.

Kursów
 kroju damskiego meskiego udziału Idzikowski-Böthter, Górna Wilda 43. zdw 54 704

Uczennica
 do zakładu fryzjerskiego może się zgłosić. Półwiejska 5. zdw 54 751

Służąca
 z dobrym samodzielnym gotowaniem zdrowa i czysta potrzebna od 15. 1. 31. Zgłoszenia 4-7. Staszica 5. II p. lewo. zdw 54 749

Młodsza
 służąca z gotowaniem potrzebna. Zwierzyniecka 9. I. zdw 54 757

Służąca
 zdrowa, czysta potrzebna do prac domowych i pomocy przy chorzym starszym panu. Sw. Czesława 10 parter. lewo. zdw 54 778

Apteka
 w małym mieście Woj. Pozn. poszukuje praktykanta (tki) wzgl. siły pomocy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 54 797

Służąca
 potrzebna. Strona 22. Łacińska. zdw 54 782

Kilku panów
 (pań) inteligentnych i zdolnych dla odwiedzenia prywatnej klienteli przyjmie zaraz większe przedsiębiorstwo wydawnicze na prowizji i ewtl. premje. Zgłoszenia z dokumentami, ul. Wrocławska 33/34, II. lewo, w poniedziałek i wtorek 11-12 i 16-17. zdw 54 871

Stały
 uczciwy zarobek zapewni sobie inteligentni, pracowici panowie systematycznie pracując w poważnej Instytucji Wydawniczej. Kolportowanie aktualnych dzieł niezbędnych dla urzędów instytucyj i osób prywatnych. Wyczerpujące zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 12 746

Prasowaczka
 starsza, samotna, dzielna w swym zawodzie poszukiwana może wspólnie zamieszkać. — Piotra Wawrzyńska 3, prasowalnia. jw 5384

Stróż
 starszy doświadczony wykonujący drobne naprawy, potrzebny. M. Focha 68. zdw 54 941

Uczeń
 i czeladnik może się zgłosić. — Wielkopolski zakład zelowania obuwia Gronowskiego, Golebia 4. rw 12 730

Uczeń
 z branż konfekcyjno-blawatnej, syn uczciwych rodziców potrzebny zaraz. Zgłoszenia pisemnie „Tani Bazar” Jan Pieczyński Gdynia, Sw. Józefa 1. nzw 7 008

Zdolnych
 agentów, szentek portretowych poszukuje Röhrich Grobla 1 a. zdw 54 831

Posada
 stała potrzeba 3.000 złotych, wysoka pensja i gwarancja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 846

Bona II. klasy
 do dwóch chłopców 6 i 7 lat potrzebna od zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pensji. Kurjer zdw 54 851

Bufoetowa
 z gwarancją do 1.000 zł poszukuje Bufoet worcowy. Gdzie wskaże ekspedycja Kurjera Poznańskiego zdw 54 617

Służąca
 przychodnia, gotowanie prania do dwójga osób potrzebna Władysław Pawełek Ratajczaka 14. zdw 54 623

400 zł
 zapracujesz miesięcznie półroczszarką 84 igłową. Cena tylko 300, na raty 400 zł. „Zofja”, Poznań, Focha 121. zdw 54 791-2

Potrzebna
 od 1 lutego do pierwszorzędnej kawiarni w Katowicach energiczna, samodzielna gospodyni, pierwszorzędna kucharka energiczna bufoetowa Oferty z odpisami świadectw do Kurjera zdw 54 486

Służąca
 do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem od 15. 1. potrzebna. Inz Blikowska, Piotra Wawrzyńska 45. I. zdw 54 480

Dzielnia
 fryzjerska na 80%. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 478

Mydlarz
 dobry fachowiec Zgłoszenia Kurjer zdw 54 496

Panienska
 18-25 lat potrzebna zaraz do pielęgnowania chorej córki lat 20. Zgłoszenia z fotografią żyworosem, podaniem pensji, całkowite utrzymanie. Zawieja Kościan, Rynek 23. zdw 54 473

Pani
 z kaucją zł 800 potrzebną do przedsiębiorstwa handlowego. — Oferty Kurjer zdw 54 707

Pani
 ewentualnie pan o literackiej zdolności z kapitałem 1.000 zł poszukiwany jako współnik do redagowania poczynnego pisma na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 538

Młodsza
 panienska jako uczennica może się zgłosić. Skład obuwia St. Smałkowski, Wronecka 1/2 zdw 54 540

Dziewczyna
 która pakowała herbatę lub ciasteczki przyjmie. Dom Handlowy Jawa, Stary Rynek 18. I. piętro. zdw 54 568

Fryzjer
 damski (fryzjerska) potrzebny na stałą posadę Zjednoczeń Fryzjerzy. Fredry 12. zdw 54 671

Podróżujący
 na miasto Poznań dobrze zaprowadzeni zaraz potrzebni. — Wytwórnia cukierków Romja, Słowackiego 38. zdw 54 641

Przyjmę
 wymowne panie i panów do sprzedaży artykułu pokupnego na wysoką prowizję. Kaucja 100 zł. Zgłoszenia od 4-6 ul. 6w. Czesława 10, parter, prawo. zdw 54 636

10 zł dziennie
 Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej piśmiennej pracy domowej Gdynia — port skrytka pocztowa 4 zdw 52 959

Humor zagraniczny

— Zaledwie zaczęliśmy rozmawiać z sobą, a już zaczął mnie idjota!
 — Co to za człowiek?
 — To człowiek zupełnie szczerzy, stanowczo niezdolny do kłamstwa!
 (London Opinion). S. F.

Przedpłata
 na styczeń 1931, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4.76, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5.01 kwartalnie z 15.03, pod opaską w Polsce z 9.00, pod opaską w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskoki w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a spononci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
 na stronie 6-lamowej 80 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Oględzenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsc 20% nadyżki. Oględzenia do wydania wieczornego do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 o strońa, do wydania rannego (tzn. do godz. 8) do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tzn. 100) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe w skutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada. część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305.